

Efterretninger for 1839.

I.

Lovgivning, Bestemmelser, Foranstaltninger, m. m.

Aaret 1839 har medført tre ny Lovgivninger for Universitetet: angaaende det akademiske Sporteløsen, angaaende de nærmere Regler for den ved den kongelige Resolution af 7de Sept. 1838 bestemte Afgangseramen for polytekniske Examinander, og angaaende det juridiske Studium og de juridiske Examina. Især den sidstnævnte Lovgivning er vistnok i flere Henseender af særdeles Bigtighed, og vil blive det endnu mere derved at ogsaa en ny Docent i det juridiske Fakultet er bleven ansat. Et i en lang Række af Aar ubesat Lærefag ved Universitetet, tysk Sprog og Literatur, er i 1839 bleven igjen optaget og overdraget til en af de ældre Docenter i Forbindelse med hans hidtilhastige Lærefag. Af megen Bigtighed i videnskabelig Henseende er fremdeles det trufne endelige Arrangement af Universitetets Mellemvarende med Grevskabet Dregentvøds Besidder i Henseende til de Moltkeske Legater, hvorved disses Størrelse er definitivt bestemt og betydeligen forøget, hvilket, i Forbindelse med den tidligere skete Anskaffelse af Lokaler, er en væsentlig Forberedelse til større Udfkoms-
hed i en vigtig Gren af Universitetsstudierne. Et andet betydeligt ældre Legat, det Trellundske til Bibliotheket, er atter optaget og restitueret ved Hjælp af den akademiske Fonds Midler, ligesom flere Bestemmelser ere tagne med Hensyn til forskjellige andre af Universitetets Legater. Den polytekniske Læreanstalts Lokale har i Aarets Lob modtaget, ved Tilbygning, en ikke ubetydelig Udvidelse, og en ny Docent er ved Anstalten bleven ansat.

I økonomisk Henseende har dette Aar været meget fordelagtigt. De vedblivende heldige Konjunkturer ere tilbørligen blevne benyttede til Universitetskaptalerens Forøgelse, hvorved man dog ikke har undladt strax at benytte Frugterne af denne Forøgelse til Besættelse af de ovennævnte ny Lærefag og til Gagetillæg for adskillige Profesorer, saaledes som allerede ovenfor er antydet. Tvende ikke uvigtige Foranstaltninger i økonomisk Henseende ere i Aarets Lob at mærke: Bortsalget af Universitetets Gods i Jylland, og Forlængelsen paa tvende Aar endnu af den i en Række af Aar indrømmede Afgiftsmoderation paa Universitetsgodset.

For at erholde en Del Trods hævede med Hensyn til Bestemmelserne for det akademiske Sporteløsen, og fornemmelig for at bevise en større Enhed i disse Bestemmelser, samt en rigtigere Fordeling af Sportlerne end hidtil havde fundet Sted, blev af Konsistorium allerede i Begyndelsen af 1837 nedsat en Kommitte til at revidere de gældende Bestemmelser angaaende denne Gjenstand. En saadan Revision havde allerede tidligere været paatænkt, som man seer af Fundatsen af 7de Maj 1788 Kap. IV § 8. At en saadan almindelig Regulering af Sportlerne som her omtales senere var kommet istand, var imidlertid ikke rimeligt, idetmindste havde derom nu ingen Oplysning.

Iffun enkelte af de Indbetalinger der hidtil havde fundet Sted grundede sig i udtrykkelige Lovbestemmelser, de øvrige havde alene deres Grund i gammel Vedtægt. Men hvad der saaledes havde været vedtaget og i en lang Række af Aar fulgt som Regel, var ingenlunde altid saaledes grundet i Billighed, eller bestemt efter rigtige og faste Principer, at det jo maatte ansees som meget ønskeligt, at der bleve fastsatte ny Bestemmelser for, dels hvormeget af de Studerende ved forskjellige Lejligheder skal erlægges, dels hvorledes det som erlægges skal fordeles blandt dem som enten deraf hidtil havde nydt godt, eller som det fremdeles maatte findes rigtigt deraf at tillægge nogen Andel. Ogsaa af den Grund var en saadan ny Regulering at ønske, forbi i den senere Tid forskjellige ny Examina enten vare tilkomne eller ventedes at ville tilkomme, for hvilke altsaa Gebyret maatte bestemmes.

Det af ovennævnte Kommitté i denne Henseende indgivne Forslag blev allerede i Sommeren 1837 indsendt til Direktionen fra Konsistorium, som i det Væsentlige havde tiltraadt Forslaget, dog med nogle Modifikationer, ligesom nogle lignende senere bleve af Konsistorium tilføjede, foranledigede ved de i Sagen stedfundne Forhandlinger.

Da nemlig saavel Kommitteén som Konsistorium havde andraget paa nogle væsentlige Forandringer i de hidtil fulgte Regler for de akademiske Gebyrer m. m., men det ene af disse Punkter ikke henhørte under Direktionens, men det danske Rancellis Afgjørelse, førte Direktionen med bemeldte Kollegium Brevverfing angaaende dette Punkt, som angik den Andel i de akademiske Gebyrer som tilfalder Trinitatis Kirkes Præster og Kirkebetjente, hvilken Andel, ligesaavel som hvad der hidtil var betalt til Metropolitan-skolen, var foreslaaet at maatte herefter komme Universitetet tilgode. Bemeldte Præster og Betjente var fra gammel Tid tillagt noget af Gebyrerne, dels ved Embedsexamina, dels ved de Studerendes Immatriculation, dels ved Løsningen af Testimonia publica, hvilke Gebyrer — der dels grunde sig i et Par gamle Reskripter (1ste Juni 1670, 12te Juli 1737), dels sandsynligvis i endnu ældre Bestemmelser eller mulig blot i ældgammel Vedtægt — vare anslaaede til det ikke ubetydelige Beløb af omtrent 450 Rbd. aarlig*). Ligeledes betaltes til Metropolitanskolen et Gebyr af 24 Sk. af hvert Testimonium publicum der løses, hvilket i de senere Aar havde beløbet omtrent 12 Rbd. aarlig. Konsistorium var enig med Kommitteén i den Formening, at hvad der af de Studerende ved forommeldte Lejligheder erlægges, ubelukkende burde komme Universitetet tilgode, og at de Studerendes kirkelige Forholde nu vare saaledes forandrede, at der ikke længere var nogen Grund forhaanden til den Afgift som Universitetet, derved at endel af Sportlerne tilfalde de omhandlede Embedsmænd, erlægger til disse, hvorhos var gjort opmærksom paa, at Sognepræsten og Kapellanen ved bemeldte Kirke desuden oppebære en Indtægt fra Kommunitetets Kasse som Vederlag for det Differ Kommunitetsalbumerne burde give dem (nemlig respektive 104 og 35 Rbd. se Reskr. 13de Maj 1791). Da Direktionen aldeles maatte tiltræde hvad saavel af Kommitteén som af Konsistorium i denne Henseende var yttret, tilfrev den Rancelliet, og henstillede, ved at udvikle de Grunde der talede for, nu ikke længere at lade de heromhandlede Andele af de akademiske Sportler tilflyde de ovennævnte, Universitetet aldeles fremmede, Embedsmænd, til bemeldte Kollegium, om Samme ikke maatte finde Anledning til at udvirke en allers højeste Resolution for at disse Afgifter, efterhaanden som de nuværende Præster og Kirkebetjente afgik fra Embederne, maatte ophøre. Rancelliet fandt imidlertid, efter at have brevverflet med Biskoppen over Sjællands Stift, ikke tilstrækkelig Anledning

*) Rigtigere 590 Rbd. se længere nede.

til at indlade sig paa denne Forandring, og Universitetet vilde saaledes fremdeles have at afgive til fornævnte Embedsmænd de dem hidtil tilkommende Andele af forskjellige Gebyrer. Paa Grund heraf blev det oprindelige Forslag af Konsistorium tilføjet de fornødne Modifikationer.

Da Direktionen derimod for sit Vedkommende maatte være enig med Konsistorium om det Upassende og Ubillige i at Universitetet afgiver nogen Andel af de omhandlede Gebyrer — der altid kunne betragtes enten som Vederlag for præsteret Arbejde, eller ialtfald som et Universitetet udelukkende vedkommende Gebyr — til Embedsmænd eller Instituter der ikke længer staae i nogen saadan Forbindelse med det eller de Studerende, som paa den Tid Gebyret først er bleven reguleret, troede Den at burde allerunderdanigst andrage paa at det Gebyr som hidtil af Testimonia publica er bleven erlagt til Metropolitan-skolens Kasse, herefter ikke skulde tilflyde bemeldte Skole men tilhøre Universitetet, hvilket ogsaa havde saameget mindre Betænkelighed, som Uffavnet af denne Indtægt kun vilde medføre en ubetydelig Formindskelse i Skolens Indkomster.

Konsistorium havde dernæst troet, at den Anskuelse burde gøres gjeldende, at de akademiske Gebyrer saavidt muligt bør tilfalde dem der have personligt Arbejde og Ansvar ved den Akt som foranlediger samme, og at som Følge heraf navnlig ExamenSPORTLERNE burde komme Examinatorerne tilgode. Komiteen havde i denne Henseende gjort opmærksom paa at Professorerne ved de tydske Universiteter ikke saaledes som hos os ifølge deres Stilling maa paatage sig Examinationsarbejde, hvilket i Tykland altid er henlagt til egne Kommissioner udenfor Universiteterne, som ikkun tilbids og ingenlunde altid bestaae af Universitetsprofessorer, og som altid herfor blive særskilt gagerede, medens ved Kjøbenhavns Universitet mange af Professorerne ere overlæssede med dette tids- og kraeftrovende Arbejde, og det ofte uden derfor at erholde det mindste Vederlag, idet ved de theologiske, juridiske og philologiske Embedsexamina, uagtet de der underkaste sig disse erlægge ikke ubetydelige Gebyrer, aldeles intet heraf tilfalder enten de examinerende Professorer eller vedkommende Fakultets Dekanus. Konsistorium havde derfor andraget paa at en Forandring heri maatte finde Sted; men herved mødte en Vanskelighed, idet et ikke ganske ubetydeligt Beløb, dels af ExamenSPORTLERNE dels af andre Gebyrer, efter den hidtil gjeldende Fordeling tilfaldt den akademiske Fond, hvilke Indtægter i sin Tid bleve tagne med i Beregning ved de Kalkuler som bleve lagte til Grund for det allernaadigst approberede Normalreglement. Disse Indtægter for den akademiske Fond grundede sig, hvad ExamenSPORTLERNE angaaer, i Reskr. af 11te Maj 1775, som i dets § 2 og 3 bestemte, at en Del af hvad der var tillagt Dekanus i det philosophiske Fakultet ved anden Examen, samt af hvad der indkom ved de øvrige Examina, skulde indflyde i Professorernes almindelige Distributs; men da de med dette Navn betegnede Indtægter, som forhen virkelig bleve uddelte blandt Professorerne, bleve, efterat den kongelige Resolution af 25de November 1796 havde bestemt at Professorerne skulde sættes paa fast Pengeløn, indbragne i Kvæsturen eller den akademiske Fond, havde denne saaledes fra sidstnævnte Periode steds været i Besiddelse af bemeldte Andele af ExamenSGEBYRERNE, der vare kalkulerede til et aarligt Beløb af 200 til 250 Rbd. Ligeledes indbetaltes i den akademiske Fond 2 Rbd. af ethvert Testimonium publicum der løses, hvilken Indbetaling rimeligvis ligeledes havde sin Oprindelse derfra, at disse Penge tidligere havde været tillagte Professorernes Distributs og derfra vare gaaede over til den akademiske Fond. Da det var oplyst, at der i de senere Aar var bleven løst et Antal af omtrent 50 Testimonia aarlig, kunde denne Indtægt saaledes beregnes til

omtrent 100 Rbd. om Aaret, altsaa i det Helt en aarlig Indtægt af 300 til 350 Rbd. for den akademiske Fond.

Det vilde det blive et Uffavn for denne at give Elp paa de heromhandlede Indtægter; men det Princip som Konsistorium havde troet at burde lægges til Grund for den fremtidige Fordeling af de akademiske Gebyrer, syntes baade efter Sagens Natur, og med Hensyn til hvad der følges ved fremmede Universiteter, at have saa meget for sig, at det forekom Direktionen allerede i og for sig at ville være aldeles passende at den akademiske Fond gjorde et Offer, som dog ikke vilde være særdeles betydeligt, for at Principet kunde vorde gennemført; men hertil kom den meget vigtige Betragtning, at disse Indtægter oprindelig virkelig havde været, idetmindste hvad Examenstportlerne angaaer, Professorene tillagte som et Bedetlag for deres Uimag, og at deres Inddragelse i den akademiske Fond saaledes netop havde været en Afvigelse fra det Princip som maatte erkendes for det rigtigste, og som man nu søgte igjen at indføre; og hvad den akademiske Fond angaaer, da var dens Kapitalformue allerede den 1ste Januar 1838 saa betydelig forøget over hvad man ved Normalreglementets Uffattelse havde kalkuleret, at den større herved vundne Rente langt overfleg hvad der behøvedes til at dække Uffavnet af den omhandlede Indtægt, ligesom Konjunkturerne ogsaa i 1838 vedbleve at være meget gunstige for Fonden; hvortil kom, at den akademiske Fond, dersom Forslaget om Examenstudgisternes Udredelse af dem der underkaste sig Examina — hvorom se strax nedenfor — maatte blive bifaldet, derved vilde befries for en endog noget større Udgift end den heromhandlede. Direktionen troede saaledes at burde allerunderdanigst andrage paa, at efter Konsistoriets Ønske de i den akademiske Fond efter den hidtilgjældende Fordeling indflydende Indtægter af de akademiske Gebyrer, herefter maatte komme Universitetets Profesorer tilgode, for at anvendes paa den af Konsistorium nærmere foreslaaede Maade.

Konsistorium havde fremdeles foreslaaet en Forandring i den Maade hvorpaa hidtil de ved de forskjellige Examina foranledigede Omkostninger vare udredede. Disse Omkostninger, som isærbeleshed finde Sted ved de skriftlige Prøver, nemlig til Pøs, Varme, Opsyn m. m., og som beløbe sig ialt for alle Examina til omtrent 360 Rbd. aarlig, havde hidtil været afholdte af Kommunitetets Kasse. Da disse Udgifter vedkomme den akademiske Fond alene og aldeles ikke Kommunitetet, vilde det neppe være passende at lade dette, efterat dets aarlige Tilskud til hin Fond nu er bleven ved kongelig Resolution definitivt reguleret, vedblive fremdeles at afholde dem, undtagen ialtsald for en kortere Tid; men for den akademiske Fond vilde Udredelsen af disse Udgifter være byrdefuld, og da det i sig selv syntes langt rimeligere, at bemeldte Udgifter udredes af dem for hvis Skyld de blive nødvendige, nemlig dem der underkaste sig Examina, foreslog Konsistorium, at Udredelsen af de omhandlede Omkostninger maatte paalægges de Studerende som et Tillæg til hvad der hidtil er bleven erlagt for de forskjellige Examina, hvilket Tillæg ikke vilde blive de Studerende byrdefuldt, da det var tilstrækkeligt til at dække Examenstudgisterne, at der erlagdes 1 Rbd. af Enhver som lader sig indtegne til en Examen hvorved skriftlig Prøve finder Sted, hvilket Gebyr da vilde være at indbetale i den akademiske Fond som Erstatning for Examenstudgisterne, der af denne maatte være forskudsvis at udrede. Direktionen kunde ikke andet end finde dette Konsistorii Forslag aldeles hensigtsmæssigt og velmotiveret, og androg derfor allerunderdanigst paa at det maatte vorde allernaadigst bifaldet.

Al de Gebyrer som hidtil havde været erlagte ved Løsningen af Testimonia publ. tilfaldt efter den hidtilgjældende Fordelingsmaade 2 Rbd. Vedkommendes Privat-Præceptor. Det blev nemlig ved Grundtæsen af 7de Maj 1788 Kap. II § 3 bestemt, at enhver

Studerende ved sin Immatrikulation skulde blandt Professorerne udenfor det theologiske Fakultet vælge sig en „Privat-Præceptor“, som skulde agte paa hans Tid og Forhold, „hvilket“, efter Fundatsens Udtryk, „er den eneste rette Hensigt i hvilken saadan Privat-Præceptor antages.“ Dennes Opsyn med de Studerende skulde, saaledes som den paa følgende § 5 Nr. 3 og § 6 udviser, ogsaa udstrække sig til deres økonomiske Antagender. Den Privat-Præceptor tillagte Anpart i Gebyret for Testimonium publ. har da formodentlig været betragtet som et Slags Vederlag for hans Ulejlighed med det ham overdragne Opsyn. Det var imidlertid af Komiteen, hvis Anskuelse Konsistorium aldeles havde tiltraadt, bemærket, at den omtalte Indretning for længe siden havde saaledes overlevet sig selv, at det saakaldte Valg af en Privat-Præceptor kun stod tilbage som en betydningsløs Ceremoni, der let kunde bidrage til at Immatrikulationen, hvormed det er sat i Forbindelse, blev betragtet paa lignende Maade. Komiteen og Konsistorium havde derfor foreslaaet, at Privat-Præceptoratet maatte falde bort, og den nysomtalte Andel af Gebyret for Testimonium publ. gives en anden Anvendelse. Da oftnævnte Indretning, efter hvad saaledes var oplyst, ikke længere medførte den tilsigtede Nytte, og med Hensyn til de Studerendes store Mængde umulig kunde opfylde sin Bestemmelse, troede Direktionen at burde allerunderdanigst andrage paa at det saakaldte Privat-Præceptorat i Fremtiden aldeles maatte bortfalde.

Med Hensyn til Gebyrerne ved den omhandlede Lejlighed, nemlig for Testimonia publica, var i en dobbelt Henseende mødt Vanfærlighed. For det Første var der bleven Spørgsmaal om, med Hensyn til selve Erlæggelsen af Gebyret for Testimoniet at træffe en forandret Indretning hvorved flere hidtil stedfundne Vanfærligheder kunde hæves. Det havde nemlig hidtil ikke sjelden været Tilfældet, at Gebyret for disse Testimonia ikke af Bekommende var bleven erlagt, dels formedelt Forsømmelse af vedkommende Kasserere, dels formedelt andre Omstændigheder, hvortil navnlig maatte henregnes forskjellige Tvivlsmaal der vare opstaaede i Henseende til Udstrækningen af Forpligtelsen til at løse Testimonium publicum. Da nemlig Fundatsen af 7de Maj 1788 Kap. IV § 6 bestemmer, at ingen Kandidat kan faa Bestalling paa noget gejstligt eller verdsligt Embede forinden han har løst sit Testimonium publ., og at ikke engang Nogen maa foreslaaes, vælges eller kaldes til noget Embede, uden idetmindste at fremlægge Fakultetets Attest om den overstandne Examen der udfordres til det Embede han søger, var der opstaaet Tvivl om hvorvidt dels de der ansættes i saadanne Embeder hvorpaa ingen Bestallinger udfærdiges, dels de der opnaa Ansættelser hvortil ikke udfordres nogen Embedsexamen, kunde være forpligtede til at løse Testimoniet, hvilke Spørgsmaal i Praxis meget ofte havde været besvarede benægtende. Da Konsistorium i Aaret 1837 havde gjort Direktionen opmærksom paa at et betydeligt Antal af især i den senere Tid ansatte Embedsmænd ikke havde løst det befalede Testimonium publ., hvilket vistnok for en stor Del var foranlediget ved den omhandlede Uvished i Henseende til Forpligtelsens Udstrækning, og da flere af de kongelige Kollegier som Direktionen i den Anledning havde tilskrevet om at paasee, at de under dem nyanførte Embedsmænd opfyldte deres Forpligtelse, havde ubødet sig Direktionens Betænkning over begge de omhandlede Spørgsmaale, sandt Direktionen sig derved foranlediget til at indhente dels det juridiske Fakultets og Konsistoriets, dels det kongelige danske Kancellis Erklæring over Sagen. Da saavel Pluraliteten af Fakultetet, som Konsistorium og Kancelliet havde været enige i at antage, at Forpligtelsen til at løse Testimonium publ. maatte paaligge enhver ved Universitetet examineret Kandidat naar han ansættes i kongeligt Embede, hvad enten der paa Embedet meddeles Bestalling

eller ikke, og hvad enten der til samme udfordres nogen Embedsexamen eller ej, hvilken Fortolkning af de ovennævnte Bestemmelser ogsaa Direktionen havde troet at burde tiltræde, turde det vel nu antages, at Tvivl i disse Henseender vilde bortfalde; men da der dog vistnok steds vilde møde Vanskeligheder med Testimoniets Betaling, maatte det forekomme Direktionen særdeles onskeligt, om der kunde udfindes en Maade hvorved Universitetet kunde forvisse om, i alle Tilfælde at erholde den betalte Testimonia tilkommende Betaling, og alle de omtalte Vanskeligheder aldeles bortfalde. Hertil vilde intet Middel være sikkrere og hensigtsmæssigere, end naar det paalagdes de Studerende at erlægge Gebyret for Testimonium publ. forinden de stedes til den Embedsexamen der giver dem Ret til at forlange det. Paa denne Maade vilde Universitetet erholde Gebyret af alle Kandidater uden Undtagelse, selv af dem der ikke senere opnaa Embedsansættelse, og dette vilde urægtelig være en Udvidelse af den Forpligtelse der hidtil havde været de Studerende i denne Henseende paalagt. Da imidlertid Forpligtelsen, efter det nylig Anførte, efter den rigtigste Fortolkning burde antages at paaligge alle dem der opnaa Embedsansættelse, og da uden tvivl de der underkaste sig Embedsexamina maatte antages, med yderst faa Undtagelser, altid idetmindste at attraae Embedsansættelse, om de end formedelst indtræffende Omstændigheder ikke i Virkeligheden opnaa den, men de Saa som ere i det Tilfælde ikke at attraae noget Embed, som oftest ere i heldige Formuesomstændigheder, saa syntes den paatænkte Indretning ikke at kunne medføre nogen Ubillighed for de Studerende, for hvem det vistnok heller ikke ialmindelighed kunde være mere trykkende at erlægge Gebyret paa den Tid de underkaste dem Examen, end paa den Tid de første Gang blive ansatte i Embeder. Hertil kom, at dersom den rigtige Anskuelse om Grunden til at der dels for Testimonia publ., dels ved andre Lejligheder bør affordres de Studerende Gebører, er den, at disse kunne betragtes som en Slags Remuneration for de Fordele Universitetet yder de Studerende paa deres akademiske Bane, kunde der saa meget mindre være nogen Betænkelighed ved at paalægge de Studerende at betale Testimoniet ogsaa i det iøvrigt meget sjældne Tilfælde, at den Bestignelse hvortil Forpligtelsen tidligere har været knyttet, ikke finder Sted. Saavel Konsistorium som det kongelige danske Kancelli, hvis Betænkninger af Direktionen vare indhente, havde ogsaa aldeles tiltraadt disse Anskuelser. Direktionen androg derfor allerunderdanigst paa at det maatte vorde bestemt, at det Gebyr som bliver at erlægge for Testimonia publ., herefter skal betales forinden Nogen kan stedes til Embedsexamen, og i Forbindelse med Examensgebyret.

Der var dernæst — saaledes som allerede i forr. Aarg. S. 138—40 er berettet — opstaaet Spørgsmaal om, hvorvidt den i Plak. af 30 Jan. 1838 § 7 givne Bestemmelse, at de Studerende der underkaste sig den kombinerede Lægeexamen skulle være fritagne for at løse det sædvanlige Testimonium publ. af Universitetet, men derimod meddeles et Testimonium af det medicinske Fakultet og det kirurgiske Akademi i Forening, skulle saaledes forstaaes, at aldeles intet for dette Testimonium vilde være at erlægge, eller saaledes, at man blot havde villet tilstaae disse Studerende en Lettelse i Henseende til Gebyret for Testimoniet, uden derfor at fratage Universitetet noget af dets Ret, i hvilket Tilfælde det da endnu stod tilbage at bestemme, hvilket Gebyr der for det ny Testimonium skulle erlægges, hvilket af Konsistorium var foreslaaet til det samme som for det almindelige Testimonium publ. maatte blive bestemt for Universitetets Rektor, det medicinske Fakultets Dekanus og Universitetets Pedeller, ialt, efter det ny Forslag, 8 Rbd. 72 Sk., medens det hele Gebyr for Testimonium publ. var foreslaaet til 12 Rbd., altsaa en Lettelse for de Studerende af over en Fjerdedel. Ligesom den saaledes

foreslaaede Bestemmelse forekom Direktionen aldeles passende, maatte Den ogsaa holde for, at alt taledes for den derved forudsatte Fortolkningsmaade, der ikke stod i Strid med Ordene i det ommeldte Lovsted, medens en fuldkommen Ophævelse af Gebyret for Testimonium publ., hvortil ikke skjønnedes at være mindste Grund tilstede, ej alene vilde medføre den største Ubillighed, ja Uretfærdighed mod Universitetet og dets Embedsmænd, men derhos aldeles forstyrre den Enhed i Bestemmelserne angaaende samtlige Universitetsportler der ved det foreslaaede ny Sportelreglement som et Hovedformaal havde været tilsigtet.

Direktionen fandt endog — som ligeledes paa anf. St. er bemærket. —, at der var al Anledning til allerunderdanigst at andrage paa, at den omhandlede Bestemmelse i oftnævnte Plakat — hvilken var udvirket af det kongelige danske Rancelli uden at Direktionen var givet Lejlighed til at yttre sig angaaende det ommeldte Punkt — maatte aldeles bortfalde. Grunden til at disse Gebyrer ved Lovgivningen ere paalagte de Studerende vedblev at være den samme for de medicinske som for de øvrige Studerende; thi den Omstændighed, at hine ved deres Embedsexamen ikke som hidtil skulle examineres alene af det medicinske Fakultets Professore, men for den halve Del af Professorene ved det kirurgiske Akademi, syntes ikke at kunne indeholde noget Motiv til at indskrænke Universitetets Ret til af disse Studerende at fordrø de omhandlede Gebyrer, der ingenlunde kunne betragtes som Betaling for Examen, hvilken erlægges særskilt, men tilkommer Universitetet som en Godtgjørelse for de Fordele de Studerende ved samme have nydt. Vel havde det kirurgiske Akademi i en Direktionen gennem Rancelliet tilfattet Erklæring forment, at paa den ene Side Universitetet ikke vilde lide noget Tab ved at miste Gebyret for Testimonium publ. af de medicinske Kandidater, men tvertimod endog vinde betydeligt ved den ny Indretning, eller ved den kombinerede Lægeexamins Indførelse, eftersom det hidtil kun var et lidet Antal af medicinske Kandidater der løste Testimonium publ., idet der kun vare meget faa egentlige medicinske Embeder, og derfor de fleste af det i sig selv ikke betydelige Antal af medicinske Kandidater alene søgte deres Underhold ved privat Lægepraxis, i hvilken Stilling de ikke vare forbundne til at løse Testimonium publ., og det Tab Universitetet derfor kunde lide ved Affavnet af Gebyret for disse faa Testimonia, vilde blive rigeligen erstattet derved at nu et langt større Antal end forhen underkaste sig Examen ved det medicinske Fakultet, nemlig samtlige Studerende der fuldende deres medicinske Studium, medens forhen den betydeligste Del blot tog den kirurgiske Examen, hvorved de ligesaa lidet erlagte Examensgebyr som Betaling for Testimonium publ. til Universitetet; paa den anden Side ansaae Akademiet det altfor ubilligt, at paalægge de medicinske Studerende et Gebyr som efter den ældre Indretning den større Del af dem vilde have været fri for, nemlig forsaavidt de, hvis hin Indretning havde vedblevet, kunde have indskrænket sig til at tage den kirurgiske Examen alene, hvorved Betalingen for Testimonium publ. ikke fandt Sted; derhos Akademiet befrygtede, at Betalingen for Testimonium publ. kunde blive disse Studerende særdeles byrdefuld, dersom de nemlig, medens de i Examensgebyrer maae betale til Akademiet 20 Rbd. og til Fakultetet, efter hvad af Akademiet var forudsat, ligeledes 20 Rbd., endvidere skulde have at erlægge 12 Rbd. for Testimonium publ. Hvad imidlertid dette sidste Argument angaar, da bortfaldt det for den største Del derved at Gebyret for den kombinerede Lægeexamen, forsaavidt angaar Universitetet, netop af Konsistorium var foreslaaet nedsat fra de forhen erlagte 20 Rbd. til 11 Rbd., herunder indbefattet 1 Rbd. til Examensomkostninger; og hvad angaar den opstillede Beregning over hvad Universitetet ved den nyere Indretning vilde vinde eller tabe, da var dets

denne Beregning ikke aldeles rigtig, dels det derfra hentede Argument ikke af den Betydendhed som det kirurgiske Akademi havde forudsat. At ikke mange Testim. publ. forhen bleve løste af medicinske Kandidater, og at overhovedet den mindre Del af de medicinske Studerende indstillede sig til den medicinske Examen, var vel sandt; men det burde ikke oversees at ligesom i den senere Tid de Studerende mere og mere ansaae det nødvendigt og gavnligt at underkaste sig saavel den medicinske som den kirurgiske Examen, og saaledes Antallet af medicinske Kandidater i de senere Aar allerede var forholdsmæssigen betydelig tiltaget, saaledes var det ikke urimeligt at antage, at dette i Fremtiden, om endog den forenede Lægeexamen ikke var bleven indført, vilde være bleven end mere almindeligt, saa at muligen om en kort Tid samtlige medicinske Studerende vilde have fundet det nødvendigt at tage begge Examina. Men ialtsald burde de Studerende heller ikke beklage dem over, om Indførelsen af den kombinerede Examen, der nu erhverver dem en Rettighed der er af langt større Værdi end forhen, medens Ustuderede ikke vare udelukkede fra Lægeembeder og Lægepraxis, skulde foranledige, at de ogsaa maatte betale et noget forhøjet Gebyr, hvilken Forhøjelse dog efter det nylig bemærkede ikke vilde blive betydelig. Og dersom det overhovedet maatte antages, at Gebyret for Testimonium publ. er at ansee som en Remuneration for den Uddannelse de Studerende ved Universitetets Hjælp have opnaaet — for hvilken Uddannelse Testimoniet indeholder den fornødne Legitimation —, burde det vistnok aldeles ikke komme i Betragtning, om en eller anden forandret Indretning kunde medføre, at flere af de Studerende end forhen komme i det Tilfælde, at de have at erlægge saadan Betaling, naar kun denne reguleres efter rigtige og indbyrdes overensstemmende Principer. Dette maatte ansees for at være af megen Betydendhed, og jo mere der derfor ved de nu foreslaaede ny Regler for Universitetsportlerne var taget Hensyn til, med muligste Konsekvens at gennemføre de Grundsætninger i denne Henseende der maatte erkjendes for de rigtigste, desto mere vilde det være at beklage, om en Bestemmelse der stod saa aldeles i Strid med hvad der hidtil havde været fulgt, skulde bidrage til at forstyrre den Enhed i Principerne som, saafremt Forslaget erholdt Lovskraft, ellers vilde være opnaaet.

Uagtet det danske Rancest, som tidligere bemærket, ikke havde givet disse Ansøuelser Medhold, troede Direktionen derfor ikke desto mindre, af de anførte Grunde, at burde allerunderdanigst andrage paa at den 7de § i bemeldte Plakat maatte bortfalde, og at de medicinske-kirurgiske Kandidater, ligesaafuldt som de der underkaste sig Embedsexamen i de øvrige Fakulteter, i Fremtiden have at løse Testimonium publ. fra Universitetet mod Erlæggelsen af det almindelige for disse Testimonia fastsatte Gebyr. In subsidium androg Direktionen paa at det, efter det af Konsistorium fremsatte Forslag, maatte aller-naadigst bestemmes, at for det i bemeldte Lovsted foreskrevne Testimonium skulde erlægges de samme Gebyrer som af den foreslaaede Betaling for det almindelige Testimon. publ. skulde tilfalde Universitetets Rektor, det medicinske Fakultets Dekanus og Universitetets Pedeller, ialt et Beløb af 8 Rbd. 72 Sk.

Endelig var det kommet under Forhandling at foretage en betydelig Forandring i Henseende til Oppebørslen af Dekanatsindtægterne i det philosophiske Fakultet. Uagtet disse betydelige Sportler ikke kunde betragtes alene som Vederlag for præstetret Arbejde, men udentvivl havde fra først af været betragtede som en Erstatning fordi i ældre Tider de Corpora som vare tillagte det philosophiske Fakultets Professore, vare ringere end de der vare henlagte til de øvrige Fakulteter, hvilken Grund nu ikke længere passede efterat hin ældre Lønningsmaade var ophørt, havde man dog ikke foreslaaet nogen Forandring i den ældre Fordeling af Sportlerne der kunde medføre nogen Formindskelse af

disse Gebyrer, fordi man havde troet at maatte antage, at der i det meget talrigere besatte philosophiske Fakultet var langt ringere Udsigt til at stige fra de lavere til de højere Normalgager, end i de øvrige Fakulteter. Derimod maatte det forekomme Direktionen hensigtsmæssigt, at foretage en anden Indretning med de omhandlede Gebyrer, saaledes nemlig, at de kunde forvandles til en fast aarlig Indtægt for de Profesorer som have Udgang til Dekanetet, istedetfor, saaledes som hidtil, i en samlet Sum at tilfalde den der i Aarets Løb beklæder Dekanetet. Dette forrettes nemlig, efter Udgang, af de 6 ældste Profesorer i det philosophiske Fakultet, og tilfalder saaledes hvert 6te Aar den samme Professor. Men en Indtægt som ikkun falder hvert 6te Aar, forsaavidt Bedkommende oplever denne Tid, er naturligvis langt mere usikker og for den den tilfalder mindre nyttig, end om den samme Indtægt fordeles lige paa hvert Aar. Direktionen indhentede derfor Konsistorii Betænkning om, hvorvidt en saadan Fordeling kunde være at iværksætte, saaledes at Dekanatsindtægterne indfløde i den akademiske Fond, og fra denne en saadan Sum der kunde ansees som Nettobeløbet af bemeldte Indtægter, aarlig blev lige fordelt blandt det philosophiske Fakultets 6 ældste Profesorer. Den af Konsistorium, efterat Sagen havde været forhandlet mellem det philosophiske Fakultets Medlemmer, afgivne Betænkning gik i det Hele ud paa at anbefale den paatænkte Forandring, hvorved dog Fakultetet ikke havde været enigt med Konsistorium i alle Punkter. Konsistorium antog, at den Del af Dekanatsindtægten der hidrører fra Promotioner, hvilken er mere tilfældig og mere kan betragtes som vederlag for præsteret Arbejde, og derhos ligesaa meget forefalder i de øvrige Fakulteter, burde blive udenfor Fordelingen, og da det var opløst, at Dekanatsindtægterne efter Gradrag af sidstnævnte Gebyrer kunde anslaaes til et Nettobeløb af 970 Rbd., gik Forslaget ud paa, at til enhver af de 6 ældste Profesorer i Fakultetet, som efter deres Tur vare berettigede til at tiltræde Dekanetet, fra Kvæsturen skulde udbetales 120 Rbd. aarlig, og desuden til den fungerende Dekanus 250 Rbd., saa at denne altsaa fik ialt 370 Rbd. foruden de ved Promotioner faldende Gebyrer. Konsistorium havde derhos bemærket, at forsaavidt det i den senere Tid er sat under Forhandling, om ikke de to første akademiske Examina burde affattes, eller den ene affattes og den anden væsentligen forandres, og det, hvis en saadan Foranstaltning blev iværksat, kunde være passende at foretage en forandret Fordeling af det Gebyr som blev at erlægge ved nyoptagne akademiske Borgeres Immatriculation, og muligen ogsaa af det Gebyr som kunde blive at betale ved en efter andre Grundsætninger end de nugældende ordnet philosophisk Examen, burde den Bestemmelse som nu maatte blive givet angaaende dette Fakultets Dekanatsindtægter, affattes saaledes, at den ikke blev til Hinder for en saadan Forandring som forandrede Forholde maatte gjøre ønskelig. Dette sidste havde ogsaa Kvæstor, hvis Betænkning ligeledes var indhentet, tilraadet, for at ikke den akademiske Fond, der alene vilde have at oppebære disse Indtægter for paa en mere ligelig Maade igjen at udbetale dem, medens Indtægten ligesuldt maatte vedblive at være knyttet til visse faktiske Forholde og med disses Dphør bortfalde, ikke skulde udsættes for at blive paalagt en ganske ny Byrde. Kvæstor havde derhos foreslaaet, at de omhandlede Dekanatsindtægter skulde afleveres af Dekanus en Maaned efter Dekanatsaarets Udløb tilligemed et formeligt Regnskab, og først efter dettes Revision og Decision Udtællingen skee fra den akademiske Fond. Da Direktionen fandt disse Forslag aldeles hensigtsmæssige, androg Den allerunderdanigst paa at den omhandlede Indretning maatte iværksættes paa den af Konsistorium og Kvæstor foreslaaede Maade.

Overensstemmende med de saaledes udviklede almindelige Grundsætninger, og ligeledes i det Hele stemmende med Konsistoriets Forslag, saaledes som disse i den ovennævnte Anledning vare blevne modificerede, vare de nedenstaaende specielle Forslag til den ny Regulering af det akademiske Sportelvæsen, som Direktionen allerunderdanigst indstillede til allerhøjeste Approbation. Det maa bemærkes, at naar for enkelte af Gebyrerne var foreslået en Forhøjelse af hvad hidtil havde været erlagt, saa var denne Forhøjelse, som for det Meste var ubetydelig, og alene havde til Hensigt at arrondere enkelte mindre Summer, eller bringe mere Konsekvens ind i Fordelingen, mere tilsyneladende end virkelig; thi da samtlige Gebyrer oprindelig havde været regulerede i Dansk Kurant, bleve de nu foreslaaede Gebyrer, selv med den omtalte Forhøjelse, dog betydeligt mindre end det Beløb de fra først af havde udgjort.

De Leiligheder ved hvilke de Studerende have at erlægge Gebyrer, ere følgende 4: 1. Immatriculationen, 2. de forskjellige Examina, 3. Promotioner, 4. Løsningen af Testimonium publicum.

1. Ved Immatriculationen havde Gebyret hidtil, ifølge Reskr. af 22de Marts 1805, været erlagt med 11 Rbd., fordelte saaledes, at Universitetets Rektor erholdt 2 Rbd., det philosophiske Fakultets Dekanus 4 Rbd., Universitetsbibliotheket 1 Rbd., Kapellanen ved Trinitatis Kirke 1 Rbd., 1ste Pedel 1 Rbd. 68 Sk. og 2den Pedel 1 Rbd. 28 Sk. Efter Forslaget skulde Gebyret vedblive uforandret, og ligeledes Fordelingen, med Undtagelse af at de 3 Rbd. til begge Pedellerne skulde tilfalde disse til lige Deling *).

2. Ved de forskjellige Examina. a. Examen Artium og Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter som her ville underkaste sig Embedsexamen. For disse Examina havde hidtil intet videre været erlagt, end Gebyret for Immatriculationen, med hvilken idetmindste Examen Artium staaer i nøjeste Forbindelse; men de som indstille sig til Examen Artium uden at bestaae denne, og som altsaa ikke blive immatriculerede, burde ikke derved befries for at betale de egentlige Examensgebyrer. Disse skulde efter Forslaget udgjøre 2 Rbd., nemlig

1 Rbd. til de examinerende Professorer, og

1 — = Examensudgifterne.

b. Den philologisk-philosophiske Prøve. Gebyret for denne Examen havde hidtil været for enhver af sammes Prover 1 Rbd. 64 Sk., hvoraf 1 Rbd. tilfaldt det philosophiske Fakultets Dekanus, dog saaledes at 60 Rbd. af den hele Indtægt, ifølge det ovenanførte Reskript, var bleven indbetalt i den akademiske Fond, og 50 Rbd. til Pedellerne, hvilke ligeledes oppebare de 64 Sk. af Gebyret for hver Examinand, hvilket sidstnævnte Gebyr var bleven bestemt ved allerhøjeste Resolution af 10de Februar 1825. Efter Forslaget skulde Gebyret for enhver af Examens Prover forhøjes til 2 Rbd., saaledes at

1 Rbd. tilfalder det philosophiske Fakultets Dekanus,

1 — — Pedellerne til lige Deling,

og skulde af Dekanus' Gebyr, som hidtil, 110 Rbd. afgives, dog at de 60 Rbd. skulde

*) Efter Konsistoriets Forslag skulde Gebyret være 13 Rbd., men herunder var indbefattede de nedenanførte 2 Rbd., som Direktionen af den anførte Grund fandt det rigtigere at foreslaae for Examen Artium særskilt.

Efter det oprindelige Forslag var den Kapellanen tilkommende 1 Rbd. tilføjet de for Rektor bestemte 2 Rbd.

tilfalde, ikke den akademiske Fond, men de examinerende Professorer, de 50 Rbd. som hidtil Pedellerne.

Ved de tvende mindre Examina som nærmest staae i Forbindelse med den her omtalte, nemlig den særskilte Prøve i Hebraisk for dem der ikke have opgivet dette Sprog ved den philologiske Examen, men senere agte at indstille sig til theologisk Embedsexamen, og særskilt Prøve i Mathematik for dem der, i Henhold til kongl. Resol. af 4de Maj 1832 § 3, derved ville erhverve Adgang til at underkaste sig anden Examens philosophiske Prøve førend de have taget den philologiske, havde hidtil været betalt 1 Rbd. 64 Sk. ved Indtegningen til enhver af disse Prøver, hvoraf 1 Rbd. tilfaldt det philosophiske Fakultets Dekanus, og 64 Sk. Pedellerne til lige Deling. Efter Forslaget skulde dette Gebyr ved begge Prøverne vedblive uforandret og ligeledes Fordelingen, med Undtagelse af at den 1 Rbd. ved Prøven i Hebraisk skulde tilkomme den examinerende Professor.

c. Den almindelige Forberedelsesexamen for Polyteknikere, ustuderede Jurister, Pharmacevter, Forststuderende og Veterinærer. Ved den hidtilværende Præliminærexamen for ustuderede Jurister havde ifølge Reskript af 12te Oktober 1821 alene været erlagt 2 Rbd. 48 Sk., hvoraf 1 Rbd. 48 Sk. til det philosophiske Fakultets Dekanus, 48 Sk. til Pedellerne og 48 Sk. til Omkostningernes Bestridelse. Ved den i nogle Aar indførte Præliminærexamen for Forstlever havde været erlagt 6 Rbd., og ved den polytekniske Præliminærexamen 5 Rbd. Da nu disse Præliminærexamina ifølge kongelig Resolution af 7de Sept. 1838, der havde indført en kombineret Forberedelsesexamen for alle de ovenangførte Arter af Studerende, bortfaldt, blev nu blot, i Henhold til bemeldte Resolution, Gebyret for den ny Forberedelsesexamen at bestemme. Dette var foreslaaet til 6 Rbd., at fordele saaledes, at det philosophiske Fakultets Dekanus tillagdes 1 Rbd., de examinerende Professorer 3 Rbd., Pedellerne til lige Deling 1 Rbd., og til Examensudgifter 1 Rbd.

d. Theologisk Embedsexamen. Det hidtilværende Gebyr havde været 6 Rbd., hvoraf til Professorernes Distributs (den akademiske Fond) 1 Rbd., til Sognepræsten ved Trinitatis Kirke 2 Rbd., til Notarius 2 Rbd., 1ste Pedel 64 Sk., 2den Pedel 32 Sk. Forslaget gik ud paa et Gebyr af 9 Rbd., nemlig til de examinerende Professorer 2 Rbd., til Sognepræsten og Notarius som hidtil, til Pedellerne til lige Deling 2 Rbd., til Examensudgifter 1 Rbd. *)

e. Fuldstændig juridisk Embedsexamen. Det hidtilværende Gebyr havde været 7 Rbd., fordelt ligesom ved den theologiske Examen, kun at Pedellerne havde haft 2 Rbd. til lige Deling. Forslaget var her aldeles som ved den theologiske Examen *).

f. Juridisk Examen for Ustuderede. Det hidtilværende Gebyr var 9 Rbd., fordelte saaledes, at Distributsen eller akademiske Fond tilfaldt 1 Rbd., de examinerende Professorer 4 Rbd., Notarius 2 Rbd., Pedellerne 2 Rbd. Efter Forslaget skulde Størrelsen og Fordelingen blive uforandret, med den Modifikation, at den hidtil i akademiske Fond indbetalte 1 Rbd. skulde tilfalde Fonden som Erstatning for Examensomkostningerne.

g. Den praktiske Prøve ved begge de juridiske Examina. Ved denne Prøve, for hvilken hidtil intet særskilt Gebyr var erlagt, skulde efter Forslaget, naar Nogen

*) Det oprindelige Forslag for begge Examina gik ud paa at Sognepræstens Andel skulde tilfalde de examinerende Professorer, der saaledes istædetfor 2 Rbd. vilde have faaet 4.

vilde underkaste sig den paa ny, betales et Gebyr af 3 Rbd., de 2 Rbd. til Deling mellem de censurerende Professorer, 1 Rbd. til lige Deling mellem Pedellerne.

h. Den forenede Lægeexamen. Ved den hidtil brugelige medicinske Examen havde Gebyret været 20 Rbd., hvoraf havde tilflydt Fakultetets Dekanus 6 Rbd. 48 Sk., Sammes Senior ligesaameget, Notarius (den yngste Professor) 2 Rbd., den akademiske Fond 1 Rbd. og Fakultetets Pedel 4 Rbd. Gebyret for den forenede Lægeexamen skulde efter Forslaget udgjøre 11 Rbd. med følgende Fordeling:

til Fakultetets Professorer (med Undtagelse af Notarius)	6 Rbd.
= Notarius	2 —
= Fakultetets Pedel	2 —
= Examensomkostninger	1 —

11 Rbd.

i. Den philologiske Embedsexamen. Det hidtilværende Gebyr var 7 Rbd., hvoraf 1 tilfaldt akademisk Fond, 2 Sognepræsten ved Trinitatis Kirke, 2 Notarius og 2 Pedellerne. Forslaget gik ud paa at Gebyret maatte bestemmes til 9 Rbd., nemlig til det philosophiske Fakultets Dekanus 1 Rbd., til Notarius 3 Rbd., til Sognepræsten og Pedellerne som hidtil, til Examensomkostninger 1 Rbd.*).

3. Ved Promotioner. a. Ved Doktorpromotioner havde Gebyret hidtil været 80 Rbd., foruden ved Diplomets Udsærbigelse 5 Rbd. pro sigillo, hvilket havde været fordelt saaledes, at 22 Rbd. var indbetalt i den akademiske Fond, 4 Rbd. til Rektor, 40 Rbd. til vedkommende Fakultets Dekanus, 10 Rbd. til Pedellerne til lige Deling, og 4 Rbd. til første Pedel pro sceptro aureo (hvilket Smykke nu ikke længere eksisterer). Efter Forslaget skulde Gebyret, som hidtil, fastsættes til 80 Rbd., at fordele saaledes:

til de Professorer som censurere Disputatsen	40 Rbd.
= Rektor	10 —
= vedkommende Fakultets Dekanus	20 —
= Pedellerne til lige Deling	10 —

80 Rbd.

b. Ved Licentiat- og Magisterpromotioner. Det hidtil erlagte Gebyr var 18 Rbd., foruden 2 Rbd. til Pedellerne pro sigillo, nemlig 4 Rbd. til Universitetets Rektor, 10 Rbd. til vedkommende Fakultets Dekanus, 4 Rbd. til Pedellerne. Gebyret foresloges til 20 Rbd., nemlig:

til de censurerende Professorer	8 Rbd.
= Rektor	4 —
= vedkommende Fakultets Dekanus	4 —
= Pedellerne til lige Deling	4 —

20 Rbd.

c. Ved Magisterkonference. Hvad der hidtil havde været erlagt ved denne meget sjelden indtræffende Handling, havde ikke nøjagtigen kunnet oplyses, det var alene

*) De 2 Rbd. til Sognepræsten vare i det oprindelige Forslag fordelte lige mellem Dekanus og Notarius, der saaledes vilde have faaet resp. 2 og 4 Rbd.

bragt til Sandsynlighed, at enhver af Pedellerne havde nydt 2 Rbd. Forslaget gik ud paa, at Gebyret maatte bestemmes til 4 Rbd., nemlig til det philosophiske Fakultets Dekanus 2 Rbd., og til Pedellerne til lige Deling 2 Rbd.

4. For Testimonium publicum. Den hidtil gjældende Betaling herfor havde været:

til Universitetets Rektor	= Rbd. 64	Sk.
= Kvæsturen	2	— = —
= Vedkommendes Privatpræceptor	2	— = —
= Sognepræsten og Kapellanen, samt Klokkeren og første Graver ved Trinitatis Kirke, de to Første hver 72 Sk., de to Sidste hver 24 Sk., ialt	2	— = —
= Metropolitanfskolen	=	— 24 —
= vedkommende Fakultets Notarius	=	— 24 —
= første Pedel	2	— 32 —
= anden Pedel	1	— 16 —
= Stemplets Papir	=	— 84 —
= Silke og Bor	=	— 18 —

11 Rbd. 70 Sk.

Efter Forslaget skulde betales:

til Universitetets Rektor	3 Rbd. =	Sk.
= Sognepræsten, Kapellanen, Klokker og Graver ved Kirken, som hidtil	2	— = —
= vedkommende Fakultets Dekanus	2	— = —
= — — Notarius	=	— 24 —
= første Pedel	2	— 32 —
= anden Pedel	1	— 40 —
= Erpeditionsomkostninger	1	— = —

12 Rbd. = Sk.

Paa Direktionens i Henhold til alt Foranførte nedlagte allerunderdanigste Forsøgning behagede det Hans Majestæt Kongen under 11te Januar 1839 allernaadigst at resolve saaledes:

Istedetfor de hidtil fulgte, tilbets paa gammel Vedtægt grundede, Regler for Universitetets Sportelvæsen, ville Vi allernaadigst have fastsat følgende Bestemmelser om de Gebyrer som for Fremtiden af Vedkommende blive at erlægges ved Immatriculationen, ved de forskjellige Examina som afholdes ved Universitetet, ved de akademiske Promotioner, samt for Udfærdigelsen af Testimonium publicum.

I. Ved Immatriculationen erlægges 11 Rbd. Sølvs, hvoraf tilfalder:

Universitetets Rektor	2 Rbd.
det philosophiske Fakultets Dekanus	4 —
Universitetets Bibliotheket	1 —
Kapellanen ved Trinitatis Kirke	1 —
Pedellerne til lige Deling	3 —

11 Rbd.

II. Gebyrer ved de forskjellige Examina:

A. Ved Examen Artium og Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter erlægges

1 Rbd. Sølv,

til den akademiske Fond.

B. 1. Ved den philologisk-philosophiske Examens første Prøve og ligeledes ved samme Examens anden Prøve, erlægges

2 Rbd. Sølv,

hvoraf 1 Rbd. tilfalder det philosophiske Fakultets Dekanus, og 1 Rbd. Pedellerne til lige Deling; dog bliver, i Overensstemmelse med allerhøjeste Reskript af 11te Maj 1775 § 2, af den Dekanus tilkommende Andel for begge Examina aarlig af ham at udrede 60 Rbd. til den akademiske Fond og 50 Rbd. til Pedellerne.

2. For særskilt Prøve i Mathematik i Henhold til Vor allerhøjeste Resolution af 4de Maj 1832 § 3, og for særskilt Prøve i Hebraisk, for dem som ikke have opgivet dette Fag ved den philologisk-philosophiske Examens første Prøve, men senere agte at indstille sig til theologisk Examen,

1 Rbd. 64 Sk. Sølv,

hvoraf 1 Rbd. tilfalder det philosophiske Fakultets Dekanus og 64 Sk. Pedellerne til lige Deling.

C. Ved theologisk Examen erlægges

8 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

den akademiske Fond	2 Rbd.
Sognepræsten ved Trinitatis Kirke	2 —
Notarius	2 —
Pedellerne til lige Deling	2 —

8 Rbd.

D. Ved den juridiske Examen erlægges:

1. Ved den fuldstændige juridiske Examen

8 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

den akademiske Fond	2 Rbd.
Sognepræsten ved Trinitatis Kirke	2 —
Notarius	2 —
Pedellerne til lige Deling	2 —

8 Rbd.

2. Ved den juridiske Examen for Ustuderede

8 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

det juridiske Fakultet	4 Rbd.
Notarius	2 —
Pedellerne til lige Deling	2 —

8 Rbd.

E. Ved den forenede medicinske-keurgiske Examen erlægges til Universitetet

10 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

det medicinske Fakultets Dekanus	6 Rbd.
Notarius	2 —
det medicinske Fakultets Pedel	2 —

10 Rbd.

F. Ved den philologiske Embedsexamen erlægges

8 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

det philosophiske Fakultets Dekanus	1 Rbd.
Notarius	3 —
Sognepræsten ved Trinitatis Kirke	2 —
Pedellerne til lige Deling	2 —

8 Rbd.

G. Ved den ifølge Vor allerhøjeste Resolution af 7de September 1838 under Universitetet henlagte almindelige Forberedelses-Examen erlægges

6 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

det philosophiske Fakultets Dekanus	1 Rbd.
de examinerende Professore	3 —
den akademiske Fond	1 —
Pedellerne til lige Deling	1 —

6 Rbd.

III. Ved Promotioner til akademiske Grader erlægges:

A. Ved Doktorpromotioner 80 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

de censurerende Professore	40 Rbd.
Universitetets Rektor	10 —
vedkommende Fakultets Dekanus	20 —
Pedellerne til lige Deling	10 —

80 Rbd.

B. Ved Licentiat- og Magisterpromotioner 20 Rbd. Sølv,

hvoraf tilfalder:

de censurerende Professore	8 Rbd.
Universitetets Rektor	4 —
vedkommende Fakultets Dekanus	4 —
Pedellerne til lige Deling	4 —

20 Rbd.

C. Ved Magisterkonference 4 Rbd. Sølv, nemlig

til det philosophiske Fakultets Dekanus	2 Rbd.
, Pedellerne til lige Deling	2 —

4 Rbd.

IV. For Udfærdigelse af Testimonium publicum erlægges 12 Rbd. Solv, hvoraf tilfalder:

Universitetets Rektor	3 Rbd.	
Sognepræsten, Kapellanen, Klokkeren og første Graver ved Trinitatis Kirke, de to Første hver 72 Sk., de to Sidstnævnte hver 24 Sk., ialt	2 —	
vedkommende Fakultets Dekanus	2 —	
vedkommende Fakultets Notarius	2 —	24 Sk.
første Pedel	2 —	32 —
anden Pedel	1 —	40 —
Expeditionsomkostninger	1 —	2 —

12 Rbd.

hvorved den Metropolitanskolen hidtil tillagte Andel af Gebyret (24 Sk.) bortfalder.

Forpligtelsen til at lase Testimonium publicum paaligger alle dem som, efter at have bestaaet i Embedsexamen ved Universitetet, ansættes i nogetsomhelst Embede ifølge Vor allerhøjeste Resolution, hvad enten de paa saadant Embede erholde Vor Kongelige Bestalling eller ikke, og uden Hensyn til, om der til det Embede til hvilket de udnævnes, udfordres nogen Embedsexamen eller ikke; dog skulde de medicinsk-kirurgiske Kandidater som have underkastet dem den ved Vor allerhøjeste Plakat af 30te Januar 1838 paabudne forenede medicinsk-kirurgiske Examen, være fritagne for denne Forpligtelse.

- V. De ved de forskellige Examina forefaldende Udgifter skulde for Fremtiden udredes af den akademiske Fond, istedetfor som hidtil af Kommunitetets Kasse.
- VI. Den i Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. 2 § 3, 5 og 6 foreskrevne Indretning med Privatpræceptorer skal for Fremtiden være aldeles afskaffet.
- VII. I Henseende til Dekanatsindtægternes Oppebørsel i det philosophiske Fakultet, ville Vi allernaadigst, at det indtil videre skal forblive som hidtil.

Efter allerhøjeste Bemyndigelse bleve de i den kongelige Resolutions 4 første Poster indeholdte Bestemmelser, med Undtagelse af hvad der angaaer Gebyrernes Fordeling, ved en af Direktionen under 29de Januar udstedt offentlig Bekjendtgørelse bragte til almindelig Kundskab.

Ved en Direktionskrivelse af 26de Marts blev med Hensyn til Oppebørselen af de den akademiske Fond tilfaldende Andele af Gebyrerne — hvilken hidtil var skeet paa forskellig Maade og uden faste Regler — efter Kvæstors Forslag bestemt, at de 60 Rbd. som det philosophiske Fakultets Dekanus har at afgive til den akademiske Fond, indbetales af ham ved Dekanatsaarets Udlob, samt at de øvrige Sportler som tilfalde Fonden og Universitetsbibliotheket ved Immatrikulationen og de forskellige Examina, indbetales i Kvæsturen af Pedellerne, umiddelbart efterat de af disse ere oppebaarne, med en af dem forfattet, af vedkommende Dekanus attesteret, Fortegnelse over Beløbet.

Ligeledes maa mærkes en anden Skrivelse fra Direktionen, af 26de November, hvorved tvende opstaaede Tvivlsmaal bleve afgjorte. For det første, om der endnu i Henhold til Reskriptet af 11te Maj 1775 § 1, skulde af den 1 Rbd. der var tillagt

Bibliotheket, forlods udtages 20 Rbd. til Kommunitetets Kasse, dernæst 7 Rbd. til *Samulus Bibliothecæ* (første Underbibliothekar), og af det øvrige ligeledes en Tjerdedel tilkomme denne Embedsmand og Resten selve Bibliotheket, eller om den hele Indtægt skulde indbetales til Kvæsturen som Bibliotheket tilkommende. Konsistorium havde forment at Bestemmelsen i den kongelige Resolution om at 1 Rbd. skal tilfalde Bibliotheket, ikke var andet end en Gjentakelse af Reskriptet af 11te Maj 1775 § 1, og at den der fastsatte specielle Fordeling ligeledes maatte vedblive. Der var dernæst spurgt, hvorvidt Universitetets Rektor endnu kunde tilkomme de 8 Rbd. som hidtil, ifølge samme Reskripts § 3, stedse havde været ham udbetalte forlods af de Examen penge der tilfaldt Distributsen eller nu den akademiske Fond. Konsistorium antog ligeledes, at det ny Sportelreglement ikke havde medført nogen Forandring i denne Henseende. Da imidlertid den kongelige Resolution af 11te Januar nøje har foreskrevet, hvorledes de ved de forskellige Lejligheder foresaldende Gebyrer skulle fordeles mellem Universitetets Embedsmænd, Instituter osv., skønnede Direktionen ikke rettere, end at den anførte Lovgivning, forsaavidt den ikke i det ny Sportelreglement var udtrykkelig gentaget, ved dette maatte være ophævet, hvilket saameget mere bekræftes derved at Reskriptets § 2 er i den kongelige Resolution udtrykkeligen nævnet, hvorimod § 1 og 3 ere aldeles forbigaaede. Direktionen fandt saaledes at Kommunitetets Kasse ligesaaletid kan gjøre Paastand paa nogen Anpart i Bibliothekets Indtægt, som Universitetets Rektor paa videre Andel i Gebyrerne, end hvad der ved Sportelreglementet er ham udtrykkelig tillagt. Hvad derimod angaaer Underbibliothekarens hidtil hafte Andel i Bibliothekets Indtægt, fandt Direktionen, af Hensyn til denne Embedsmands ringe Indkomster, og da derved ikke opstaaer nogen egentlig Strid med Sportelreglementets Bestemmelse, intet at erindre imod, at han fremdeles beholder, hvad han af bemeldte Indtægt hidtil har oppebaaret.

Endelig tilføjes en Skrivelse fra Direktionen af 23de Juli angaaende Gebyret for de medicinske-kirurgiske Kandidaters Testimonier. Efterat nemlig den forenede Lægeexamen var kommet istand, havde det kirurgiske Akademi, som hidtil for dets Kandidater havde udredet Omkostningerne for Testimonia af de 10 Rbd. som disse forinden Examen havde til forskellige Udgifter ved denne maattet erlægge, forlangt at det medicinske Fakultet skulde deltage i Omkostningerne ved Testimoniernes Udfærdigelse, der besøb sig til, for hvert, 2 Rbd. som Notarius eller Akademiets Sekretær erholdt for at udfølge Testimonierne, og til omtrent 1 Rbd. for at stemple dem. Da der, om end Fakultetets Notarius vilde afstaae sit ved Sportelreglementet bestemte Gebyrs Halvdel til Akademiets Sekretær, ikke var noget Sted hvorfra Fakultet kunde udrede Pengene til det stemplede Papir, og da Kvæstor, til hvem Dekanus havde henvendt sig med Forespørgsel, om ikke med Hensyn til 4de Post i Sportelreglementet Pengene burde udredes af Universitetet gennem Kvæstor, havde forment, at de omhandlede Omkostninger burde udredes af vedkommende Kandidater selv, og ialtsald ikke kunde henføres under de Examenudgifter der ifølge Sportelreglementet skulle udredes af den akademiske Fond, androg Fakultet Sagen for Direktionen, som i ovennævnte Skrivelse svarede, at da det ifølge de Sportelreglementet forudgaaende Forhandlinger maatte antages, at Motivet til den ved dette udtrykkelig gentagne Bestemmelse i Plakaten af 30te Januar 1838 § 7, at de medicinske-kirurgiske Kandidater skulle være fritagne for at løse det sædvanlige Testimonium publ., netop var Hensyn til at fritage bemeldte Studerende for de med Testimoniets Løsning forbundne Omkostninger, fandt Direktionen det meget tvivlsomt, om der retteligen kunde affordres de medicinske Studerende nogetsomhelst Gebyr for det i fornævnte Lovsted foreskrevne Testimonium, saalænge saadant ikke ved nogen udtrykkelig Lovgivning var be-

stemt, og at saadant Gebyr ialtsald under ingen Omstændigheder kunde blive at udrede af Universitetets Kasse.

Det vil ikke være uinteressant at erfare, hvormegit de ved det ny Sportelreglement bestemte Gebyrer for enhver af de forskjellige Embedsmænd osv. kan anslaaes aarlig i Gjennemsnit at beløbe. Ved at bringe de nu bestemte Regler i Anvendelse paa de sidst forløbne 5 Aar 1834—38, vilde man erholde de nedenstaaende Gjennemsnitssummer, hvorved dog maa bemærkes, at det ved denne Beregning er antaget, hvad ikke hidtil har været Tilfældet, men rimeligvis i Fremtiden vil blive det, at der er løst et ligesaa stort Antal af Testimonia publica som der i Aarets Løb have været befordrede Kandidater, og dernæst, at aarlig 80 Individer vilde have indstillet sig til den almindelige Forberedelsesexamen; hvorvidt dette Antal er rigtigt, kan endnu ikke vides, især da denne Examen endnu ikke er traadt i Virksomhed hverken for ustuderede Jurister eller for Pharmacevter, men rimeligvis er Antallet for lavt anslaaet, og saaledes de udfundne Middeltal noget for ringe. For de i disse Aar afholdte Præliminærexcamina for ustuderede Jurister er intet beregnet. Endnu maa bemærkes, at Beregningen for det philosophiske Fakultets Dekanus indbefatter samtlige denne tillagte Sportler. Ligeledes er i Summen for Pedellerne indbefattet Gebyret for det medicinske Fakultets Pedel, 39 Rbd. For de anførte 5 Aar blive Gjennemsnitsbeløbene følgende:

Universitetets Rektor:

a.	for hver Immatriculation	2 Rbd.	=	179	×	2	=	358
b.	—	Doktorpromotion	10	—	=	5 $\frac{4}{5}$	×	10 = 58
c.	—	lavere dito	4	—	=	4 $\frac{1}{5}$	×	4 = 17
d.	—	Testimonium	3	—	=	63	×	3 = 189

622 Rbd.

det philosophiske Fakultets Dekanus:

a.	for hver Immatriculation	4 Rbd.	=	179	×	4	=	716
b.	=	anden Examens to Prover à 1 Rbd., efter						
		Gradrag af de 110 Rbd.						= 232
c.	=	de tvende mindre didhørende Prover à 1 Rbd.						= 21
d.	=	hver Forberedelsesexamen 1 Rbd. à 80						= 80
e.	—	Doktorpromotion	20 Rbd.	ialt aarlig				= 28
f.	—	Magister dito	4	—				= 5
g.	—	Testimonium for Philologer		—				= 2

1084 —

de øvrige Docenter:

a.	det juridiske Fakultets Profesorer for							
	enhver ustuderet Jurist	4 Rbd.			=	52	×	4 = 208
b.	det medicinske Fakultets Dekanus og							
	Notarius af hver medicinsk = kirurgisk							
	Kandidat	8 Rbd.			=	19	×	8 = 152
c.	de examinerende Profesorer af hver							
	Præliminariist	3 Rbd.			=	80	×	3 = 240
d.	de censurerende Proff. af hver Promotion							
	40 eller 8 Rbd., og Dekanus i de øvrige							
	Fakulteter resp. 20 eller 4 Rbd.							= 366
e.	Dekanus i det theologiske og juridiske							
	Fakulteter af hvert Testimonium	2 Rbd.			=	62	×	2 = 124

1090 —

for Notarierne i det theologiske, juridiske
og philosophiske Fakultet:

a. for hver theologisk eller juridisk Examinand 2 Rbd.	$= 140 \times 2 = 280$	
b. for hver philosophisk dito 3 Rbd.	$= 2 \times 3 = 6$	
c. — udstuderet Jurist 2 Rbd.	$= 52 \times 2 = 104$	
d. — Testimonium 24 Sk.	$= 63 \times \frac{1}{4} = 16$	
		406 Rbd.

for Pedellerne:

a. for hver Immatrikulation 3 Rbd.	$= 179 \times 3 = 537$	
b. = anden Examen med tilhørende Prøver, med Tillæg af de 50 Rbd. fra Dekanus	$= 406$	
c. = hver theologisk, juridisk og philosophisk Kandidat 2 Rbd.	$142 \times 2 = 284$	
d. = hver medicinsk-kirurgisk dito (det medicinske Fakultets Pedel) 2 Rbd.	$19 \times 2 = 38$	
e. = hver udstuderet juridisk Examinand 2 Rbd.	$52 \times 2 = 104$	
f. = Præliminarist 1 Rbd.	$= 80$	
g. = hver Promotion resp. 10 Rbd. og 4 Rbd.	$= 83$	
h. = hvert Testimonium 3 Rbd. 72 Sk.	$= 63 \times 3\frac{3}{4} = 237$	
		1769 —

den akademiske Fond:

a. for hver der indskrives til Examen Artium 1 Rbd.	$= 182$	
b. af Dekanatsindtægten	60	
c. for hver Præliminarist 1 Rbd.	80	
d. — theologisk og latinisk-juridisk Examinand 2 Rbd.	$= 280$	
		602 —

Universitets-Bibliotheket:

af enhver Immatrikulation 1 Rbd.	179	—
--	-------	---

Præster og Kirkebetjente:

a. af hver Immatrikulation 1 Rbd.	$= 179$	
b. = hver theologisk, juridisk og philosophisk Examinand 2 Rbd.	$= 142 \times 2 = 284$	
c. = hvert Testimonium 2 Rbd.	$= 63 \times 2 = 126$	
		589 —

Expeditionsgebyrer	63	—
------------------------------	------	---

Summa af samtlige Gebyrer 6404 Rbd.

Endnu maa bemærkes, at de her omtalte Gebyrer ikke ere de eneste der foresalde ved Universitetet, da det ny Sportelreglement kun omfatter de Gebyrer der staae i Forbindelse med Universitetets akademiske Virksomhed, ikke derimod dem der erlægges for forskjellige Bestallinger og for Arvefæstestjødernes Udsærdigelse, hvilke sidste allerede ere omtalte i forrige Aargang S. 168. Nogle af de førstnævnte bortfalde i Fremtiden, ifølge Direktionens Skrivelse af 20de April 1839, paa Grund af den foregaaende Forandring i Henseende til Udnævnelsen af nogle af Universitetets Embedsmænd, da Direktionen ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at lade de for Bogholderens (altsaa ogsaa Kassekontrol-

tørens og Kassererens) Bestalling hidtil erlagte Gebyrer fremdeles vedblive for de igjennem Direktionen udfærdigede Bestallinger, dog sandtes, i Lighed med hvad der var bestemt for Arvesæsteskjoder, intet imod, at der, saalænge de nuværende Pedeller vedblive at fungere, affordres Bogholderen den Del af Gebyret som tilfalder dem. Da Direktionen derhos havde forlangt Oplysning om, hvilke disse Bestallingsgebyrer vare og paa hvilke Bestemmelser de grundede sig, fremsendte Konsistorium nedenstaaende Fortegnelse, med den Bemærkning, at der ikke havde været at finde nogen Oplysning om hvorpaa bemeldte Gebyrer grunde sig, men at de, da de vare erlagte meget langt tilbage i Tiden, maatte ansees hjemlede ved Skik og Brug.

Gebyrer for Bestallinger der erlægges til Universitetet.

For Klokkere ved Treue og Tri-

nitatis Kirker	22 Rbd.,	hvoraf	Rektor tilfalder 8,	Kvæsturen 6,	Pedellerne 8			
= Overgravere ved samme K.	18	—	—	6,	—	6,	—	6
= 1ste Undergraver ved samme	17	—	—	6,	—	6,	—	5
= 2den Undergraver	—	10	—	—	3,	—	4,	—
= Organister ved samme	18	—	—	—	6,	—	6,	—
= Universitetets Kasserer .	28	—	—	—	10,	—	10,	—
= Universitetets Bogholder	15	—	—	—	6,	—	5,	—
= Formanden for Lighæerne	14	—	—	—	5,	—	5,	—
= første Universitetsbogtrykker	16	—	—	—	5,	—	5,	—
= anden	—	10	—	—	3,	—	3,	—
= første Universitetsboghandler	30	—	—	—	10,	—	10,	—
= anden	—	15	—	—	5,	—	5,	—
= Universitetsbogbinderen	15	—	—	—	5,	—	5,	—
= den botaniske Gartner	12	—	—	—	4,	—	4,	—
= Universitetsforvalterne	14	—	—	—	5,	—	5,	—
= Skolelærere som kaldes af								
Konsistorium	6	—	—	—	2,	—	2,	—
= Universitetspedellerne	6	—	—	—	2,	—	2,	—

Om Gebyret for Arvesæsteskjoder se forrige Aargang.

Ved den kongelige Resolution af 7de September 1838 angaaende en almindelig Forberedelsesexamen for forskjellige Arter af ikkeakademiske Studerende blev det, saaledes som i forr. Aarg. S. 149—50 er berettet, i den 3die § fastsat, at Afgjørelsen af, hvorvidt Examinanderne ved bemeldte Examen efter de dem givne Specialkarakterer kunne antages eller ikke, skulde ske efter Regler som nærmere af Direktionen vilde være at bestemme. Disse Regler har Direktionen, efter at have modtaget de fornødne Forslag, hvilke iforvejen vare drøftede af en af Konsistorium dertil nedsat Komité af Professorer, bestemt ved Skrivelse af 30te April 1839. I denne tilkjendegav Direktionen, foranlediget ved nogle Yttringer af Examinatorene angaaende det Unsigelige af en Modifikation af den kongelige Resolution, og nogle Tvivl angaaende dens Fortsættelse, at der ved Examinationen bliver at forholde overensstemmende med Resolutionen, saaledes at Examinanderne alene prøves i Fædrelandets Historie, hvorimod Direktionen intet havde at erindre imod, at der i denne indskrænkede Del af Historien anstilles en desto

strængere Prove, eller at der overhovedet i de forskjellige Examinationsfag fordres omtrent de samme Kundskaber som ved Examen Artium; at der bør gives særskilte Karakterer for enhver af de i Resolutionen nævnte Rubriker, Geografi, Fædrelandets Historie, Arithmetik, Geometri osv., samt at skriftlig Prove i Arithmetik og Geometri bliver at fordrø af Veterinærelever saavel som af Forststuderende, men ikke af Polyteknikere eller de øvrige i Resolutionen ommeldte Studerende. Direktionen approberede den i 1830 udkomne danske Udgave af „Ellendts latinske Læsebog til Brug for Begyndere“ til at benyttes ved Examinationen i Latin af de Pharmacevter der underkaste sig Examen. I Henseende til Hovedkarakterens Udtagelse af Karaktererne i de specielle Examinationsrubriker bifaldtes, at de specielle Karakterer ansættes til Talværdier saaledes: Udmærket godt = 8, Meget godt = 7, Godt = 5, Maadeligt = 1, Nul = 23, hvormod Direktionen ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at dele Karakteren Maadeligt i to Klasser, hvoraf den ringeste skulde ansættes til Værdi = 7. Ved den Examen der bestaaer af 7 Rubriker (for Polyteknikere, Forststuderende og Pharmacevter) bliver da Minimum af den Talværdi der giver til

Hovedkarakter	Udmærket godt	at sætte	=	53
—	Meget godt	—	=	45
—	Godt	—	=	35
—	Maadeligt	—	=	27,

saaledes at den der ikke opnaaer en Talværdi af 27 ikke kan gives Hovedkarakter; hvormod ved den Examen der bestaaer af 6 Rubriker Minimum af Talværdien for

Hovedkarakter	Udmærket godt	sættes	=	46
—	Meget godt	—	=	38
—	Godt	—	=	30
—	Maadeligt	—	=	22,

hvilken Værdi idetmindste maa være opnaaet for at kunne bestaae Examen. Et Antal af 4 Maadelig bevirker saaledes ved sidstnævnte Examen ubetinget, og hvor Examen har 7 Rubriker i de fleste Tilfælde Afvisning. Ogsaa 3 Maadelig har i mange Tilfælde samme Virkning. Et Nul i en Rubrik afviser ubetinget.

Ved en Skrivelse fra det kongelige Rentekammer modtog Direktionen Underretning om, at det ved allerhøjeste Resolution af 17de September d. A. er blandt andet bestemt, at de samme Regler der ere fastsatte for at erholde Udgang til at underkaste sig den fuldstændige Forstexamen, ogsaa indtil videre skulde være gjældende for at faae Udgang til at underkaste sig den befalede Landmaalereexamen, saaledes at vedkommende Aspiranter, naar de ikke ere enten Studenter ved Kjøbenhavns Universitet eller ved Sorø Akademi, eller polytekniske Kandidater, eller have bestaaet i Offisersexamen, skulde have bestaaet i den anordnede almindelige Forberedelsesexamen i de samme Discipliner som ere foreskrevne for dem der ville tage den fuldstændige Forstexamen. Den fornødne Underretning herom blev derefter meddelt saavel Examinatorerne til Sagttagelse i Fremtiden, som Konsistorium.

Angaaende den ved den kongelige Resolution hvorved den omhandlede Forberedelsesexamen blev foreskrevet, anordnede Tillægsexamen som endvidere bliver at aflægge for at erholde Udgang til at indtræde som Examinander ved den polytekniske Lærestanstalt, ere, efterat de fornødne Forslag af Direktionen vare affordrede Lærestanstaltens Bestyrelse, de nærmere Regler bestemte ved en kongelig Resolution, hvorom af Direktionen under 5te Februar blev udfærdiget følgende Bekjendtgørelse:

Det har behaget Hans Majestæt Kongen under 25de f. M. allernaadigst at approbere følgende Regler for den ved allerhøjeste Resolution af 7de Sept. 1838 § 4 foreskrevne Afgangsexamen i Mathematik ved den polytekniske Lærestalt, for dem der have underkastet sig enten den almindelige Forberedelsesexamen, Examen Artium, eller Offisersexamen.

1. Ved bemeldte Examen, der afholdes kort før Begyndelsen af ethvert nyt Kursus, skal examineres
 - a. i elementær Algebra, indbefattende Ligningerne af 1ste og 2den Grad, de almindelige Sætninger om Potenser og Logarithmer, Logarithmetavlnernes Brug, exponentielle Ligninger, arithmetiske og geometriske Rækker, Rentesregning og Annuitetsregning;
 - b. i plan Trigonometri;
 - c. i elementær Stereometri, indeholdende Sætningerne om rette Linier og Planer, Polyedra, Cylinderen, Keglen, Kuglen.
2. Examen skal bestaa af en skriftlig og en mundtlig Del; ved den første forelægges en Opgave henhørende under de ovennævnte Afdelinger, saaledes at derved baade gives Anledning til selvstændig Benyttelse af de lærte Sætninger, og til at vise Dvæls i praktisk Regning.
3. To af Lærerne ved Lærestalten skulle være Censorer tilligemed Examinator, som er Læreren i Mathematik.
4. Resultatet af Examen skal ikke tilkjendegives ved forskellige Karakterer, men alene ved Udtrykket „Antaget“ eller „Ikke antaget“.

Det er bekjendt, at der i sin Tid blev nedsat en Kommission til at tage under Overvejelse og indgive Betænkning over et allerunderdanigst indgivet Forslag angaaende Forandringer ved den juridiske Embedsexamen ved Københavns Universitet*). Kommissionens Betænkning blev i December 1834, overensstemmende med Reskriptet, tilskillet det danske Kancelli, som havde allerunderdanigst at foredrage Sagen, og efterat dette var skeet, blev det ved allerhøjeste Reskript af 5te Jan. 1838 Kancelliet paalagt, at tilstille Universitetsdirektionen Kommissionens Betænkning med Bilage, tilligemed Kollegiets Bemærkninger derved, for at Direktionen derpaa, efter at have indhentet det juridiske Fakultets Betænkning, over Sagen i det Hele kunde nedlægge allerunderdanigst Forsøg. Dette skete under 12te December 1839, efterat det juridiske Fakultets Betænkning den 13de Juli næstforhen var bleven Direktionen tilskillet.

Hovedpunkterne i det oprindelige Forslag — der gik ud fra den Forudsætning, at den brugelige Manuduktion til den juridiske Examen ialmindelighed maatte anses som meget skadelig for Retsvidenskabens Studium, og dens Afkaffelse eller Indskrænkning for særdeles ønskelig — vare: at der af Fakultetet steds skulle udarbejdes og for de

*) Kommissionen, som blev nedsat ved kongeligt Reskript af 22de Maj 1833, bestod af Forslagets Forfatter Geheimekonferentsraad Rothe, Direktionens tvende andre daværende Medlemmer, Konfessionarius Dr. Wynnster og Statsraad Hansen, Generalprokurøren Konf. tentraad Drsted, Professor Juris nu afdøde Konferentsraad Schlegel, samt Højesteretsassessorerne Rosob og Etellbogen. Se akad. Tdd. I. 403.

Studerende bekendtgjøres en detaljeret Studieplan; at der skulde ansættes et Antal af lønede Embedsmænd, Repetenter, til at gjentage og nøjere forklare for de Studerende Professorernes Forelæsninger; at Examinationen ved den juridiske Examen ikke som hidtil skulde foretages af Fakultetet, men af en egen Examenskommission bestaaende af nogle praktiske juridiske Embedsmænd og nogle af Fakultetets Professore; og at Examen selv skulde gives en betydelig forandret Indretning ved Indskrænkning af den mundtlige Examination og Udvidelse af den skriftlige; ligesom der endelig under Sagens Forhandling i Kommissionen blev fremsat det Forslag at dele Examen i to saavel i Henseende til Tid som til Gjenstande forskellige Examina.

J forsinævnte Henseende havde Kommissionens Pluralitet i sin allerunderdanigste Betænkning bemærket, at Retsvidenskabens Studium hos os, i Sammenligning med ældre Tider, langt fra at være saaledes gaaet tilbage, at gennemgribende Foranstaltninger til dets Fremme nu skulde være nødvendige, tvertimod maatte ansees for i det Hele at være i en ret heldig Tilstand; og hvad navnlig angaaer Manuduktionens Affkælfelse eller Indskrænkning, var Pluraliteten heller ikke enig i den Forudsætning hvorfra det allerunderdanigste Forslag var gaaet ud, at nemlig saadan Manuduktion — der ved Kjøbenhavns Universitet har bestaaet ligesaa længe som selve den juridiske Examen, men som heller ingenlunde er ubekendt ved fremmede Universiteter — skulde ubetinget og i saa høj en Grad være forkastelig; Kommissionen antog tvertimod, at Manuduktionen, fra flere Sider betragtet, har sine store Fordele og ingenlunde er til Skade for Retsvidenskabens Studium; dog indrømmede den, at da Manuduktionen ofte udøves af mindre duelige og samvittighedsfulde Studerende, og saaledes kan lede til Misbrug, vilde det være onskeligt om den kunde indskrænktes. Det hertil i Forslag bragte Hovedmiddel, Ansættelse af Repetenter, havde Kommissionens Pluralitet ikke kunnet finde hensigtsmæssigt. Den forment, at Repetenternes Foredrag enten (og sandsynligst) ikke vilde blive talrigt besøgte, eller, hvis det Modsatte blev Tilfældet, blive uden den tilsigtede Nytte, da det vilde blive ligesaa umuligt for Repetenterne som for Professorene at indrette sine Foredrag efter den Enkelstes Lær, og Manuduktionen saaledes ikke derved vilde gjøres overflødig; at Repetenternes Stilling, hvis de skulde ganske underordnes Docenterne, let kunde blive saa ubehagelig og uheldig, at disse Poster ikke vilde blive søgte af duelige Subjekter; at Forholdet mellem dem og Universitetslærerne under alle Omstændigheder vilde blive høist besværligt og ubehageligt, og Indretningen i det Hele til Byrde og Tidsspilde for Docenterne; endelig vilde ogsaa Bekostningen volde Betænknelighed, og Pluraliteten troede saaledes, at hermed end ikke burde anstilles noget Forsøg. Det andet Hovedforslag, Examinationens Overgang fra Fakultetet til en særegen Examenskomité, havde Kommissionens Pluralitet ligesaa lidet anset for tilraadeligt. Det bemærkedes, at Examinationen ved vort Universitet steds har været hos Fakultetets Professore; at dette paa ny blev bestemt ved Forordn. 26de Jan. 1821, efterat det ved de denne Lovgivning forudgaaede Forhandlinger netop havde været omhandlet, om der var tilstrækkelig Grund til nogen Forandring heri, hvilket man dengang ikke troede at finde, og at der altsaa formentlig heller ikke vilde være det nu; og endelig, at ialtsald en lignende Forandring burde foretages med de øvrige Embedsexamina, for at ikke det juridiske Fakultet skulde udsættes for en ufortjent og krænkende Mistanke. De for en saadan Forandring anførte Grunde kunde ikke ansees tilstrækkelige. Nogen Partifflighed for de Studerende fra Professorenes Side kunde ikke finde Sted, hvor Examen er offentlig og alle Professorene i Forening med to Censorer udenfor Fakultetet deltage i Censuren. At de Studerende skulde være i nogen Tvang til at høre Forelæsningerne,

kunde ikke indrømmes og modsagdes af Erfaring, der og viser at Forsømmelse af Forelæsningerne ikke kommer i Betragtning ved Examen. Ligesaa vilde kunde den Indvending gjælde, at de Studerende derved skulde foranlediges til altsameget at holde sig til Professorenes Meninger; dette vilde ialtsald ikke gjælde om den skriftlige Examen, hvor alle Professorene censurere; men ogsaa ved den mundtlige Examen viser Erfaring, at der i denne Henseende hersker al mulig Liberalitet, og det kunde maaske snarere berygttes, at Examinatorer blandt praktiske Embedsmænd, for at ikke deres praktiske Dannelse skulde faae en uheldig Indflydelse paa Examinationen, kunde forledes til at holde sig utilbørlig til Systemerne, og saaledes den berygtede Ulempe just endmere fremkaldes. At endelig Professorene ved Examinationen kunde helde til utilbørligen at holde sig til Theorien og den døde Lærdom, vilde ialtsald ikke være en værre Fejl end om praktiske Examinatorer, ved at forfalde til den modsatte Yderlighed, kunde bringe det strengere videnskabelige Studium til derunder at lide. Foraaavidt det var antaget, at den foreslaaede Foranstaltning vilde have til Følge, at Examinatorerne, der ere ubekjendte med den forudgaaende Undervisnings Bessaffenhed og Form, maatte alene have for Dje Videnskaben selv og det Maal af Kundskab som bør kunne fordras af Examinanden, og at saaledes Examen vilde blive et sikkrere Bevis paa Examinandens Indsigt, og den akademiske Undervisning selv mere rettet paa Videnskaben uden noget Hensyn paa Examen, hvorved ogsaa Manuduktorenes Indflydelse vilde udelukkes, bemærkedes først, at der ikke gives nogen saadan absolut Videnskab, hvortil Examinator kan holde sig, men at han nødvendigst maa tage Hensyn til et vist Omfang af Videnskaben. Ogsaa maa Proven til Examen have sine visse Grændser, og der kan ikke af den der indstiller sig til Examen fordras den samme Indsigt, Færdighed og Fasthed i Retssgrundfættningernes Anvendelse, som hos den øvede praktiske Jurist, ligesom der paa den anden Side, for at vide om Grundlaget er rigtigt opfattet, maa af Kandidaten fordras meget som den praktiske Jurist vel bør vide, men ikke behøver i den Grad at have paa rede Haand. Til at kunne drage den rette Grændse for det Kundskaabsmaal der saaledes bør fordras ved Examen, hører noje Bekjendtskab med Rettsvidenskaben i dens hele Udstrækning; men som Følge heraf vilde praktiske Embedsmænd være mindre vel skikkede til Examinatorer, da de let kunde enten forledes til at indskrænke Examinationen til de almindeligste Sandheder og derved gjøre den for let, eller udsættes for at bedømme Kandidatens Svar urigtigt. Men det turde saaledes da netop blive lettere at forudberegne Spørgsmaalene ved Examen, det grundige Studium vilde derved lide, og Manuduktionen, istedetfor at indskrænkes, antage en mindre anbefalende Karakter end nu; ogsaa kunde det berygttes, at Forelæsningerne vilde blive lidet eller slet ikke besøgte, medmindre Professorene altfor meget vilde lempe Foredraget efter Examinationen, og saaledes synke ned til selv at blive Manuduktorer. Vanskeligheden i at finde dygtige Examinatorer blandt praktiske Embedsmænd vilde og endmere forøges, naar Manuduktionen engang skulde blive mindre hyppig, samt derved at saadanne Embedsmænd ikke let kunde finde den dertil fornødne Tid. Med Hensyn til at Examinationen i andre Lande, navnlig i Hertugdømmerne, er henlagt til Examinationskommissioner, bemærkedes, at Forholdene der ere anderledes end hos os. Det fri Valg mellem flere Universiteter gjør det nødvendigt at have særegne Autoriteter til at prøve Vedkommendes Duelighed; Examinationskommissionernes Sæde i en anden By end Universitetet, og Mangelen af Dffentlighed, gjør det vanskeligt for de Studerende at erfare Examinationsmaaden; men netop denne Mangel af Dffentlighed gjør det vanskeligt at bedømme, om ikke Examinationen lider af de Ulemper som kunde berygttes at opstaae ved at lade den foretage af praktiske Embeds-

mænd. Foraaavdt der var gjort Sammenligning mellem Overbikasterierne i Hertugdømmerne og Højesteret og Overretten hos os, for at bevise at disse Retter ligesaa let kunde afgive det fornødne Antal af Medlemmer til en Examenskommission, erindredes, at Højesteret let ved et stadigt Ufsaaf af 2 Medlemmer kunde udsættes for at blive ufuldtallig, og at Overretten er yderst sparsomt besat i Forhold til de derunder hørende Forretninger. Og selv naar to af Fakultetets Medlemmer indtraadte i Examenskomiteen, vilde store Betænkeligheder mod Forslaget møde, dels derved at den ene Universitetslærer vilde komme til at examinere i den Andens specielle Fag, dels derved at den halvaarlige Omvæltning af Examinatorer vilde frembringe Ulighed i Examen, ligesom den Indvending mod Professorernes Examination, at de kunde medbringe Partiskhed for enkelte Examinander, ligesuldt vilde gjælde ved en saadan Modifikation af Examen. Og saa mod den foreslaaede forandrede Indretning af selve Examen bleve betydelige Indvendinger fremsatte. Den hos os herskende Offentlighed i Examen er et stort Gode, men som vilde lide en betydelig Indskrænkning, dersom den skriftlige Examen gaves den foreslaaede Udvidelse; den skriftlige Prøve alene vilde være utilstrækkelig, ej alene i sig selv, men navnlig i Danste Ret formedelst dennes store Omfang; det foreslaaede store Antal af skriftlige Opgaver (16 eller 20) vilde ogsaa dels fordrø en uforholdsmæssig Tid og virke forstyrrende paa Forelæsnningernes Gang, dels medføre en overordentlig Byrde for Examinatorerne, og maatte derved befrygtes at have en uheldig Indvirkning paa Bedømmelsens Omhyggelighed og Examens Paalidelighed, ligesom Vanskeligheden i at finde Examinatorer blandt de praktiske Embedsmænd derved vilde forøges.

Kancelliet havde ogsaa i de af dette meddelte Bemærkninger tiltraadt den af Kommissionens Pluralitet yttrede Mening, at Privatmanuduktionen i det Hele snarere er til Gavn end til Skade for de Studerende og for det juridiske Studium, idet den vel undertiden kan medføre et overfladisk Studium, men den duelige Manuduktor bedre kan lempe sig efter Tilhørernes Fattelyne og give dem Oplysning om mange praktiske Tilfælde, hvorpaa Docenten ikke kan indlade sig. En Indskrænkning af Manuduktionsvæsenet var efter Kancelliets Mening heller ikke fornøden, da der er Konkurrence nok af gode Manuduktører. Kollegiet forkastede navnlig med Kommissionens Pluralitet et af afdøde Konferentsraad Schlegel fremsat Forslag til Manuduktionens Indskrænkning, at den nemlig skulde sættes under Kontrol og blot tilstodes visse Embedsmænd og Graduerede, idet alle Andre skulde behøve en Tilladelse af det juridiske Fakultet. Dette vilde vække megen Misfornejelse, og det vilde være yderst vanskeligt for Fakultetet at træffe et rigtigt Valg. Ansættelsen af Repetenter havde Kancelliet ligeledes med Kommissionens Pluralitet anseet for u hensigtsmæssig, med den Bemærkning, at den Ulempe, at de Studerende anvende for liden Tid til ved egen Flid og Selvtænkformhed at trænge ind i Retsvidenskaben, ikke vilde hæves derved at det blev dem paalagt, foruden at frekventere Professorernes Forelæsninger, at anvende maasse dobbelt saa lang Tid til at høre Repetitionen, og at det ingenlunde er Tilfældet, at Professorernes Foredrag er vanskeligt at fatte, for dem der have de fornødne Forkundskaber. Angaaende Examens Henlæggelse til en Examenskommission, henholdt Kancelliet sig aldeles til Pluralitetens Mening, at dette ikke var hensigtsmæssigt, og henviste navnlig til den store Forskjel mellem den hele Organisation af vort Universitet og fremmede Universiteter, samt bemærkede, at der ialtsald vilde være den samme Anledning til en lignende Indretning ved de andre Examina.

Det juridiske Fakultet havde i den af dette afgivne Betænkning, hvad angaaer Indskrænkningen af Privatmanuduktionen og Forslaget til at sætte den under Kontrol af Fakultetets

tetet, henholdt sig til Kommissionens og Rancelliets Bemærkninger, og erklæret sig aldeles enig i at der ikke kunde træffes nogen direkte Foranstaltning i denne Henseende. Ansættelsen af Repetenter fraraadede Fakultetet aldeles, med den Bemærkning, at en saadan Foranstaltning vilde stride mod et Universitetsstudiums Væsen, og ifødetfor Gavn medføre megen Ulempe, samt at de Studerende kunne søge den fornødne Repetition i Professorernes Repetitorier og Examinatorier, der ere af langt større Omfang nu end forhen. Hvad angaaer den foreslaaede Examenkommission, formente Fakultetet, at dette Forslag, efter hvad i Kommissionsbetænkningen og Rancelliets Bemærkninger desangaaende var anført, ikke vilde kunne tages til Følge.

Ifølge de saaledes af Kommissionen, Rancelliet og Fakultetet fremsførte overensstemmende Ytringer, maatte det efter Direktionens Formening ansees fuldeligen udviklet og godtgjort, at ligesaa lidet som der var tilstrækkelig Anledning til at træffe nogen gennemgribende Foranstaltning til at standse Manuduktionsvæsenet, ligesaa lidet kunde de omhandlede dertil foreslaaede Hovedmidler, Ansættelse af Repetenter og Anordning af en egen fra Fakultetet forskjellig Examinationskommission, eller den omtalte forandrede Anordning af Examens Indretning, ansees for at være hensigtsvarende eller gavnlige. Derimod skjønnede Direktionen ikke rettere, end at følgende af Kommissionens Pluralitet eller enkelte Medlemmer foreslaaede og af Rancelliet og Fakultetet i det Væsentlige bifaldte Modifikationer i de hidtil gjældende Bestemmelser, sigtende til det juridiske Studiums Fremme og en forbedret Indretning af Examen, i det Hele fortjente at komme i Betragtning:

1. Med Hensyn til Forelæsningerne ialmindelighed havde Rancelliet i sin Betænkning yttret, at der burde drages Omhu for en velordnet Cyklus af Forelæsninger, der kunde fuldendes og blev fuldendt i to Aar, samt at der stedse burde bekjendtgøres en Studieplan der, støttet til Forelæsningernes Orden, indeholdt en Anvisning, hvorledes disse skulle benyttes, og tillige, efter afbøde Konferentsraad Schlegels Forslag, alle de Studerende af en af de juridiske Profesorer gives en Vejledning til, hvorledes de skulle begynde deres Studium. — Fakultetet indrømmede, at de Studerende ved Universitetet bør kunne erholde den fornødne Vejledning angaaende Maaden paa hvilken de skulle studere, og at, endskjønt saadan Vejledning vel tildeels erholdes ved Foredraget af den juridiske Encyclopædi, de Studerende dog kunne trænge til en mere speciel Anvisning. Fakultetet erkjendte sig derfor pligtigt til, ligesom engang tidligere var skeet, nemlig for Bienniet 1831—33*), i Fremtiden at bekjendtgøre en Udsigt over Forelæsninger og Dvælses i hvert forestaaende Biennium. Iøvrigt var bemærket, at Fakultetet altid giver de Studerende, ved given Anledning, den fornødne specielle Anvisning. For ydermere at give de Studerende Lejlighed til at henvende sig til Fakultetet, og for at dette kunde have en Oversigt over, hvilke Studerende der dyrke Retsvidenskaben, troede Fakultetet, at det maaske kunde være gavnligt, at det paalagdes Enhver som vil begynde at høre juridiske Forelæsninger, dertil at lade sig indskrive hos Dekanus.

Direktionen maatte ogsaa holde for, at naar der stedse fra to til to Aar bekjendtgøres for de Studerende en af det juridiske Fakultet udkastet detaljeret Studieplan, kunde dette ikke andet end have en gavnlig Indflydelse paa den Maade hvorpaa de Stu-

*) Det var alene den forventede ny Anordning der havde foranlediget at denne Forholdsregel ikke senere blev fortsat.

derende anlægge og fortsætte deres Studium af Lovkyndigheden; og at disse tilholdes, ved Begyndelsen af deres Studium at lade sig indskrive hos det juridiske Fakultets Dekanus, saaledes som allerede i længere Tid havde været indført ved det theologiske Fakultet, vilde medføre den dobbelte Fordel, at Fakultetets Professore og de Studerende faae en nærmere Anledning til at blive gjensidigen bekendte med hverandre, og til at meddele og søge den nærmere Vejledning i ovennævnte Henseende som for de Studerende maa kunne være til stor Nytte. Direktionen androg saaledes allerunderdanigst paa, at begge de omtalte Foranstaltninger maatte foreskrives ved en udtrykkelig Lovbestemmelse.

2. Kommissionen havde i sin Betænkning antaget, at det store Omfang det juridiske Studium har faaet ved Forordningen af 26de Januar 1821, derved at visse Dele af danske Rets System behandles særskilt, og at en Mængde Vidiscipliner ere tilkomne, havde en mindre heldig Indflydelse paa de Studerendes Uddannelse og derfor burde gives en Indskrænkning; men dette burde efter Kommissionens Mening ikke skee saaledes som under Forhandlingerne var foreslaaet, ved at dele Examen i to Dele, hvilket vilde medføre flere Betæneligheder, men derimod ved at lade nogle af de specielle Grene af Danske Ret bortfalde som saadanne, navnlig Landbo-, Sø-, Handels- og Politiret; Kirkeretten skulde ikkun tildeels behandles som specielt Fag og Foredraget derover indskrænkes til et halvt Aar; Retshermenevtiken ligeledes ikke behandles som specielt Fag, men, saaledes som tilforn fandt Sted, som en Del af Indledningen til Danske Ret, hvortil der kunde holdes eregetiske Forelæsninger over Lovens forskjellige Bøger, og de Studerende paalægges ved Examen at opgive enten en hel Bog eller visse Kapitler til at gennemgaae eregetisk; fremdeles antoges Forelæsningerne over den danske Retshistorie, den romerske Rets Historie, den juridiske Encyklopædi og Statistiken at kunne indskrænkes til et, og over den danske og fremmede Staters Statsret fra tre til to Semestre. Det var derhos antydet, at naar en kameralistisk Examen kommer istand, kunde muligen enkelte af den juridiske Examens Vidiscipliner dertil blive at henlægge. I Henseende til Forelæsningsernes Orden var antaget, at istedetfor den hidtilværende Inddeling af Forelæsningsgjenstandene, hvorefter det hele System af Danske Ret var fordelt i 9 Forelæsninger, der tilendebringes i to Semestre, vilde det være hensigtsmæssigere at det hele System inddeltes i de tre Hoveddele: Civilret, Kriminalret og Proces, som hver skulde være Gjenstand for en Forelæsning der kunde tilendebringes i et eller højst to Semestre, ialtsald ved at tage et større Antal af Timer, dog at der tillige holdtes en Forelæsning over den indvortes Rets-Encyklopædi. En saadan Inddeling formodedes at ville meget befordre Kollegiisliden hos de Studerende, naar de hos enhver Docent kunde i kort Tid erholde et samlet Helst. Ogsaa over den almindelige Retslære og Romerretten burde Forelæsnningerne indrettes saaledes, at de kunde tilendebringes i to Semestre. Hvis Professorene derved skulde nødes til at anvende et større Timeantal, burde der tilstaaes dem en forholdsmæssig Forhøjelse af Honoraret.

I Henseende til disse Forslag bemærkede Rancelliet, at det er af stor Vigtighed for de Studerende, at de længe før de indstille sig som Examinander have gennemgaaet fornemmelig hele det danske Retsystem med tilhørende Hjælpemidler, og Kollegiet fandt saaledes disse Kommissionens Forslag, sigtende til Koncentrering af Studiet, i det Hele hensigtsmæssige; navnlig var Kollegiets Pluralitet enig i at Landbo-, Sø-, Handels- og Politiret burde udgaae som specielle Discipliner og Examinationsfag, og ligeledes Hermenevtiken, i hvilken Henseende dog afvigende Meninger i Kollegiet havde været

yttebre. Om Hensigtsmæssigheden af de foreslaaede exegetiske Forelæsninger, og den Forpligtelse for Kandidaterne, ved Examen at opgive enkelte Bøger eller Kapitler af Loven til at giennemgaae exegetisk, var Rancelliet enigt, og tiltraadte ligeledes, at visse Forelæsninger (danst Retshistorie, Kirkeret, Romerrets Historie, juridisk Encyklopædi, danst og fremmede Staters Statsret, og Statistik) burde tilendebringes i et Semester.

Det omtalte Forslag, at indskrænke det juridiske Studiums Omfang ved at lade visse særegne Discipliner udgaae som specielle Lære- og Examinationsfag, tiltraadte ogsaa Fakultetet, forsaavidt angaaer Landboret, Handelsret, Politiret og juridisk Hermenevtik, men mente at Sørensen burde vedblive at foredrages særskilt, og deri ved Examen examineres, eftersom den omfatter en stor Mængde vigtige Bestemmelser, der ikke ere blotte Anvendelser af de almindelige juridiske Regler, men grundede i Sæfartsforholdenes særegne Natur. Det bemærkedes, at der desuden i Sørensen omhandles forholdsvist kun faa Detailbestemmelser, saa at kun liden Lettelse for de Studerende vilde opnaaes, hvis den ophørte at være Gjenstand for en egen Forelæsning, ligesom den Dmstændighed, at Sørensen i Loven er anvist en egen Afdeling og en egen Domstol for deslige Sager organiseret i Kjøbenhavn, henviser til den særegne Stilling som den indtager i Forhold til Privatrettens øvrige Dele. Fakultetet kunde ikke være enigt i det Forslag, at der istedetfor Foredraget over Fortolkningslæren skulde holdes egne exegetiske Forelæsninger, og en tilsvarende Prøve ved Examen finde Sted. En saadan egen Exegetik formentes ej alene at ville blive temmelig utillokkende, men neppe heller at kunne give en saa levende Indsigt i de enkelte Lovstedes fulde Betydning, som naar de giennemgaaes paa vedkommende Steder i Systemet, ligesom det Djemed som ved de exegetiske Foredrag skulde tilsigtes, ligesaa fuldstændigen vil kunne opnaaes naar der, som nu er Brug, tages ved de almindelige Foredrag over Systemet tilbørligt Hensyn til det exegetiske Element. I Henseende til den foreslaaede Indskrænkning til et Semester af Forelæsningerne over forskellige Discipliner bemærkede Fakultetet, at dette allerede fandt Sted med Encyklopædi, positiv Folkeret og Romerrets-Historie, og at det herefter vilde kunne skee med Hensyn til Kirkeretten, da derover nu vilde udkomme en trykt Lærebog; derimod kunde den danst Retshistorie ikke lettelig tilendebringes i mindre end to Forelæsninger, naar de vigtigste Bestemmelser af Rilderne skulle gjøres forstaaelige i selve Grundsproget. Overhovedet ansaae Fakultetet det utilraadeligt, ved Lov at foreskrive, i hvilken Tid et Foredrag skal fuldendes, hvilket beroer ej alene paa Massen af det Stof der skal meddeles, men ogsaa paa den hele Maade hvorpaa Foredraget holdes; begge Dele burde formentlig overlades til Docentens Skjønsmhed, saaledes som ogsaa i Frd. 26de Jan. 1821 § 5 er erkjendt. Indskrænkninger i denne Henseende, bemærkede Fakultetet, ere til Skade for et frit videnskabeligt Studium, og ere byggede paa den mindre rigtige Forudsætning, at der i Forelæsningerne ikkun skal meddeles hvad der netop forberedes ved Examen. Fakultetet var vel aldeles enigt i, at der ved Forelæsningerne bør tages Hensyn til at de fornemmelig bør være beregnede paa unge Studerende der forbereder sig til Examen, men mente paa den anden Side, at Docenten bør have al Frihed til at foredrage Videnskaben med den Fuldstændighed han finder passende, og paa den Maade som han finder bedst skikket til at bringe sine Tilhørere til Selvtænkksomhed og Selvstudium. Imidlertid ansaae Fakultetet det dog for rigtigt, at den i Frd. 26de Jan. 1821 § 6 indeholdte Regel, at en fuldstændig Forelæsningscyklus skal tilendebringes i et Tidsrum af to Aar, vedblev at være gjældende. Ogsaa fandt Fakultetet det ønskeligt, at Forelæsningerne over de enkelte Discipliner saavidt muligt koncentreret, for at de Studerende desto hurtigere kunne erholde et samlet Helt, endsfjønt det af den

anførte Grund ikke ansaaes rigtigt at give nogen direkte Forskrift i saa Henseende. Derimod kunde der indirekte virkes dertil ved udtrykkelig at tillade, at en Docent kunde forbinde tvende af de for ethvert Semester foreskrevne Forelæsninger, saaledes at et Foredrag paa 7 Timer ugentlig blev at regne for tvende og at betale med dobbelt Honorar. — Forsaavidt det Forslag var fremsat, at det danske Retsystem maatte blive fremstillet efter dets tre Hoveddele: Civilret, Kriminalret og Proces, og at der maatte blive holdt et eget Foredrag over indvortes Retsencyklopædi, bemærkede Fakultetet, at det vel ved Studieplanens Udarbejdelse vilde drage Omsorg for, at de til fornævnte Hoveddele hørende Discipliner ikke adskiltes eller fordeles paa flere Semestre end fornødent, men at det maatte anses som uhensigtsmæssigt at give en Lovforskrift angaaende det System der skal følges, da Systemet er noget af det Videnskabelige som bestandigen uddannes, og det ikke lader sig sige, hvilket System der bør gives absolut Fortrin for det andet. Af lige Grund antog Fakultetet det heller ikke tilraadeligt at befale, at der skal holdes en egen Forelæsning over indvortes Retsencyklopædi. Herover behøvedes ingen Forelæsning saalænge der, saaledes som i den senere Tid er bleven Brug hos os, holdes en egen Forelæsning over en saakaldet almindelig Del af Civilretten, hvilken tildels svarer til en indvortes Retsencyklopædi, hvoraaf den øvrige Del kunde henvises til den sædvanlige foreskrevne Forelæsning over Encyklopædien, der ikke behøver at være blot udvortes. — Den i Feb. 26de Jan. 1821 § 5 givne Forskrift, at der i et af Aarets Semestre skulle anstilles Disputerøvelser, havde Fakultetet, med den Bemærkning at disse Øvelser, skjønt de vistnok kunne medføre Nytte, lidet harmonere med den Maade hvorpaa man nu ved Universiteterne søger at udbrede Kundskaber, foreslaaet at maatte forandres derhen, at det ikke skal være nødvendigt at deslige Disputerøvelser holdes.

Direktionen maatte finde de Grunde som af alle tre Autoriteter vare anførte for at lade de ommeldte specielle Discipliner bortfalde, aldeles fyldestgørende, men troede derhos at burde give Fakultetet Medhold i at en saadan Forandring ikke burde udstrækkes til Sørensen, men at denne, der ligesom Kirkeretten indtager en særegen Stilling i Systemet, og ligesom den er behandlet i en særegen Bog af Kong Kristian d. 8tes Danske Lov, ligesaa vel som Kirkeretten burde vedblive som særligt Lære- og Examinationsfag. — Hvad angaar Forelæsningsernes Indskrænkning i Henseende til Tid, maatte Direktionen med Fakultetet holde for, at der paa en meget hensigtsmæssig Maade kunde indirekte virkes til Forelæsningsernes Koncentration, ved, i Forbindelse med en udtrykkelig Gjentagelse af den i Feb. 26de Jan. 1821 § 6 indeholdte Forskrift, at en fuld Forelæsningscyklus skal være tilendebragt i to Aar, at bestemme, at tvende af de for enhver Docent foreskrevne Forelæsninger i hvert Semester kunne efter Godtbefindende sammentrækkes til en Forelæsning, naar dertil anvendes et dobbelt Antal af Timer ugentlig, i hvilket Tilfælde da Forelæsningen maatte regnes for dobbelt og give Udgang til dobbelt Honorar; da imidlertid det af Fakultetet nævnte Antal, af 7 Timer, ikke nøjagtigen svarede til det Dobbelte af det Timeantal der hidtil i Regelen havde været anvendt til en Forelæsning — som kunde antages at være efter Middeltal 4 Timer ugentlig —, og da den Erstatning der maatte være at bestemme for Timerens Forøgelse uden tvivl helst burde saavidt muligt sættes i nøjagtigt Forhold til den Forøgelse af Timerne som finder Sted, saa antog Direktionen, at den paatænkte Bestemmelse i Henseende til Honorarets Forøgelse burde gaae ud paa, at forsaavidt der til en Forelæsning anvendes mere end 4 Timer ugentlig, bør det være Docenten tilladt, for hver Time som han ugentlig læser over dette Antal at forhøje Honoraret for en saadan Forelæsning med 1

Rbd. — Naar Fakultetet havde modsat sig Kommissionens og Rancelliets Forslag om at der maatte foreskrives egne exegetiske Forelæsninger over visse Bøger eller Kapitler af Loven, der skulde træde istedetfor de efter Forslaget bortfaldende Forelæsninger over Hermeneutiken, og at de Studerende skulde paalægges ved Examen at opgive et saadant Ufsnit af Loven til at gennemgaae exegetisk, da maatte Direktionen vel holde for, at slige exegetiske Forelæsninger, holdte med behørig Skjonsomhed, kunde blive ret frugtbringende, men troede dog at burde foreslaae, at der herved fortrinsvis toges Hensyn til Fakultetets Yttringer, og at saadanne Forelæsninger ikke maatte blive befalede, men saadant overladt til Fakultetets eget Godtbefindende. — Derimod kunde Direktionen ingenlunde finde de af Fakultetet anførte Grunde hvormed det vilde bestrejde Forslaget om at indrette Forelæsningerne efter Retsvidenskabens tre Hoveddele: Civil-, Kriminal- og Procesret, fyldestgjørende. Denne Inddeling er saa naturlig begrundet i Retsvidenskabens eget Indhold, den er saa almindelig erkjendt og almindelig vedtaget, netop med Hensyn til Forelæsninger paa alle andre Universiteter, at der ikke kunde være Betænkelighed ved at lægge den til Grund for Forelæsningernes Omfang og Orden, saaledes at det gjordes Professorene til Pligt, at fuldende de tre Hovedforelæsninger over Civilretten, Kriminalretten og Processen, hver især i et eller højst to Semestre, og alle tre i hvert Biennium. Herved kunde paa den ene Side ikke lægges nogen Hindring i vejen for Videnskabens Indflydelse, efter dens Fremskridt og Standpunkt, paa Systemets Uddannelse, idet hver af de tre Hoveddiscipliner selv maatte være Gjenstand for et særegent System, hvilket det var overladt Professorene at udvikle; og ligesaa lidet vilde der paa den anden Side gjøres nogen væsentlig Indskrænkning i Professorenes Frihed til at give deres Foredrag al den Udførlighed hvortil Gjenstanden maatte give Anledning, siden det blev dem overladt at bestemme Timernes Antal. — Med Hensyn til de af Kommissionen og Rancelliet i Forslag bragte Forelæsninger over indvortes Retsencyklopædi, troede Direktionen, efter hvad af Fakultetet var forklaret, at burde give det Medhold i, at en saadan Forelæsning ikke burde foreskrives ved nogen udtrykkelig Lovbestemmelse. — I Henseende til Fakultetets Forslag, at den i Fed. 26de Jan. 1821 § 5 givne Forskrift, at der i et af Aarets Semestre skulde anstilles Disputationsøvelser med de Studerende, maatte bortfalde, skjønnede Direktionen ikke rettere, end at den af Fakultetet herfor anførte Grund maatte ansees som fyldestgjørende, og Direktionen fandt derfor at burde allerunderdanigst anbefale denne Forandring.

3. Hvad endelig angaaer Gjenstandene for den juridiske Examen og selve Examens Indretning, havde Kommissionen med Hensyn til den theoretiske Prøve forment, at den hermeneutiske Opgave helst burde udgaae, selv om Hermeneutiken skulde vedblive som særskilt Disciplin, og at der istedet derfor burde gives en 5te Opgave i Danske Ret. Da den Bestemmelse, at Opgaven i Romerretten skal vælges saaledes, at der skal anstilles Sammenligning med Danske Rets Forskrifter i samme Materie, dels indskrænker det fri Valg af Opgaver, dels giver Kandidaterne Lejlighed til, ved udførligen at omtale Danske Rets Bestemmelser, at skjule Mangelen af Kundskab i Romerretten, antoges det for rigtigst, at ophæve den anførte Forskrift, og overlade til Examinatorerne selv, at fordre Sammenligningen med Danske Ret naar Opgaven dertil er passende. — Om den praktiske Prøve havde Kommissionen bemærket, at det sædvanligen mindre heldige og mere tilfældige Udfald af denne Prøve formentligen ikke ene burde søges deri at Kandidaterne savne den praktiske Erfaring, men at ogsaa den Omstændighed, at den praktiske Duelighed skal bedømmes af et eneste Arbejde, kunde bidrage til at gjøre Udfaldet mere usikkert. Det var derfor foreslaaet, at

der til den praktiske Prøve burde bestemmes to Dage, saaledes at Kandidaten paa den første Dag skulde behandle en Retsdag paa den hidtil sædvanlige Maade efter et opgivet Thema, men paa den anden Dag skulde over et praktisk juridisk Emne levere et Arbejde af mindre Omfang, f. Ex. en Betænkning eller en Dom alene. Fremdeles burde praktiske Embedsmænd have større Indflydelse paa Censuren over bemeldte Prøve, og denne derfor overdrages til to eller tre praktiske Embedsmænd i Forening med to af Fakultetets Medlemmer, saaledes at den samlede Kommission ogsaa skulde vælge Drogaverne. Det var derhos antydet, at der maatte desuden burde anordnes en særskilt praktisk Prøve for enhver Kandidat der attraaede fast Ansættelse under et Kollegium, til hvilket dog den nærmere Indretning af denne Prøve maatte overlades. — Forsaavidt der var fort Anke over at Censuren ved den juridiske Examen ialmindelighed har været for mild, var det bemærket at dette uden tvivl ikke var besøjet, idet Censuren ved den juridiske Examen, naar alt vel overvejes, ikke var mindre streng end ved de øvrige Embedsexamina, men det indrømmedes, at der kunde finde nogen Væksen Sted i Henseende til Principerne for Karakterbestemmelsen, hvilket især hidrørte derfra at Censorerne varlede, og at disse dog jevnlig kunde komme til at decidere, naar nemlig Professorerne vare af delte Meninger. Som Middel til at raade Bod derpaa foresloges Ansættelsen af faste Censorer, der burde ansættes stedsvis tre ad Gangen, paa en vis Tid, som to eller tre Aar, og gageres med 300 Rbd. hver, hvilken Udgift maatte være at udrede af Statskassen. Disse Censorer burde i Forening med Professorerne vælge de skriftlige Opgaver, være tilstede som Censorer ved den mundtlige Examen, og ligeledes fungere som Censorer ved de praktiske Prøver. — Da fremdeles den hidtil gjældende Karakterinddeling og Karakterens Tilkendelse under Et gjorde Bestemmelsen vanskeligere i de Tilfælde hvor Kandidaten staaer paa Grænsen mellem to Karakterer, og da nødvendigen saavel bedste som anden Karakter maa have et temmelig vidt Spillerum, og der efter den hidtilværende Indretning ikke var noget andet Middel til at kjende de bedre Kandidater af hvert Slags fra de ringere, end ialtsald Professorernes Attester, var det endvidere foreslaaet, at Kandidaten ved Examen for hver enkelt Disciplin skulde gives Specialkarakterer og deraf en Hovedkarakter uddrages, og saavel denne som Specialkaraktererne indføres i Testimoniet. Herved vilde ej alene de omtalte Ulemper bortfalde, men derhos Arbejdet lettes for Examinatorene og Censorerne, da foruden Examinator kun en Professor og en Censor behøvede at være tilstede ved Examinationen i hver Disciplin. Censorerne kunde da bedre paaagte hvad de skulde, og foranlediges til undertiden at gøre yderligere Spørgsmaal til Kandidaten. Denne Forandring vilde medføre den vigtige Fordel, at man af Testimoniet kunde nøjagtigen erfare enhver Kandidats Værdighed til den ham tildelte Karakter, og naar hertil ved Embedsbefættelser blev taget Hensyn, vilde dette befordre Studiets Grundighed. — I Henseende til det latinske Sprogs Brug ved Examen var det foreslaaet, at den mundtlige Examination i Naturretten skulde skee paa Dansk, og ligeledes den ene af de skriftlige Besvarelser over en Opgave i Naturretten forfattes paa Dansk, hvorefter Brugen af det latinske Sprog fremdeles maatte beholdes i den anden skriftlige Besvarelse af Naturretten, ligesom i Romerretten saavel ved den skriftlige som mundtlige Prøve. — Pluraliteten antog, at tilsvarende Modifikationer burde indføres ved den juridiske Examen for Ustuderede, navnlig hvad angaaer Indskrænkningen af de specielle Discipliner.

Med Hensyn til nysnævnte Forslag om tre faste lønede Censorer heldede Rancelliet i de af dette meddelte Bemærkninger til at billige Forslaget, saaledes at de skulde ansættes paa tre Aar og hvert Aar En fratræde, dog at de efter nogle Aars Forløb

kunde vælges paa ny. Den foreslaaede Godtgjørelse af 300 Rbd. aarlig sandtes passende, og det antoges at denne vilde kunne udredes af Statskassen. Imidlertid fremsatte Kollegiet forskellige Betænkeligheder og Tvivl ved det hele Forslag, hentedede især fra Vanskeligheden i at faae saadanne Censurer, samt fra de pekuniære Vanskeligheder, hvorved tillige omtaltes det Forslag, forsaavidt den hidtilværende Indretning skulde vedblive, da at lade samtlige Næsesforer i Hof- og Stadsretten deltage i Censurforretningerne. I Henseende til de forskellige Forslag om, hvormange Professorer og Censurer der til enhver Tid skulde være tilstede, havde i Kancelliet været delte Meninger, idet nogle af Kollegiets Medlemmer havde tiltraadt Kommissionens Mening, at det var tilstrækkeligt naar i hver Disciplin, foruden den examinerende og endnu en anden Professor, en af de faste Censurer var tilstede, medens Andre, overensstemmende med det oprindelige Forslag, havde troet, at samtlige Examinatorer og Censurer burde overvære Examen fra først til sidst. Som Mellemvej mellem disse forskellige Forslag var bleven foreslaaet, at der i ethvert Fag skulde være tre Fakultetsmedlemmer, hvoriblandt Examinator, og to Censurer tilstede. Med Hensyn til hvem der burde foretage Examinationen, forment Kollegiet, at Hovedexaminationen burde forblive hos Fakultetet, men Censurerne dog være bemyndigede til, i en eller anden Del af det danske Retssystem yderligere at examinere naar de dertil fandt Anledning. — Kancelliet forkastede det gjorte Forslag om Examens Deling i to Prover med Mellemrum af et Aar, og det endog for det Tilfælde at det ikke skulde vinde Bifald, at de specielle Dele af danske Ret udgik som særegne Lærefag, men omtalte et andet Forslag der i Kollegiet var bleven fremsat, nemlig at den mundtlige Examination skulde fordeles paa tre Dage, hvilket var antaget at ville medføre store Fordele, baade for Kandidaterne og med Hensyn til selve Examen. — Kancelliet tiltraadte den Mening, at Opgaven i Hermenevtik ved skriftlig Examen burde bortfalde, og yttrede, at nogle af dets Medlemmer havde ment, at der burde gives en Opgave af den danske Statsret, hvilken Mening dog andre af dets Medlemmer havde bestridt. — Kollegiet var enigt i, at det ved den skriftlige Prøve i Romerretten maatte staae Examinatorerne frit for, at fordre Sammenligning med danske Ret eller ikke, og ligeledes i det Forslag at den praktiske Prøve skulde udvides og fordeles paa to Dage, men ikke aldeles i Forslaget angaaende Themaets Valg og Vedommelse af en egen Kommission, hvilket derimod snarere syntes at kunne overlades Fakultetet i Forening med Censurerne, ligesom hidtil. — Kancelliet var aldeles enigt i Forslaget angaaende specielle Karakterer, og yttrede, at disse muligt ogsaa burde indføres for de skriftlige Specimina, alt efter Regler som nærmere maatte være at bestemme. — Endelig ansaaes Forslaget om en speciel praktisk Prøve som Betingelse for Ansættelse i Kollegierne for Sagen uvedkommende, hvorhos flere derved mødende Vanskeligheder berørtes. — Kommissionens Forslag angaaende det latinske Sprogs Brug og angaaende Modifikationerne i den dansk-juridiske Examen med Hensyn til Examinationsgjenstandene havde Kollegiet givet Medhold.

At der ingen skriftlig Opgave skulde gives i Fortolkningslæren, om denne end ikke ophørte at være særskilt Læregjenstand, deri var det juridiske Fakultet enigt, men antog iøvrigt, at dette Fag vilde komme til at udgaae af de befalede Discipliners Antal. — Naar Kommissionen, i den Forudsætning, at der fremdeles skulde gives 8 skriftlige Opgaver, havde forment, at der istedetfor den Opgave der saaledes vilde udgaae kunde gives en 5te Opgave af danske Ret, hvilken undertiden kunde tages af Statsretten — om hvilket sidste, som nylig anført, i Kancelliet vare yttrede forskellige Meninger — bemærkede Fakultetet, at ffjont det tilfulde anerkjendte Vigtigheden af den skriftlige Del

af Examen, havde det dog gjort den Erfaring, at Kandidaternes Kundskaber med fuldkommen Sikkerhed kunne bedømmes af færre skriftlige Prøver end 8, og Fakultetet androg derfor paa at Antallet af de skriftlige Opgaver maatte blive bestemt til 6, hvilket Antal baade er tilstrækkeligt for Hensigten med den skriftlige Prøve, og havde Analogien for sig i den gjeldende Bestemmelse om den theologiske Examen. Disse 6 Opgaver maatte da fordeles saaledes at der gaves 1 Opgave i den almindelige Retslære, 1 i Romerretten og 4 i Danske Ret, hvorved tillige vilde fremkomme Harmoni med Forslaget angaaende Specialkarakterer. Thi skulde saadanne Specialkarakterer indføres, maatte de forskjellige til Retstudiet hørende Discipliner inddeles i visse Klasser efter deres Vigtighed, og Karaktererne tillægges en forskjellig Værdi i Forhold til hverandre. Til Hoveddiscipliner vilde blive at henhøre først Hoveddelene af Danske Ret: Civilret, Kriminalret og Proces, og dernæst almindelig Retslære og Romerret; men for den danske Civilret burde, paa Grund af dens Omfang og Vigtighed, gives to Specialkarakterer, og for enhver af de øvrige nævnte Hoveddiscipliner en Specialkarakter. Herefter blev altsaa for Hoveddisciplinerne givet 6 Specialkarakterer, og til enhver af dem burde svare en skriftlig Opgave. — Fakultetet var, ligesom Rancelliet, enigt i Kommissionens Forslag med Hensyn til den skriftlige Opgave i Romerretten, at nemlig Fakultetet maatte have Frihed i Valget af samme, uden at være bundet ved den i Fed. 26de Jan. 1821 § 9 indeholdte Forskrift, at Opgaven skal vælges saaledes, at der gives Anledning til at sammenligne den romerske med den fædrelandske Ret. — Fakultetet fandt overvejende Betænkkeligheder ved at tilraade det af Rancelliet omtalte Forslag, at fordele den mundtlige Examen paa tre Dage. Det bemærkedes at Kandidaterne uden tvivl, langt fra at ansee en saadan Fordeling som en Lettelse, vilde betragte den som en ikke ubetydelig Skærpselse af Examen, og de af Rancelliet anførte Grunde fandtes heller ikke tilstrækkelige. Ialtfald burde, efter Fakultetets Formening, Prøven ikke fordeles paa flere end to Dage, saaledes at der den ene Dag examineredes i Danske Ret Hoveddiscipliner, og den anden Dag i alle de andre Discipliner. — I Henseende til Indskrænkningen af det latinske Sprog ved Examen var Fakultetet gaaet et Skridt videre end Kommissionen og det danske Rancelli. Fakultetet bemærkede i denne Henseende, at det altfor ofte havde haft Lejlighed til at erfare, hvorledes Realiteten af Examen med Hensyn til de Discipliner hvori det latinske Sprog benyttes, isærdeleshed hvad den almindelige Retslære angaaer, havde lidt under denne Sprogform, idet Mangel af Kundskaber skulde sig under Mangel af Sprogfærdighed, og det forment derfor, at dette Sprog aldeles burde affaases saavel ved den skriftlige som ved den mundtlige Prøve i den almindelige Retslære. Hvad derimod Romerretten angik, frygtede Fakultetet for at de Studerende, naar de ej skulde examineres paa Latin, vilde, istedetfor at læse den romerske Retts Kilder i Grundsproget, tyе til Oversættelser, hvilket ikke kunde andet end virke skadeligt paa selve Studiet, og antog derfor, at det latinske Sprog burde vedblive at benyttes ved Examen i den romerske Ret, saavel ved den skriftlige som ved den mundtlige Prøve. — Kommissionens Forslag om Specialkarakterer ansaa Fakultetet for meget hensigtsmæssigt, og anbefalede samme aldeles, hvorimod det ikke kunde tiltræde det af Rancelliet omtalte yderligere Forslag, at der ogsaa skulde gives en Specialkarakter for hver enkelt af de skriftlige Arbejder, og ligeledes af disse udbrages en Hovedkarakter, idet Fakultetet antog, at Specialkaraktererne for hver enkelt Disciplin burde udledes saavel af de vedkommende skriftlige Specimina som af de mundtlige Prøver, hvorved hine vilde faae deres rette Vægt, medens de vilde faae altfor stor Indflydelse naar de baade skulde bevirke en egen Hovedkarakter, og medvirke til Bestemmelse af Special-

karaktererne hvoraaf den endelige Hovedkarakter skulde udtrækes. Fakultetet antog, at det vilde have at indkomme med nærmere Forslag angaaende de specielle Regler i denne Henseende til Direktionens Approbation, naar det først var bestemt, hvilke Discipliner der skulde vedblive som Gjenstande for Examen. — I Henseende til Forslaget om Ansættelse af faste og lønede Censorer yttrede Fakultetet Tvivl, om ikke den derved foranledigede Udgift maatte ansees usforholdsmæssig stor, og om ikke de Vanskeligheder der i Udførelsen vilde møde, talte overvejende imod samme; foruden de af Rancelliet fremhævede Betænkeligheder gjorde Fakultetet opmærksom paa flere andre, samt paa at de tilsigtede Fordele dels ikke vilde være saa betydelige, dels vanskeligen lade sig opnaa, og troede desuden, at Grundene til det hele Forslag for en stor Del vilde falde bort naar Specialkarakterer bleve indførte; thi at bedømme hvilken Karakter Kandidaten fortjener for den enkelte Disciplin, vilde være langt lettere og kunne skee med langt større Sikkerhed, end at afgive et Skjøn over den hele Examen, hvor Vanskeligheden ofte fremkommer derved at Kandidaten har svaret godt i nogle Discipliner og maadeligt i andre. Skulde desuagtet faste Censurers Ansættelse vinde Bifald, fandt Fakultetet Intet imod at de efter Forslaget deltagte med Professorene i at bestemme de skriftlige Opgaver. Derimod ansaaes det ikke tilraadeligt at fastsætte, at Censurerne ved den mundtlige Prøve skulde kunne gøre Spørgsmaal til Examinanderne, da dette, i de yderst sjældne Tilfælde hvor deraf vilde blive gjort Brug, let kunde faa Udseende af Dadel over vedkommende Professors Examination. Ligeledes erklærede Fakultetet sig imod Rancelliets Yttring, at der, forsaavidt faste Censurer ikke bleve ansatte, kunde være Anledning til at lade samtlige Tilforordnede i Hof- og Stadsretten, istedetfor alene de 6 ældste, deltage i Censuren: Fakultetet ansaae det mindre passende at tilkalde yngre Mænd, da de undertiden vilde kunne gøre Udslaget mod Fakultetets Pluralitet, ligesom og Examens udførelses Anseelse derved kunde lide, og endelig et større Antal af de Mænd blandt hvilke Censurerne vælges vilde forøge Vanskeligheden af at vedligeholde faste Principer for Karakterbestemmelsen. — Det af Kommissionens Pluralitet fremsatte, og af nogle af Rancelliets Medlemmer tiltraadte Forslag, at dersom de omhandlede Specialkarakterer bleve indførte, skulde det være tilstrækkeligt, at ved Examinationen i enhver Disciplin, foruden Examinator, alene et andet Medlem af Fakultetet og en ekstraordinær Censor være tilstede, var ogsaa aldeles tiltraadt af Fakultetet, der ansaae sig overbevist om at saaledes Karaktererne vilde blive langt paalideligere bestemte end hidtil, og derhos bemærkede, at da det er fysisk umuligt for samtlige Censurerende at være uafbrudt tilstede under hele den mundtlige Examen, vilde den hidtilgjældende Bestemmelse endog kunne lægge en væsentlig Hindring ivejen for det vistnok gavnlige Forslag om Specialkarakterer, da, naar samtlige Censurerende skulde deltage i at bestemme hver enkelt Karakter, de ogsaa alle maatte være tilstede ved Examinationen i hver enkelt Disciplin; samt at Forslaget nu havde en bestemt Analogi i Plak. af 30 Jan. 1838 om den forenede Lægeexamen § 5, hvilken tillige viser, at Ansættelse af faste Censurer ikke er anseet nødvendig for at tilvejebringe den fornødne Lighed i Examenskarakterers Tildelelse. Hvis Forslaget blev fulgt, vilde det, efter Fakultetets Yttring, i Fremtiden være ligegyldigt, i hvilken Orden de i Fred. 26de Jan. 1821 § 9 nævnte Embedsmænd alternere i at overvære Examen; det rigtige vilde være, at hver Dag tvende tilkaldtes, hvoraaf Enhver efter nærmere Afsale var tilstede den halve Tid. — Forslaget om den praktiske Prøves Forøgelse med et andet praktisk Arbejde, havde Fakultetet, som antog at Proven derved vilde blive paalideligere, anbefalet, og havde heller ikke fundet Grund til at indvende noget mod det Forslag, at de praktiske Opgaver skulde gives og bedømmes af en egen Kommission bestaaende af

to af Fakultetets Medlemmer og to eller tre praktiske juridiske Embedsmænd. Fakultetet trittede iøvrigt Tviul, om overhovedet den praktiske Prøve, selv med en saadan Forøgelse, kan give noget synderligt Bevis paa praktisk Duelighed, og om ikke en praktisk Prøve egentlig ligger udenfor Fakultetets rette Virkekræds, saa at det maatte anses onskeligt, at der kunde indføres en anden praktisk Prøve, som, sat i Forbindelse med virkelig Praxis, kunde give et bedre Bevis paa praktisk Dygtighed, og Fakultetet derved befries for de trættende og temmelig ufrugtbare praktiske Øvelser. Men saalænge en saadan anden praktisk Prøve ikke er anordnet, troede det ikke at kunne tilraade at den hidtilværende Prøve affældes. Den antydede specielle praktiske Prøve for et Regeringskollegium ansaa Fakultetet for dets Erklæring uvedkommende. — I Henseende til den juridiske Examen for Ustuderende antog Fakultetet, at naar, i Overensstemmelse med hvad for den fuldstændige juridiske Examen var foreslaaet, Landbo- og Handelsret udgik som specielle Lære- og Examinationsfag, behøvedes ikke her nogen videre Forandring. Navnligen ansaaes Specialkarakterer ikke nødvendige, da Hoveddisciplinerne af Danske Ret, der ere omtrent af lige Vigtighed, udgjøre den overvejende Del af denne Examen, og da det ved de førre Examinationsgjenstande ikke er vanskeligt at bestemme Karakteren under et. Ligesaa lidet ansaa Fakultetet nogen Forøgelse af den praktiske Prøve eller nogen Tilfaldelse af ekstraordinære Censurer ved denne Examen fornøden, formedelst dens langt ringere Vigtighed. — Endelig havde Fakultetet paa det indstændigste andraget paa at en 5te Docent maatte ansættes, hvilket skete endnu forinden Direktionen nedlagde sin allerunderdanigste Forestilling, idet en Lektor i det juridiske Fakultet under 22de Oktober blev allernaadigst udnævnt.

I Henseende til de Modifikationer der saaledes vare bragte i Forslag angaaende den juridiske Examens Indretning og hvad dermed staaer i Forbindelse, formente Direktionen, at forsaavidt det maatte vinde Bifald, at Lovfortolkningslæren ikke længere skal behandles som særskilt Disciplin, burde ogsaa som Følge deraf den skriftlige Opgave i samme ved Examen bortfalde. Direktionen maatte aldeles erklære sig for det juridiske Fakultets Forslag om en Indskrænkning i Antallet af de skriftlige Opgaver, saavel med Hensyn til den antydede onskelige Harmoni som derved vilde fremkomme ved Beregningen af de specielle Karakterer, som ikke mindre fordi det upaatvivlelig var rigtigt hvad af Fakultetet var bemærket, at det foreslaaede Antal af skriftlige Arbejder vilde være fuldkommen tilstrækkeligt til Djemedets Opnaaelse, saameget mere som det turde forudsættes, at den derved vundne betydelige Tidbesparelse og Lethed for Censurerne vilde indeholde Garanti for en omhyggeligere Bedømmelse af det formindskede Antal af skriftlige Arbejder; men hertil kom endnu den vigtige Betragtning, at et Antal af 6 skriftlige Opgaver er fundet tilstrækkeligt ved den theologiske Examen, og at Antallet ved den forenede Lægeexamen endog ifølge Plakaten af 30te Januar 1838 § 4 ikkun er fastsat til tre. Direktionen androg derfor allerunderdanigst paa at ej alene den skriftlige Opgave i Hermeneutiken ved den juridiske Examen maatte bortfalde, men derhos bestemmes, at de skriftlige Opgaver alene skulde være 6, paa den Maade som af Fakultetet var foreslaaet. Ligeledes anbefalede Direktionen det Forslag, hvori saavel Kommissionen som Rancelliet og Fakultetet havde været enige, at den Bestemmelse maatte bortfalde hvorefter den skriftlige Opgave i Romerret skal vælges saaledes, at der ved Besvarelsen tillige skal anstilles en Sammenligning med den tilsvarende Materie i danske Ret. Ligesaa rigtigt maatte Direktionen finde det enstemmigen gjorte Forslag om en Indskrænkning i det latinske Sprogs Brug ved Examen, og Den formente, at naar Fakultetet i denne Henseende var gaaet et Skridt videre end Kommissionen og det danske Rancelli, saa var den af hint, hvis Er-

faring i dette Punkt vistnok burde komme i fortrinlig Betragtning, foreslaaede større Indskrænkning baade i sig selv tilstrækkelig motiveret, og aldeles i Harmoni med den Indskrænkning som i de senere Aar, ifølge kongelige Resolutioner, har fundet Sted i dette Sprogs Benyttelse ved den theologiske og ved den medicinske (nu den forenede medicinsk-kirurgiske) Examen. — Efter hvad af Fakultetet var bemærket mod det af det danske Rancelli omtalte Forslag, at den mundtlige Examen skulde fordeles paa tre Dage for enhver Kandidat, skjønnede Direktionen ikke at det var godtgjort, at en saadan Forandring vilde enten være ønskelig eller i sig selv hensigtsmæssig, da de af Fakultetet derimod opklarede Betænkeligheder syntes at være meget vel grundede. Direktionen troede saaledes ikke at burde andrage paa at dette Forslag toges til Følge, men forsaavidt Forandringen desuagtet skulde vinde Bisfald, maatte Den med Fakultetet holde for, at Fordelingen ialtsald buede stee paa to og ikke paa tre Dage. — Hvad angaaer det af Kommissionens Pluralitet fremsatte Forslag, at der skulde beskikkes faste lønnede Censorer, kunde Direktionen ikke andet end erkjende den betydelige Vægt af de Bæmskeligheder som baade af Rancellet og af Fakultetet vare fremhævede ved dette Forslag, og da Direktionen derhos ikke skjønnede rettere, end at Forandringen, som af Fakultetet bemærket, vilde blive idetmindste langt mindre nødvendig hvis Specialkarakterer bleve indførte, eftersom derved den paaankede Usikkerhed i Henseende til Censuren væsentligen vilde formindskes, troede Den at burde allerunderdanigst fraraade en saadan Indretning, ligesom Den og, forsaavidt nogle af Rancelliets Medlemmer havde anseet det passende, hvis faste Censorer ikke bleve beskikkede, at tilkalde samtlige Hof- og Stadsrettens Tilforordnede, isædetfor blot de 6 ældste, som extraordinære Censorer, med det juridiske Fakultet maatte ansee en saadan Forandring som utilraadelig. — I Henhold til de af Kommissionen og Fakultetet anførte, saavidt Direktionen skjønnede, aldeles afgjørende Grunde, troede Den at burde ubetinget anbefale de tvende andre Forslag der vare gjorte, sigtende til at forebygge den omtalte Væksen der havde vist sig ved Karakterernes Bestemmelse ved den juridiske Examen, dels angaaende Indførelse af Specialkarakterer, dels angaaende hvilket Antal af Profesorer og Censorer der bør bestemme enhver af disse Karakterer, som tvende særdeles hensigtsmæssige Midler til at opnaae en paalideligere Censur og derved tillige til en grundigere Forberedelse hos de Studerende. Direktionen bemærkede, at begge Forslag netop vare overensstemmende med hvad i Plakaten af 30te Januar 1838 § § 5 og 6 er foreskrevet med Hensyn til den forenede Lægeexamen. Forsaavidt det danske Rancelli havde omtalt en Modifikation i Forslaget om Specialkarakterer, saaledes at saadanne Karakterer ogsaa skulde blive særskilt at tildele for de skriftlige Specimina, maatte Direktionen med Fakultetet være aldeles enig i at en saadan Bestemmelse vilde være mindre hensigtsvarende, og at der vilde opnaaes den bedste Harmoni naar paa den ovenantvædede Maade de skriftlige Specimina, under Forudsætning af at disses Antal formindskedes til 6, bleve bedømte i Forbindelse med den mundtlige Prøve i de tilsvarende Discipliner, og derefter Specialkarakteren for hver enkelt Disciplin bestemt. I Henseende til de Regler der maatte være at følge med Hensyn til Antallet af de specielle Karakterer, og Maaden hvorpaa Hovedkarakteren deraf skulde udtrages, maatte Direktionen holde for, at disses Bestemmelse rigtigst kunde overlades Direktionen, efter nærmere Forslag af Fakultetet. Ogsaa troede Den at burde give dette Medhold i at det vilde være rigtigst, ikke at overlade Censorene nogen Nødvendighed til at deltage i Examinationen. — Hvad endelig angaaer den af alle tre Autoriteter foreslaaede Udvidelse af den praktiske Prøve, saaledes at den skulde udstrækkes til tvende Dage, paa den første af hvilke, ligesom hidtil, en Retsakt skulde udarbejdes, men paa den anden Dag et

mindre Arbejde saasom en Betænkning eller en Dom alene, og ligeledes den af Kommissionen anbefalede Bestemmelse, at det skulde overdrages en egen Kommission, bestaaende af toende af Fakultetets Medlemmer og to eller tre praktiske Embedsmænd, at vælge de praktiske Opgaver og bedømme Udarbejdelseerne, hvilket Forslag var tiltraadt af det juridiske Fakultet, medens Rancelliets Medlemmer i denne Henseende havde været af delte Meninger, da forekom begge disse Forslag Direktionen i det Hele meget vel motiverede, og Den troede derfor at burde allerunderdanigst andrage paa at begge bifaldtes, dog maatte Direktionen, hvad angaaer de praktiske Embedsmænd som i Forbindelse med to af Fakultetets Medlemmer skulde bestemme de praktiske Opgaver, ansee det for mest passende, at der stedse valgtes toende af de sædvanlige ekstraordinære Censorer til at overtage dette Hverv. — Direktionen troede sluttelig, med Hensyn til den juridiske Examen for Ustuderende, at der i Betragtning af denne Examens mindre Bigtighed, og i Henhold til hvad af Fakultetet desangaaende var bemærket, ikke ved den vilde behøves nogen videre Forandring, end at det, forsaavidt de særskilte Afdelinger af Danske Ret ophørte at være foreskrevne som særegne Lærez og Examinationsfag for de studerede Jurister, ligeledes for de Ustuderende maatte blive bestemt, at Landbo- og Handelsret ophørte som særskilte Discipliner.

Ved den under 27de December afgivne allerhøjeste Resolution vandt de af Direktionen i Henhold til alt Foranførte fremsatte allerunderdanigste Indstillingspunkter i det Hele Hans Majestæts Bifald, dog med nogle Modifikationer, hvoraf de væsentligste vare: at de skriftlige Opgaver istedetfor de foreslaaede 6 bestemtes til 7, hvoriblandt en af Statsretten; at den hidtilværende Bestemmelse om ekstraordinære Censorer saaledes modificeredes, at der blive toende Afdelinger af Censorer, den ene indbefattende de samme som hidtil, den anden samtlige virkelige Assessorer i Hof- og Stads-Retten og Politiretten, og at En af hver af disse Afdelinger ved hver Examen skal være tilstede; at til at bestemme Specialkaraktererne skulle, foruden de to Fakultetsmedlemmer, toende Censorer være tilstede, ligesom treende af disse deltage i Censuren over den praktiske Prove; og at der ogsaa ved juridisk Examen for Ustuderende skal gives Specialkarakterer og Censorer være tilstede, samt den praktiske Prove udvides til to Dage. Forslaget angaaende forøget Honorar for Forelæsningerne bortfaldt derhos, hvorimod Direktionen blev allernaadigst bemyndiget til at indkomme med allerunderdanigst Forslag angaaende almindelige Bestemmelser om Forelæsningshonoraret for samtlige Fakulteters Forelæsninger.

Den derefter under 30te Decbr. 1839 emanerede allerhøjeste Forordning er saaledes lydende:

Vi Christian den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, gjøre vitterligt: da Vi have befundet, at det ved Forordningen af 26de Januar 1821 tilsigtede Formaal, at fremme Retsvidenskabens grundige Studium ved Kjöbenhavn's Universitet, og at forøge de Provers Paaalidelighed som aflægges af dem der underkaste sig de juridiske Examina, fuldkommere vil kunne opnaaes ved nogle Forandringer og nærmere Bestemmelser af de i bemeldte Forordning indeholdte Forskrifter, saa ville Vi i denne Henseende allernaadigst have fastsat, ligesom Vi og herved befale, som følger: § 1. Ved Begyndelsen af ethvert akademisk Aar have de Studerende som bestemme sig for Lovkyndighedens Studium, til den Ende at melde sig hos det juridiske Fakultets Dekanus for at lade sig indskrive i en egen dertil indrettet Protokol, ved hvilken Indskrivning ikke bliver at erlægge noget Gebyr. § 2. Ved Be-

gyndelsen af hvert andet akademiske Aar har det juridiske Fakultet at udkaſte og ved Trykken at beſtendtgjøre for de Studerende en detailleret Studioplan over ſamtlige de Foredrag der høre til den Forelæsningscyklus ſom i det foreſtaaende Biennium ſkal være tilendebragt. Ved Forfattelsen af denne Studioplan ſkal det nøje iagttages, at der i ethvert Vinterſemester holdes Forelæſninger over den juridiske Encyklopædi og de øvrige Discipliner ſom ere fornødne for de unge Studerende der ved det indtrædende Vinterſemester, efter Tilendebringelsen af den philoſophiſke Examen, begynde Retsvidenſkabens Studium. § 3. Den i

§ 2 ommeldte Forelæsningscyklus ſkal omfatte: 1) Retsvidenſkabens Encyklopædi med det dertil Fornødne af Literærhistorien, ſamt Anviſning til Retsvidenſkabens Studering; 2) Den almindelige Retslære; 3) Den almindelige danſke Ret, under hvis trede Hovedafdelinger: Civilret, Kriminalret og Proces, optages hvad der hidtil, i Overensſtemmelse med Forordningen af 26de Januar 1821 § 3, under Benævnelse af Handelsret, Landboret, Politiret og juridiff Hermenevtik, har været Gjenſtand for ſærlige Forelæſninger, hvorimod diſſe Discipliner her- efter ikke ſkulle være ſærlige Lære- og Examinationsſag; 4) Sorecten; 5) Kirkeretten; 6) Den danſke Retshistorie; 7) Den poſitive Folkret; 8) Den poſitive Statsret, under hvilken iſærbeleſhed foredrages Danmarks og Hertugdømmernes Statsret; 9) Statiſtik, fornemmelig med Henſyn til den danſke Stat; 10) Den romerſke Ret i Forbindelse med denne Rets Historie og Antikviteter. § 4. Den i Forordningen af 26de Januar 1821 § 6 givne Forſkrift, at en fuldstændig Forelæsningscyklus ſkal være tilendebragt i et Tidrum af 2 Aar, ſkal ſeendeleſ vedblive at være gjeldende, hvorved derhos bliver at iagttage, at Forelæſningerne over den almindelige Retslære, den danſke Civilret, Kriminalret, Proces, den danſke Retshistorie, Statiſtiken og den romerſke Ret, ſkulle hver iſær fuldendes i et eller i det højſte i to paa hinanden følgende Semestre. Til enhver af de øvrige i § 3 foreſkrevne Forelæſninger maa ikke anvendes mere end et Semester. § 5. De i Forordningen af 26de Januar 1821 § 5 foreſkrevne Diſputerøvelſer ſkal det herefter ikke være Pligt for Docenterne at anſtille. § 6. Ved den fuldstændige juridiff Examen ſkal herefter gives de Studerende ſyv ſkriftlige Dpgaver, nemlig: 2 af den danſke Civilret, 1 af den danſke Kriminalret, 1 af Proceſſen, 1 af Danmarks og Hertugdømmernes Statsret, 1 af den almindelige Retslære, 1 af den romerſke Ret. § 7.

Den Beſtemmelse i Forordningen af 26de Januar 1821 § 9, at Dpgaven i den romerſke Ret altid ſkal vælges ſaaledes, at Examinanden derved gives Lejlighed til at viſe den romerſke Rets Overensſtemmelse med eller Afvigelse fra den danſke Ret, ſkal for Fremtiden bortfalde, hvorimod det overlades til Fakultetet, efter Dpgavens Beſkaffenhed, enten tillige at forbre et ſaadant Henſyn til Fædrelandets Ret, eller at undlade dette. § 8. Af de ſkriftlige Beſvarelſer ſkal alene den over Romerretten affattes i det latinſke Sprog, ligesom og den mundtlige Examination i Romerretten holdes paa Latin, men i alle øvrige Discipliner i det danſke Sprog. § 9. For hver enkelt Disciplin, hvori ved Examen examineres, ſkal Kandidaten meddeles en ſpeciel Karakter, og bliver af diſſe ſpecielle Karakterer Hovedkarakteren at udbrage, efter Regler ſom blive af Vor Direktion for Univerſitetet og de lærde Skoler at approbere efter nærmere derom af det juridiff Fakultet indgivet Forſlag. Saavel de ſpecielle Karakterer, ſom Hovedkarakteren, blive at indføre i Kandidatens Testimonium publicum.

§ 10. Bestemmelsen i Forordningen af 26de Januar 1821 § 9 angaaende extraordinære Censurer ville Vi allernaadigst have forandret derhen, at der blive to Afdelinger af Censurer, den første bestaaende af de Deputerede i Bort danske Rancelli med Undtagelse af Generalprokurøren, de ordinære Assessorer i Højesteret og General-Auditorerne i begge Bore militære Stater; den anden bestaaende af de virkelige Assessorer i Landsover- samt Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn samt i Politiretten. Af hver af disse to Afdelinger skal et Medlem være tilstede saavel ved den fuldstændige juridiske Embedsexamen, som ved den juridiske Examen for Ustuderede. § 11. Ved den mundtlige Examen i hver Disciplin skal, foruden den examinerende Professor, en anden af Fakultetets Professorer og to af de extraordinære Censurer være tilstede, hvilke i Forening strax efter Examinationens Tilendebringelse tildele Specialkarakteren. Denne bliver i de Discipliner i hvilke skriftlige Opgaver finde Sted, at bestemme efter Udfaldet saavel af den skriftlige som af den mundtlige Prove. § 12. Den fuldstændige juridiske Examens praktiske Prove skal herefter saaledes udvides, at den holdes i tvende paa hinanden følgende Dage. Paa den første Dag skal, ligesom hidtil, udarbejdes en fuldstændig Retsakt; paa den anden Dag skal af Kandidaten udarbejdes et mindre Arbejde, saasom en Betænkning eller en Dom alene; efter Udfaldet af begge Arbejder i Forening bliver Karakteren at bestemme. § 13. Til at vælge Opgaverne for den praktiske Prove, samt til at censurere Arbejderne, sammentræder en egen Kommitté, bestaaende af to af Fakultetets Medlemmer efter Omgang, samt tre af de extraordinære Censurer, paa den Maade, at der blandt disse blive tvende af første og en af anden Afdeling. § 14. Bestemmelserne i Forordningen af 26de Januar 1821 § 13 angaaende den juridiske Examen for Ustuderede forandres derhen, at der ved denne Examen, i Lighed med det der er foreskrevet for den fuldstændige juridiske Examen, indføres Specialkarakterer, saaledes at disse gives for den almindelige Retslære, Civilret, Kriminalret, Proces og Soret. Endsskønt Handelsret og Landboret ophøre at være særlige Examinationsfag, skal Examinanden dog under Examinationen i Civilretten altid tillige nøje prøves i Landboretten. Den praktiske Prove ved den juridiske Examen for Ustuderede fordeles paa to Dage, saaledes at Examinanden den første Dag udarbejder Stevning samt Hoved- og Kontra-Indlæg i en opgivet Retsfag, paa den anden Dag enten en Skiftesfag i Overensstemmelse med et opgivet Thema, eller en Betænkning over en Retskvæstion. Ved Valget af Opgaverne bliver at paasee, at de staae i Forhold til de Kundskaber som kunne forlanges af Ustuderede. Til at vælge Opgaverne ved den praktiske Prove, samt til at censurere Udarbejdelseerne, sammentræder en Kommitté efter samme Regler som ere foreskrevne i § 13 i Henseende til den fuldstændige juridiske Examen. Iøvrigt vedbliver Forordningen af 26de Januar 1821 om det juridiske Studium ved Kjøbenhavns Universitet fremdeles at være i Kraft, forsaavidt den ikke ved de foresaaende Bestemmelser er forandret. Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residensstad Kjøbenhavn d. 30te December 1839.

Universitetets videnskabelige Virksomhed er i en dobbelt Henseende bleven udvidet i 1839.

Over tyst Sprog og Literatur havde i en lang Række af Aar, nemlig siden Prof. Sanders Død i Aaret 1819, ingen Forelæsninger været holdte ved Universitetet. Dette Savn er i 1839 blevet afhjulpet, idet Professorene i fransk Sprog og Literatur, **Abrahams**, ved kongelig Resolution af 26de Januar, er overdraget tillige at overtage førstnævnte Lærefag mod en særskilt Godtgørelse af 400 Rbd. Dette er saaledes tillige en Tilnærmelse til den Bestemmelse i Normalreglementet, at Universitetet skal have tre Lektorer i de levende Sprog. Professor **Abrahams** overtager derhos Examinationen i Tyst ved Examen Artium, hvilket Hverv tidligere var særskilt overdraget Etatsraad **Rahbek**, og efter hans Død Professor **Dhlenschläger**. I det juridiske Fakultet er ansat en ny Docent, Lic. juris **Frederik Christian Bornemann**, der under 22de Oktober blev allernaadigst udnævnt til Lektor, med 600 Rbd. Gage. Begge de anførte Summer, saavel som et Beløb af ialt 1600 Rbd., der ved flere kongelige Resolutioner bleve forundte forskellige af Professorene som Gagetillæg, tildels for at bringe Normalreglementets Bestemmelser i Udførelse, udredes indtil videre ekstraordinært af den forøgede Renteindtægt som fra Normalreglementets Approbation indtil Udgangen af 1839 er indvundet for den akademiske Fond, hvilken Forøgelse, ved at bringe det forventede Overskud for 1839 med i Beregning, er at anslaae til omtrent 3000 Rbd.

Ligeledes have nogle Udnævnelser blandt det underordnede Embeds personale fundet Sted. Den af Direktionen i forrige Aar konstituerede Bogholder, Assistent i det kongelige General-Toldkammer og Kommercekollegium **Krist Johan Carlsen**, blev, efter Forslag af Konsistorium, under 2den Marts af Direktionen udnævnt til virkelig Bogholder. Da første Underbibliothekar ved Bibliotheket **M. R. Thaarup** i Efteraaret blev allernaadigst udnævnt til Sognepræst i Jylland, har Konsistorium i dennes Sted udnævnt anden Underbibliothekar **Kand. Theol. Peter Georg Thorsen** til første, og **Kand. Theol. Hans Gundorph** i hans Sted til anden Underbibliothekar. Begge Udnævnelser bleve af Direktionen stadfæstede respektive under 5te Novbr. og 28de Decbr. Ligeledes har Konsistorium til Formand for Ligebærerne, i den ved Dødsfald ledig blevene Plads, udnævnt **Kand. Juris og Institutbestyrer C. P. G. Borregaard**, hvilket Valg af Direktionen d. 16de Februar blev approberet.

Den polytekniske Lærestalt har faaet en ny Docent i Lektor i Remi ved det kirurgiske Akademi **Mag. Edvard August Scharling**, som under 1ste Oktober blev udnævnt til tillige at være Lektor i samme Fag ved Anstalten. Da nemlig Professor **Zeise** havde ønsket sig, paa Grund af sit svagelige Helbred, fritaget for endel af sine Forretninger, mod at afgive en tilsvarende Del af Gagen (200 Rbd.), blev dette ved bemeldte Resolution allernaadigst bevilget, saaledes at Lektor **Scharling** overtager disse Forretninger mod at oppebære den afstaaende Gage.

Uf Naades- og Vresbevisninger mod Universitetets Embedsmænd er at mærke, at Professorene **Dhlenschläger** og **Reinhardt** respektive den 16de Marts og 4de Juni ere udnævnte til virkelige Etatsraader. Universitetets Prosektor **Dr. Sviger** blev under førstnævnte Datum forundt Professorens Titel og Rang. Konferentsraad **Verlauff** er af den svenske Konge udnævnt til Ridder af Nordstjernordenen, hvilken Dekoration det under 24de December blev Konferentsraaden allernaadigst tilladt at anlægge og bære.

En af Universitetets ældste Lærere har i 1839 erholdt en partiel Entledigelse, nemlig den første Professor i Botaniken **Etatsraad J. V. Bornemann**, som efter

derom indgivet Ansøgning, paa Grund af hans svagelige Helbred, er under 12te Novb. allernaadigst bleven fritaget for de ham i Egenkab af Docent og Examinator, samt Universitetets Skovinspektør, paaliggende Forretninger, mod at han vedbliver at føre Dvertilshyet med den botaniske Have, dens Bibliothek og Samlinger, og Alt hvad dertil henhører. Tilshyet med Universitetets Skove (hvilket dog formedelsf det nu foregaaende Salg af de jydffe Skove vil blive langt mindre betydeligt end hidtil) vil rimeligvis blive overdraget til Universitetets Kvæstor, som dog har udbedet sig den fornødne Assistance af en kyndig Forstmand, i hvilken Henseende der endnu føres Brevverfing med en faadan.

To andre Universitetslærere have erholdt allernaadigst Tilladelse til at foretage Kæjser i Vintersemestret 1839—40, Geheimlegationsraad Brøndsted og Professor Schouw. Forstnævnte er reist til London, dels for at udgive et Arbejde over de antike attiske Marmore i det brittiske Musæum, dels og især for i samme Musæum og i den engelske Banks rige Samlinger af antikgræffe Mynter at udbælde og under sit Tilshyn lade afstøbe 4 à 5000 Stykker som Kopisamlingen i det kongelige Myntkabinet endnu savner, og hvoraf man her efter al Rimelighed ikke nogensinde kan erholde Originaleremplarer, selv om de pekuniære Betingelser vare forhaanden. Professor Schouw foretager en dels Sundheds- dels videnskabelig Rejse til Italien, navnlig med Hensyn til et Skrift over dette Lands Klima og Vegetation. Det blev allernaadigst tilladt, at begges Forelæsninger i Vintersemestret maatte bortfalde.

Professor Forchhammer har i Sommersemestret i nogle Uger foruden Ferierne bereist Jyllands og Slesvigs Vestkyst for at fortsætte de geognostiske Undersøgelser som han allerede for mange Aar siden har begyndt og fortsat, saavidt Omstændighederne tillode, og til hvis Fuldbærelse en Sum var allernaadigst bevilget. Hans Forelæsninger og Dvælses ved Universitetet bleve til den Ende sammentrængte i kortere Tidsrum, og hans Dvælses ved den polytekniske Lærestalt overdragne en polyteknisk Kandidat.

Direktionen har i Sommersemestret dispenseret Etatsraad Hornemann for Forelæsninger og ligeledes tilstaaet Konferentsraad Hornemann en lignende partiel Dispensation, for at han kunde arbejde paa Udgivelsen af en akademisk Haandbog i den almindelige Rettsvidenskab.

Endelig er Professor Justitsraad Molbech, som havde ansøgt om at der for en Tid af tre Aar maatte forundes ham en Fritagelse for den Forpligtelse regelmæssigen i hvert Semester at holde Forelæsninger, for at han kunde benytte dette Trium til at fortsætte og fuldbænde nogle literære Arbejder, ved kongelig Resolution af 23de December foreløbigen for et Aar allernaadigst forundt faadan Dispensation.

Det er i sin Tid i de akademiske Tid. berettet*), at da Regensens Alummer i Slutningen af 1831 havde paatænkt Oprettelsen af en Læseforening imellem dem, der skulde vedligeholdes ved frivillige Bidrag, blev det paa det theologiske Fakultets Forslag af Direktionen bevilget, at dette Njemeds Opnaaelse maatte understøttes derved at et af Regensens Lokaler indrettedes hertil, og ligeledes paa Kommunitetets Regning forsynedes med endel Inventarium samt det fornødne Brænde. Denne Forening har siden uafbrudt vedværet. I Slutningen af 1833 indkom til Direktionen et Andragende fra

*) Se II. 188 fgg.

Universitetets Aarbog, 1839.

det theologiske Fakultet, hvori dette yttrede, at ligesom Pluraliteten af Regensens Alumnier stedse havde været Medlemmer af Læseforeningen og benyttet denne Lejlighed til deres videnskabelige Udbannelses Fremme, saaledes var der heller ingen Tvivl paa at den dertil havde virket; de sundne Aars Erfaring havde vist, at det Haab som Fakultetet ved Foreningens Drettelse nærede om at den vilde have gavnlig Indflydelse paa den videnskabelige Sands blandt Alumnerne, ikke havde været forgæves, idet der overhovedet nu herskede og i de senere Aar havde hersket en bedre Aand blandt de Studerende paa Regensen i det Hele taget, end for længere Tid tilbage, hvortil Fakultetet antog at Læseforeningen havde bidraget Sit, ligesom det nærede det Haab, at dens gavnlige Indflydelse ogsaa vilde strække sig til Alumnernes fremtidige Levnet og Virksomhed. Fakultetet troede, at heri indeholdtes Opfordring til en endnu nærmere og virksommere Understøttelse af Læseanstalten fra Kommunitetets Side, ligesom ogsaa Erfaring havde lært at Hjemebed bedre og hensigtsmæssigere vilde kunne opnaaes ved en noget forandret Indretning. I denne Henseende forklarede Fakultetet, at Foreningen hidtil havde bestaaet ved Medlemmernes Bidrag, ved hvilke, med saa Undtagelser, alle de aarlige Udgifter vare blevne afholdte, og at den ligeledes havde været bestyret af Medlemmerne selv igjennem Eforer, Inspektorer og Generalforsamlinger. Af denne Indretning fulgte for det Første en Udgift for Medlemmerne der, om end i og for sig ikke meget stor, dog ikke var ganske ubetydelig i Forhold til de fleste Alumnus ringe Evne, og den dem af Kommunitetet ydede Understøttelse blev derved formindsket; en Følge heraf havde det ogsaa været, at altid Nogle, om end den langt mindre Del, havde holdt sig tilbage og saaledes vare blevne udelukkede fra en Indretning hvoraf dog om muligt alle Regensens Alumnier skulde kunne drage Fordel. Paa den anden Side havde Fakultetet, for at ikke Foreningens pekuniære Kræfter skulde være mere indskrænkede end nødvendigt, tilladt at ogsaa Erregensianere under visse Betingelser kunde være Medlemmer; men en saadan Deltagelse af dem der havde forladt Stiftelsen, ofte fuldendt deres akademiske Studier, i enkelte Tilfælde opgivet dem, og som stode i et andet Forhold til Bestyrelsen, Fakultetet, end Alumnerne, kunde under Omstændigheder være af en ikke gavnlig Indflydelse. Ved Siden af disse økonomiske Hensyn kom det dernæst i Betragtning, at Foreningens hidtilværende Organisation, den nærmeste Bestyrelses Form, ofte gjorde i en større Grad Fordring paa de dertil valgte Alumnus Tid og Kræfter, end det med Hensyn paa deres Studeringer var ønskeligt, ligesom og de derved oftere forekommende Forhandlinger og stedfindende Forsamlinger let kunde, foruden Tabet af Tid, foranlede en Virksomhed i en Retning der hverken kunde være gavnlig for vedkommende Individet selv, eller for Samfundslivet paa Regensen, hvortil navnlig det Forhold kunde bidrage, at Læseforeningens Medlemmer i en vis Henseende udgjorde et andet Samfund end Alumnerne, saavel som den fornævnte Omstændighed, at Foreningen underholdtes af Medlemmerne, hvoraf fulgte, at de vilde mene at have Ret og Kald til at raade over den og i den, og deraf vilde det atter muligen kunde blive en Følge, at Foreningen, isoleret eller isolerende sig fra Regensbestyrelsen, kunde komme til at virke forstyrrende for Regenslivets Hjemed. Hertil kom endnu, at Valget af Tidsskrifter og Bøger ved den nærværende Indretning ikke altid kunde ventes at ville blive saa hensigtsmæssigt, som naar det bestyredes af Kyndigere og mere Erfarne. Paa Grund af disse Omstændigheder antog Fakultetet, at en Læseindretning, bekostet af Kommunitetet, og under mere umiddelbar Bestyrelse af Fakultetet, vilde virke endnu gavnligere og mere befordrende for dens eget saavel som for Regensstiftelsens Hjemed, end Læseforeningen i dens hidtilværende Form.

Til Tværkættelsen af en saadan Indretning vilde alene udfordres, at Kommunitetet overtog den Udgift der hidtil var bleven udredet af Alumnerne; denne havde i 1837 udgjort: til Tidsskrifter og Blade omtrent 243 Rbd., til Bøger omtrent 268, og til andre Udgifter, saasom Belysning, Opvartning m. m. 148, tilsammen altsaa omtrent 660 Rbd., af hvilke Udgifter dog endel vilde kunne spares, ligesom endel kunde indvindes ved Salget af de brugte Bøger og Tidsskrifter, forsaavidt disse ikke indlemmedes i Kommunitetsbibliotheket. Det antoges derfor rimeligt, at den hele fornødne Bekostning ikke vilde behøve at overstige en Sum af 500 Rbd. aarlig, heri endog indbegrebet det Bidrag som allerede nu ydedes derved at Kommunitetsbibliotheket holdt nogle af de videnskabelige Tidsskrifter som fremlagdes i Læseforeningen. Formedelfst denne Omstændighed vilde Læseforeningen ogsaa paa en Maade træde i Forbindelse med Bibliotheket og virke i Forening med dette, til hvilken Forbindelse der syntes at være en naturlig Opfordring ogsaa i den Omstændighed, at Bibliotheket nylig havde faaet sit Lokale paa Regensen i den hidtil saakaldte Regenskirke. Fakultetet androg derfor paa, at det maatte blive bemyndiget til aarligen at anvende indtil et Beløb af 500 Rbd. af Kommunitetets Kasse til at bestrejde Omkostningerne ved en Læseforening paa Regensen. Fakultetet antog, at ligesom denne Sum uden mindste Vanskelighed vilde kunne udredes af Kommunitetets Overflud, saaledes vilde ogsaa denne Anvendelse deraf være særdeles passende, og troede, at den fortjente saa meget mere anbefaling, jo mindre der ellers forholdsvis anvendes af Stiftelsens Midler til dens nærmeste Djemed.

Ligesom Direktionen maatte være enig med det theologiske Fakultet i at ansee den paa Regensen oprettede Læseforening for en særdeles gavnlig Indretning, der kunde have en væsentlig Indflydelse, dels til at befordre en videnskabelig Sands blandt Alumnerne, dels til at gøre dem Opholdet paa Regensen kjærere og derved befordre Flid og Orden blandt dem, hvilke heldige Virkninger ogsaa allerede, efter Fakultetets Ytringer, kjendeligen havde vist sig i det korte Tidsrum hvori Indretningen havde bestaaet, saaledes skjønnedes ikke rettere end at det, efter de af Fakultetet forklarede Omstændigheder, var i høj Grad antageligt, at der vilde opnaaes væsentlige Fordele for bemeldte Indretning, og de gavnlige Virkninger af samme betydeligen kunne forøges, ved den af Fakultetet foreslaaede Forandring. Men dersom dette var Tilfældet, maatte vistnok den dertil fornødne aarlige Udgift ansees for særdeles vel, maaske endog bedre anvendt, end om den benyttedes til at forøge de af Kommunitetet uddelte Understøttelser. Ogsaa maatte det indrømmes, at Læseforeningen staaer i nær Berørelse med Kommunitetsbibliotheket, saa at en Understøttelse til at vedligeholde hin Indretning paa en Maade vilde kunne betragtes som en Forøgelse af de Udgifter som allerede hidtil, ved at anvendes til Kommunitetsbibliothekets Forøgelse, vare komne de Studerende tilgode. Og da der heller ikke i pekuniær Henseende mødte Vanskelighed, idet den foreslaaede Sum uden betydelig Byrde for Kommunitetet vilde kunne udredes, fandt Direktionen, at det af det theologiske Fakultet fremsatte Forslag i alle Henseender havde saa meget for sig, at Den troede at burde anbefale samme til allernaadigst at bifalbes, og Den androg derfor ved allernaadigst Forestilling paa, at der af Kommunitetets Kasse maatte „anvendes et aarligt Beløb af indtil 500 Rbd., for at den paa Regensen bestaaende Læseforening for Stiftelsens Alumner kan vedligeholdes uden Bekostning for Alumnerne, under nærmere Bestyrelse og Tilsyn af det theologiske Fakultet.“

Herpaa behagede det Hans Majestæt under 1ste Januar 1839 allernaadigst at resolve saaledes:

Vi tillade allernaadigst, at der af Kommunitetets Kasse maa anvendes et aarligt Beløb af indtil 500 Rbd. til Vedligeholdelsen af den paa Regensen bestaaende Læseforening for Stiftelsens Alumnier uden Bæsfoning for disse, dog faaledes at samme sættes under nærmere Bestyrelse og Tilfyn af det theologiske Fakultet.

Som Følge af den kongelige Resolution traadte den ny Indretning i Kraft fra 1ste April, men den fandt ikke Bifald hos endel af Læseforeningens Medlemmer, der paa en i Marts Maaned afholdt Generalforsamling fandt sig foranledigede til at betragte Læseforeningen som opløst, og senere have konstitueret sig som en egen, af „Læseindretningen paa Regensen“ uafhængig, „akademisk Læseforening.“ De have derhos ved nogle af deres Midte dertil Kommitterede udgivet et lidet Skrift: „Ophævelsen af Regentsens Læseforening, et Supplementblad til Universitetets indre Historie“ (93 S.), hvori de have søgt at fremstille det Forhold som i hele Tiden da Foreningen bestod har fundet Sted mellem den og det theologiske Fakultet, og hvoraf efter Udgiverens Mening skal fremgaae det Resultat, at Foreningen ikke havde „forfaldt“ den indtrufne „Katastrofe“; at Foreningen, som var udgaaet fra og stiftet af Regensens Alumnier og ene bestod ved deres Bidrag, faaledes at Fakultetet blot havde indrømmet dem Lokale og Brændsel og laant dem nogle Bøger og Tidsskrifter, fra først af var et selvstændigt Samfund, som bestyrede sig selv og gav sig selv Love, medens Fakultetet blot havde forbeholdt sig en konservativ Indflydelse, nemlig Approbationen af Lovforandringer; men at dette efterhaanden forandrede Princip og tiltog sig den lovgivende Magt, som det endog udøvede uden Foreningens Vidende, osv. Hermed maa dog nødvendigen sammenholdes et af Viceinspektoren paa Regensen Hr. F. Fabricius udgivet lille Modskrift: „et Par Ord i Anledning af Skriftet: Ophævelsen af Regentsens Læseforening“ (30 S.), hvis Forf. i Modfætning til hine Udgiveres gjentagne Forsikking, at de have fremstillet Sagen i et klart og objektivt Lys, yttre, at „det Objektive kan reduceres til en temmelig lille Part, og at Skriftet er saa subjektivt affattet, som vel noget Skrift kan være.“ Hr. F. fremhæver isærdeleshed, at en paa Regensen, af Regensianere og til Regensianernes Læve stiftet Læseforening ikke kunde have til Hensigt at ville unddrage sig fra Regensens almindelige Love, hvilke der tilkommer Bestyrelsen at vaage over, en Forpligtelse som det end ikke staaer i det theologiske Fakultets Magt at give Slip paa; at Læseforeningens Inspektorat i de senere Aar vilde betragte Læseforeningen ikke som hvad den var, en integrerende Del af Regensen, men som en aldeles uafhængig Anstalt, og Fakultetet i det Højeste som en sideordnet Autoritet, hvis Samtykke i de ny Forslag man blot udbad sig for et Syns Skyld. Af Skriftet S. 27 optage vi endnu blot følgende: „Alt gik derpaa sin naturlige Gang, og Læseforeningen paa Regensen benyttedes nu saa meget som det omtrent kan ønskes. At Besøgene endnu ikke ere fuldt saa hyppige som for Forandringen, kan ikke undre Nogen som véd, at en stor Del af Regensianerne i Vredens Djeblig Krifteligen forpligtede sig til aldrig mere at sætte sin Fod i Læsestuen. Det er ogsaa naturligt, at Enkelte foretrakke den nyoprettede akademiske Læseforening, der har sin Lejlighed ved Siden af Regensen.“ Men netop med Hensyn til Oprettelsen af dette Selskab formener jeg, at Regensianerne kunne være veltillfredse med, at deres Læseindretning har modtaget en Organisation der sikker den for udbortes Paavirkning og gjør dens Eksistens

*) Dette er dog, faaibdt vides, ikke længere Tilfældet.

uafhængig af Læse og Partiaand." Efter en Udg. af Skriftets Fors. senere meddelt Bemærkning, besøges Læseverderet nu ligesaa hyppigt som i gamle Dage. Den tilstaaende Sum har ogsaa vist sig omtrent at være tilstrækkelig, og da de hvert Aar indkjøbte Bøger, forsaavidt de ikke ere bestemte til det videnskabelige Apparat, sælges i Begyndelsen af det næste Aar, vil Læseindretningen stedse mere og mere see sig istand til at opfylde sin Bestemmelse*).

— I Anledning af Anvendelsen paa et enkelt Tilfælde af den hidtil vedtagne Regel, at de der som Privatdocenter erholde Tilladelse til at afbenytte Universitetets Auditorier til Forelæsninger, skulle betale en vis Godtgjørelse for Opvarming og Belysning, opstod i Konsistorium Spørgsmaal, om ikke denne Regel burde underkastes en vis almindelig Restriktion, navnlig ved at indskrænkes til dem der uden at staa i nogen Forbindelse med Universitetet erholde en speciel Tilladelse til at benytte dets Lokale til en eller anden Forelæsning der ofte ikke er beregnet paa Tilhørere blandt de Studerende, og derimod de Docenter der som Folge af at de have erhvervet en Grad ved Universitetet ønske at holde Forelæsninger ved dette, undtages fra samme, idetmindste indtil videre. For en saadan Indskrænkning kunde især anføres, at Fred. 9de Jan. 1824 § § 7 og 8 ligesom har givet de Sidstnævnte Ret til at holde „akademiske Forelæsninger“, hvilke de maae ansees berettigede til at faae anmeldte i den almindelige Lektionskatalog, jfr. Plak. af 25de Juli 1821; men ligesom denne Ret til at holde akademiske Forelæsninger, d. e. Forelæsninger ved Universitetet, maatte indbefatte Ret til at holde dem i de for de akademiske Forelæsninger bestemte Lokaler — naturligvis forsaavidt dette kan skee uden Hinder for Universitetets egentlige Lærere —, saaledes kunde dertil ogsaa synes at henhøre, at de erholdt disse Lokaler anviste i den Stand hvori de pleje at anvistes til andre akademiske Forelæsninger, nemlig opvarmede og belyste. Men om endog dette ikke kunde indrømmes de omhandlede Docenter som nogen Ret, navnlig fordi det da Forordningen af 1824 emanerede var Brug, at endog Universitetslærerne selv bekostede Varme og Lys i Auditorierne, var det dog vist, at Universitetet har en stor Interesse i at fjerne alt hvad der kunde afholde unge Mænd af Lærdom fra at søge sig som Docenter i akademiske Forelæsninger, da disse dels kunne tjene til, under Universitetets knappe Lærerbefætning, at udfylde Desiderata i den almindelige Forelæsningscyklus, dels isærdeleshed give en forønsket Vejledning ved Valget af tilkommende Lærere, og dette var saa vigtigt for Universitetet, at nogen Dpoffrelse herfor vel syntes at kunne finde Sted. Der kunde maaffe være Anledning til at skjæle imellem, om slige Forelæsninger bleve holdte uden eller for Betaling, men denne Distinktion turde dog i flere Tilfælde let lede til mindre heldige Resultater.

*) De saa og simple for Læseindretningen gjeldende Bestemmelser ere følgende: 1. Regensens Læsestue, hvortil samtlige Regens- og Kommunitets-Akammer have fri Udgang, aabnes i Maanederne Maj—September Kl. 8, i de øvrige Maanedes Kl. 9 om Morgenen; den lukkes hele Aaret igjennem Kl. 11 om Aftenen. 2. Det i Læsestuen værende Apparat, ligesom de for en kortere Tid i samme henlagte Bøger, Lidsfrister og Blade, maa ikkun benyttes paa Stedet. Naar disse sidste have henligget den bestemte Tid, sædvanligen en Maaned, afleveres de til Kommunitetsbibliotheket, hvorfra de kunne erholdes til Laans efter Bibliothekets almindelige Bestemmelser. 3. Specielle Regler for Tagtagelse af den fornødne Orden og Stilhed i Læsestuen ansees for unødvendige.

I Henshold til disse Grunde, og efter at have besangaaende indhentet Kvæstors Betænkning, indstillede Konsistorium, at de Privatdocenter som benyttte den af dem ved en akademisk Grad erhvervede Ret til at holde Forelæsninger ved Universitetet, indtil videre maatte fritages for at erlægge nogen Betaling for de af dem benyttede Auditoriers Opvarming og Belysning, og dette Konsistorii Forslag blev af Direktionen ved Skrivelse af 3die September bifaldet.

— Igjennem Konsistorium modtog Direktionen et Andragende fra Professor Dr. Scheel, hvem det efter Tur tilfaldt ved Reformationsfesten i Efteraaret at forfatte Programmet og holde Talen, om Tilladelse til at skrive bemeldte Program i det danske Sprog istedetfor paa Latin. Som Grunde herfor havde Professorens anført, at han ønskede, som Gjenstand for Programmet at vælge en Afhandling henhørende til den praktiske danske Ret, i hvilken jevnlig vilde forekomme Fortolkninger af enkelte Udtryk som i vort Lovsprog benyttes, og Argumenter hentes fra Lovbestemmelsernes Konstruktion og fra Bendinger i Sproget, hvilket Alt ikke lader sig tydeligt gjengive i et fremmed Sprog; derhos vilde Retsinstituter komme under Omtale der vare Romerne ubekjendte, og derfor ikke finde nogen tilsvarende Benævnelse i Latinen. Af lignende Aarsager seer man ogsaa vore fleste juridiske Disputatter opfyldte med danske Ord og Sætninger, men dette har igjen til Følge at Afhandlingen dog ikke tilfulde vil kunne forstaaes uden af den der kjenner vort Modersmaal. Det Omfang som passende kan gives et saadant Indbydelsesskrift medførte, at en mere speciel Gjenstand vilde blive behandlet, hvilken, naar den angik et enkelt Lands positive Lovgivning, ikke kunde have synderlig Interesse for Fremmede, og forsaavidt herimod kunde indvendes, at der hellere burde vælges et for Fremmede mere interessant Emne, maatte det erindres, at det efter de nuværende Forholde ikke er den vigtigste Forbindelse mellem de forskjellige Universiteter som skeer derved at de sende hverandre visse Lejlighedsfrister, og at der ved Valg af Emnet i vore Tider snarere bør tages Hensyn til Landsmænds end til Fremmedes Lær. Da Professor Scheel just agtede at skrive over et Spørgsmaal som ikke hidtil er bleven behandlet hos os, var det ham magtpaaliggende, at Afhandlingen blev saa benyttet og stiftede saameget Gavn som muligt, men dette vilde ikke opnaaes naar den skreves paa Latin, med mindre han siden vilde lade den oversætte, men herved vilde spildes megen Tid og Bekostning, og denne Fremgangsmaade derhos just indeholde en Erkjendelse af at det latinske Sprog ikke her var det mest hensigtsvarende.

Forestaaende, ogsaa af Konsistorium understøttede, Grunde forekom Direktionen at indeholde tilstrækkeligt Motiv til allerunderdanigst at andrage paa en Undtagelse fra den ved den kongelige Resolution af 1 Dec. 1837 fastsatte Regel i den omhandlede Henseende, og det behagede derefter Hans Majestæt Kongen, under 5te April 1839 at bifalde Direktionens Indstilling ved

allernaadigst at tillade, at det Program som det paaligger Professor Dr. Juris Scheel at forfatte som Indbydelsesskrift til Universitetets Reformationsfest i næstkommende Efteraar, maa skrives i det danske Sprog istedetfor paa Latin.

— Det er bekjendt*), at Direktionen har vedtaget og ladet offentlig bekjendtgjøre, at Ansøgninger om Tilladelse til at dimittere Nogen privat til Universitetet skulde være indgivne endog nogen Tid førend Begyndelsen af det akademiske Aar ved hvis

*) Se Engeltøfts „Efterretninger“ osv. S. 184 f.

Slutning Dimissionen finder Sted. Dette har dog hidtil meget ofte ikke været iagttaget, idet saadanne Ansøgninger hyppigen ere indkomne, tildels meget længe efter den fastsatte Termin. For at standse denne Ufik og forebygge de Misbrug som deraf kunne befrygtes, har Direktionen i Sommeren 1839 i de offentlige Tidender ladet indrykke Bekjendtgjørelse om

at alle de som ønske at erholde Tilladelse til i Efteraaret 1840 at dimittere til Universitetet Studerende som af dem maatte være privat forberedede, have, i Henshold til Anordningerne og de vedtagne Regler, at indsende til Direktionen deres Ansøgninger derom senest inden Udgangen af September Maaned 1839, da alle de Ansøgninger om saadan Tilladelse som senere maatte vorde indgivne, ufejlbarligen ville vorde afslaaede, og vedkommende Dimittender henvisse til, forsaavidt de ønske til ovenanførte Tid at indstille sig til Examen Artium, at underkaste sig det ved Frd. af 7de Nov. 1809 § 103 anordnede foreløbige Tentamen i en af de lærde Skoler. Ansøgningerne maae indeholde alle de fornødne Oplysninger, saavel med Hensyn til Dimittenden, som til Ansøgeren og dennes Kvalifikation til at dimittere, ligesom de og maae ledsages af Dimittendens Dobe- og Vaccinationsattester, samt hans Testimonium vitæ forsaavidt han tidligere har frekventeret nogen lærd Skole. Disse Oplysninger ønskes helst meddelte ved Udfydelse af et trykt Skema, hvilket paa Forlangende kan erholdes uleveret i Direktionens Sekretariat.

— Ligesom i Aaret 1836 tvende yngre Videnskabsmænd, daværende Adjunkt ved Sorø Akademi's Skole Overlærer Wegener, og Mag. art. Bojesen, erholdt allernaadigst Tilladelse til at disputere for den philosophiske Doktorgrad, uagtet de ikke havde de i Frd. af 9de Jan. 1824 foreskrevne Kvalifikationer*), saaledes er i 1839, efter en af Direktionen nedlagt allerunderdanigst Forestilling, lignende Tilladelse under 6te August allernaadigst forundt Adjunkt ved Odense Kathedralskole, C. P. Paludan-Müller, som derom havde indgivet Ansøgning. Der blev herved taget Hensyn til de af Ansøgeren udgivne historiske Skrifters ikke ringe Antal og erkjendte videnskabelige Værd, saavel som til hans lange Embedstid. Adjunkt Paludan-Müller har endnu ikke benyttet den givne Tilladelse.

En lignende Dispensation, nemlig til at disputere for Magistergraden uden at underkaste sig den ved Fundatsen af 7de Maj 1788 Kap. V § 4 og Frd. 9de Jan. 1824 § 2 foreskrevne Magisterkonference, blev ved kongelig Resolution af 25de Jan. allernaadigst tilstaaet Lektor i Remi ved det kirurgiske Akademi E. A. Scharling, hvis Ansøgning besangaaende saavel i en af Konsistorium afgivet Betænkning, som af Direktionen blev allerunderdanigst anbefalet. De af Lektor Scharling paaberaabte og af Konsistorium fremhævede Grunde der talede for en saadan Dispensation, vare isærdeleshed, at han havde gjort et omfattende Kundskabsfag til Gjenstand for et videnskabeligt Studium, og deri underkafst sig en offentlig Examen (den polytekniske) der, skjønt ikke hørende til de akademiske Examina der fritage for Magisterkonference, dog i Henseende til Omfang af Studier og Kundskaber der udfordres til ved samme at erholde første Karakter, kan sættes i Lighed med disse; at han ved flere videnskabelige Arbejder havde givet Beviser paa Indsigt og Modenhed i sit Fag og paa almindelig videnskabelig Dannelse og Dygtighed; at han heller ikke havde forsomt at gjøre sig bekjendt med det

*) Se herom Akad. Tid. IV, S. 23 fgg.

latinſke Sprog, og var beredt paa at godtgjøre dette yderligere ved at forelægge det philoſophiſke Fakultet en paa Latin ſkreven Diſſertation og derefter, naar den var bleven antaget, at forſvare den mundtlig paa Latin, og at han havde været og var anſat i offentlig Lærerpoſt, idet han dels i Aarene 1836—38 havde været konſtitueret ſom Lærer og Examinator ved den polytekniske Anſtalt under en anden Lærers Sygdom, dels ſiden 1836 havde været beſtillet til Docent og Examinator i Kemi ved det kirurgiske Akademi. Det var ſaaledes ikke ſandſynligt at mange Andre vilde kunne tilbyde lignende Garantier, eller at beſygte, at Exemplet kunde blive farligt eller betænkeligt i ſine Følger, ligesom det i nærværende Tilfælde syntes mindre paſſende eller ſtemmende med de offentlige Indretningers Værdighed, at forlange en ſaadan Prove. Det philoſophiſke Fakultet havde derhos anſet det paſſende og fornødent, ſaaſremt den anſøgte Dispensation blev bevilget, at Lektor Scharling tillige blev berettiget og forpligtet til forinden ſin Diſputation at lade ſig indſkrive ſom akademiſk Borger, hvilket ogsaa ved den kongelige Reſolution blev foreſkrevet. Lektor Scharling diſputerede, efter at være bleven immatrikuleret, den 29de Maj.

En anden Immatrikulation har i Aarets Løb fundet Sted iſølge en meddelt kongelig Dispensation, ſorandlediget derved, at Generalkonſul i Norge Gehejmelegationsraad Gjerlev havde anholdt om at hans Søn N. R. W. Gjerlev, der i Sommeren 1838 havde underkaſtet ſig Examen Artium ved Frederiks-Universitetet i Kriſtiania med Karakteren Laudabilis, og i 1839 ſammesteds abſolveret begge den philoſophiſke Examens Prover med anden Karakter, maatte immatrikuleres her ved Universitetet og ſenere ſtedes til juridiſk Embedsexamen, uden at underkaſtes andre foreløbige akademiſke Prover, end dem han allerede ved det norſke Universitet havde aſlagt. Uagtet den kongelige Reſolution af 22de Novbr. 1833 uden nogen Undtagelſe beſtemmer, at de Studerende ſom ere blevne immatrikulerede ved et andet Universitet end det Kjøbenhavnſke, naar de ved dette agte at underkaſte ſig Embedsexamen, ſkulle, ſaaſremt de ønske ſig fritagne for at abſolvere Examen Artium og Examen philoſophikum, underkaſte ſig en Præliminærexamen ved det philoſophiſke Fakultet, og uagtet Reſolutionens Ord ſaaledes ogsaa indbefatte de Studerende fra det norſke Universitet, troede Direktionen, at ſaavel den hiſtoriſke Anledning til bemeldte Reſolution, ſom de Forhandlinger der gik forud for ſamme, tydeligen viſte, at der ved de anførte Beſtemmelſer alene havde været ſigtet til Studerende fra ſaadanne fremmede Universiteter hvor de tvende hos os brugelige foreløbige akademiſke Examina ikke ere indførte, og at det derfor maatte anſees ſom ſtridende mod Reſolutionens And at gjøre dens Beſtemmelſer anvendelige paa de Studerende ſom maatte ankomme fra det norſke Universitet, efter at have der underkaſtet ſig de ſelvsamme tvende Examina, ſom ved hint Universitet ere indførte og organiserede paa ſamme Maade ſom hos os, efterſom de aſlagte Prover maae antages at medføre den ſamme Garanti for Vedkommendes Modenhed for akademiſke Forelæſninger, ſom om de vare aſlagte her. I nærværende Tilfælde talde derhos flere Omſtændigheder for en Dispensation, hvilken ogsaa ſaavel af Konſistorium ſom af det philoſophiſke Fakultet var anbefalet, navnlig at den Paagjeldende ved de aſlagte Prover havde udviſt gode Kundſkaber, og at Faderen, ſom danſk Embedsmand, havde Forretninger der holdt ham i Kriſtiania, ligesom han i Aaret 1836 havde ſøgt om en Plads for ſin Søn i Sorø Akademi's Opdragelſe- og Underviſningsanſtalt, hvilken paa Grund af Sønnens for vidt fremrykkede Alder ikke kunde tilſtaaes. Paa Direktionens allerunderdanigſte Foreſtilling blev ſornævnte Studerende under 27de Sept. allernaadigſt forundt den anſøgte Tilladelse.

Ogsaa i 1839 have Universitetets Samlinger ved adskillige Gaver modtaget Bøiser paa Landsmænds og Fremmedes Interesse for samme.

Den vigtigste af disse er tilfaldet Bibliotheket ifølge et af den i dette Aar afdøde Apotheker Assessor Pharmaciae Jakob Møller og efterlevende Hustru den 7de Oktbr. 1835 oprettet og under 14de Juni 1836 allernaadigst konfirmeret Testament, hvorved den Afdødes Bogsamling er skænket Universitetet til Indlemmelse i dets Bibliothek. Denne Samling bestod af 2330 Bind, især pharmaceutiske, dernæst kemiske, physiske og medicinske Skrifter, foruden adskillige i andre Fag. De pharmaceutiske og kemiske Skrifter tilhørte i god Sammenhæng den bedre nyere, især tyske, Litteratur i disse Videnskaber; ogsaa blandt de øvrige fandtes betydelige og vigtige Bøger, f. Ex. et koloreret Exemplar af *Flora danica*. Vel var den reelle Gevinst for Bibliotheket mindre, end man af Bindantallet og selv af Bøgernes Godhed skulde formode, fordi der vilde fremkomme et betydeligt Antal Dubletter, og det for en stor Del ved Bøger af størst og mest varig Værdi, og fordi Samlingen indeholdt ikke saa Haandbøger og Skrifter af den Art der, hvorvel respektable, dog just i disse Fag snart forældes. Imidlertid har Bibliotheket, foruden de Bøger der have Interesse for Videnskabens Historie, vundet Adskilligt i Fuldstændighed af endnu brugbare og vigtige Skrifter, i visse Slags Bøger endog Meget, f. Ex. i Samlingen af Pharmacopøer, og fra Giverens Side var Gaven meget betydelig. Den ny Gave medførte imidlertid en ekstraordinær Bekostning; thi da Bibliothekets medicinske Bøger (hvortil de pharmaceutiske høre) og de physiske og kemiske allerede vare opstillede saa indfæbet, tildels fra gammel Tid i dobbelte Rækker bag ved hverandre, at de vare bestemte til, saasnart Lejlighed nogentunde gaves, at omstilles, men det var umuligt at indskyde den ny Tilvæxt i den nuværende Opstilling, maatte dette Arbejde, saavel som en Omarbejdelse og Omfærdigelse af Realkatalogen over disse Fag, skee strax. For at ikke de derved foranledigede Bekostninger skulde falde Bibliothekets ordinære Indtægter tillast, bevilgede Direktionen paa Konfistorii Indstilling, under 3die September, at der hertil maatte tilstaaes Bibliotheket en Kredit af indtil 300 Rbd. hos Kvæsturen, mod at til Dækning af samme anvendtes det Beløb som vilde indkomme ved en Auktion der vilde blive at foranstalte til Vortfælgelse af Bibliothekets nuværende Dubletter og dem der opstode ved den Møller'ske Gave.

Ogsaa i dette Aar har Dr. T. E. Cantor betænkt Universitetet, idet han under et Ophold i London tilstillede Direktionen tvende Volumina af *Transactions of the Med. & Phys. Society of Calcutta*, for derved at supplere Bibliothekets Exemplar af Bærket, hvori disse Dele manglede. Ligeledes fremsendte han endel Frøsorter for den botaniske Have af nogle Træarter, hvis Klima og Jordsmøn i deres Hjem (Himalaya Provindserne) efter hans Uttring give Haab om at de ville trives og blive en ønskelig Tilvæxt til Danmarks Skovtræer.

Student M. S. Boye, i sin Tid Examinand ved den polytekniske Læreanstalt, der nu opholder sig i Philadelphia, har hidsendt som Gave for Universitetet et geognostisk Kort over Staten New Jersey i Nordamerika, hvilket er bleven ophængt i det ny mineralogiske Auditorium.

Fra det kejserlige medicinskirurgiske Akademi i St. Petersborg modtog Universitetet, ved en Skrivelse af 1ste Juni, en Gave af 2de Bøger indeholdende nogle medicinskirurgiske Afbildninger til Oplysning om Arterienes Underbinding og Prof-operationer.

Endelig ere at mærke de nedenfor anførte Gaver til det zoologiske Musæum af Major Voldike, afdøde Grev Raben og Dr. Phil. P. V. Lund.

Til hvad i forrige Aargang er anført angaaende Kommunitetsbibliotheket tilføjes her, at Nettobeløbet af de solgte Bøger, efter alle Omkostningers Fradrag, udgjorde 222 Rbd. 6 Sk. Til Bibliothekets Flytning til Regenskirken med ny Reolers Anskaffelse, til Kommunitets-Arkivets Flytning fra dets Lokale paa Regensen til Kommunitetsbygningen, samt det hidtilværende Arkivværelses Indretning for Bibliothekaren, medgik en Bekostning af ialt 330 Rbd. 39 Sk. I sidstnævnte Værelse er nu tillige indrømmet Plads for Pastoralseminariets Bibliothek.

For de naturhistoriske Musæer ere i dette Aar, som ovenfor antydet, væsentlige Forberedelser skete til fornyet og større Virksomhed end hidtil, dels ved den indre Fuldførelse af de ny Lokaler, dels ved den endelige Regulering af de Moltkeffe Legaters Størrelse og den nærførestaende Ordning af begge Musæernes pekuniære Forhold, hvorom mere nedenfor.

Det er i forrige Aargang bemærket, at til den første Indretning af det zoologiske Musæum i det ny for samme bestemte Lokale var beregnet at ville medgaae en Bekostning af omtrent 3000 Rbd., hvoraf ifølge kongelig Resolution foreløbigen 1000 Rbd. bleve anviste ved Optagelse af en Del af de Moltkeffe Legaters Kapitalformue. Paa samme Maade blev i dette Aar, ved allerhøjeste Resolution af 17de Septbr., tilladt, at de øvrige 2000 Rbd. maatte tilvejebringes ved lignende Optagelse af Kapitalerne. Ved disse Summer ere de nødvendige Forarbejder henhørende til Lokalets Fuldførelse og Anskaffelse af Skabe og Opbevaringssteder m. m. blevne becostede, og uagtet dermed den største Del af Aaret medgik, blev der dog ogsaa nogen Lejlighed til at tænke paa Opstilling af det ældre Materiale og Anskaffelse af nyt. Af de tidligere Naturalier ere saaledes Samlingerne af Insekter, Krustaceer, den største Del af Konkylierne og de tørre Zoophyter, samt den hele Samling af Spirituosa, blevne flyttede fra Kjelderen op i det ny Lokale til Opstilling i Kabinettets forskjellige Afdelinger. Af de ældre udstoppede Sager derimod ere kun nogle faa Pattedyr og et Par Reptiler blevne flyttede op, det Øvrige er som ubrugeligt eller endog skadeligt henstaaende i Magasinkjelderen. Ny Naturalier ere erhvervede derved at det kongelige Musæum i Aarets Løb har afgivet til Universitetets 100 Stykker Fugleskind, tilbids erotiske og deriblandt nogle sjældnere, som Erstatning for et lige Antal af sidstnævnte i Aaret 1822 erhvervede Fugleskind, hvilke dengang, da de formodentlig det manglende Lokale ikke kunde opbevares, bleve det kongelige Musæum overladte under Forbehold af saadan Erstatning. Omtrent et lige Antal af dels udstoppede Fugle dels Fugleskind ere skjænkede Samlingen af Private, navnlig Major Voldike, afdøde Grev Raben, Dr. Phil. Lund og flere Andre. Endelig er ved Kjøb afskilligt erhvervet, dels paa en i Berlin afholdt Auktion, dels hos en Hamborgsk Naturaliehandler og ved Indkjøb her i Staden, hvorved for noget over 350 Rbd. er modtaget omtrent 50 Pattedyr, endel Fugleskind samt Skeletter m. m., hvoriblandt flere sjældne udenlandske Dyr. Af de saaledes erhvervede Naturalier er ogsaa en betydelig Del bleven udstoppet og opstillet. Da en Del af de Musæet bevilgede Summer kunde afholdes af de Moltkeffe Legaters løbende Indtægter, saa at hidtil kun en Del af samme er bleven optaget af Kapitalfonden, har Musæet saaledes endnu en meget betydelig Sum disponibel til Aaret 1840, foruden dette Aars egen Indtægt.

Ogsaa det mineralogiske Musæum har opnaaet en væsentlig Forbedring ved Fuldførelsen af Lokalets Indretning, og navnlig ved Indretningen af et nyt Audiitorium. Over Musæets oryktognoftiske Samling ere Katalogens 2det og 3die Bind

fuldenbte, saa at ikkun 4de og 5te Bind mangle. Denne Del af Samlingen har i dette Aar erholdt Tilvæxt a. ved en Samling af nordamerikanske Mineralier fra Prof. Webster i Philadelphia, indeholdende flere interessante Stykker; b. ved 32 Stykker som bleve udtagne af den til Realskolen i Aarhus indkjøbte Rabenske Samling, hvorved Kabinettet kom i Besiddelse af flere hidtil savnede Varieteter. Undervejs til denne Del af Musæet ere a. en Samling af spanske Mineralier istedetfor en lignende som i 1837 gik tabt paa Vejen hertil, b. en Samling Krystaller af italienske Mineralier som ankom til Livorno i Efteraaret 1838, efterat den danske Fregat var afsejlet derfra. Den geognostiske Samling har i 1839 faaet Tilvæxt ved en Samling af plutoniske og metamorphiske Bjergarter fra Auvergne, samlede af Prof. Forchhammer under hans Ophold paa Stedet i 1837, men som først nu er ankommen. Undervejs er en Samling af Forsteninger af det Rygenke Kridt, en lignende af Forsteninger fra Kridtformationen i Frankrig og en Fortsættelse af Samlingen af subappenninske Forsteninger. Den indenlandske-geognostiske Samling har erholdt Tilvæxt ved nogle Kridtforsteninger fra Aalborg, af den tertiære Formation flere ny Forsteninger fra Sylt, saavel som fra Mors og Thy, en Samling af Etsdyrs- og Rensdyrshorn fundne i Tørvemoserne paa Bornholm, nogle Bjaalers-Forsteninger, samlede af Prof. Forchhammer paa en Rejse i Bendsyssel, samt en Samling af islandske Mineralier, især til Brunkulsformationen hørende. For at gøre Samlingen endmere brugbar er anskaffet et Mikroskop og Goldsuffs Petrefactenwerk.

Anden Bygningsforandring have i 1839 fundet Sted, af hvilke dog ingen vedkommer selve Universitetet, men den ene Ehlers' Kollegium, den anden den polytekniske Læreanstalt.

Allerede i længere Tid havde den Omstændighed, at den Bopæl i Ehlers' Kollegium som var indrømmet den ved samme ansatte Portner, ikke stødte umiddelbart op til Kollegiets Port, men var beliggende inde i Gaarden, medført flere Inkonvenienfer, idet denne Betjent herved var bleven forhindret fra i den fornødne og onskelige Grad at vaage over Orden, Rentlighed og Sikkerhed i Bygningen. Denne Ulempe kunde alene afhjælpes ved en Ombytning af Portnerboligen med en af Alumnestejlighederne, men den ikke ganske ubetydelige Bekostning dette vilde medføre, hvis Udredelse Kollegiet vanskeligen kunde bestride saalænge det havde Afdrag at præstere til Kommunitetet paa det samme ved den kongelige Resolution af 12te Juni 1837 til Kollegiets Udvidelse forundte Laan*), havde hidtil forbudt at tænke paa en saadan Forandring. Da der imidlertid i den senere Tid vare fremkomne hyppige Besværinger fra Alumneme over de betydelige Ulemper som den nærværende Indretning ved Kollegiet medførte, da Portens aabne og ubevogtede Tilstand havde foranlediget en i betænkelig Grad tiltagende Ejendoms-Ussikkerhed, idet flere Tyverier vare forekomne eller forsøgte hos Alumneme, androg Eforus for Konsistorium paa at den ovenomtalte Forandring maatte ske strax, idet han gjorde opmærksom paa, at Bekostningen ved en af Alumnestejlighedernes Indretning til Bolig for Portneren og dennes hidtilværende Bolig til Alumnestejlighed — hvilken Bekostning efter de af Etatsraad Koch forfattede Overslag vilde beløbe 283 Rbd. — vilde kunde afholdes af Kollegiets Indtægter, naar dette for 1839 kunde blive fritaget for at erlægge

*) Sv. f. Arb. f. 1837 S. 108 f.

det ved ovennævnte allerhøjeste Resolution bestemte aarlige Uddrag til Kommunitetets Kasse, saaledes at Afgjørelsen af Kollegiets Gjæld til bemeldte Stiftelse kun udsattes et Aar længere end oprindelig var bestemt, mod hvilken Udsættelse Kommunitetets Direktion intet havde haft at erindre. Konfistorium androg hos Direktionen paa at hertil maatte udvirkes kongelig Tilladelse, og efterat Direktionen i denne Anledning havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling, behagede det Hans Majestæt Kongen under 8de Novbr. at resolvere saaledes:

Vi bifalde allernaadigst, at der til indbemeldte Bygningsforandring ved Ehlers' Kollegium anvendes et Beløb af 283 Rbd. af Kollegiets Midler; lige-
som Vi allernaadigst ville have Kollegiet i dette Djemed fritaget for i ind-
værende Aar at udrede det bestemte Uddrag af 200 Rbd. paa det samme ved
Vor allerhøjeste Resolution af 12te Juni 1837 af Kommunitetets Kasse for-
undte rentefri Laan af 2000 Rbd. Solv.

Af langt større Betydning er den Bygningsforandring der i Aarets Løb er fore-
taget ved den polytekniske Læreanstalts Bygning, som har erholdt en Udvidelse ved
Nabohusets Indlemmelse i samme.

Allerede i længere Tid havde en Udvidelse af Anstaltens Lokale i flere Henseender
været særdeles ønskelig, og det var af Hensyn hertil at det i Aaret 1835 blev Anstalten
allernaadigst tilladt at indkjøbe det til sammes Bygning stødende Hus Nr. 107 i St.
Pedersstræde*). Dette Hus havde dog ikke hidtil været benyttet for Læreanstalten, men
for dennes Regning været bortlejet, medens Anstalten havde været nødsaget til, i det
paa den anden Side af dens Bygning beliggende Hus Nr. 105 at leje et Lokale, nem-
lig Stue- og Kjelder-Etagen, for 250 Rbd. aarlig, til Benyttelse for det ene af sine
Laboratorier.

Det var ikke alene de betydelige Fordele som Anstalten selv derved vilde vinde, men
ogsaa specielt Hensyn til det med samme forbundne Institut for Metalarbejdere,
hvilket ved Kapitaloplæggelser i en Række af Aar saaledes havde forøget sin Fond, at
dets Virksomhed kunde betydeligen udvides, hvilket imidlertid hindredes ved det indskræn-
kede Lokale, der forbød at optage alle de Elever som meldte sig — der bevægede Lære-
anstaltens Bestyrelse til i dette Aars Foraar at andrage paa, at man nu skulde realisere
det Djemed i hvilket bemeldte Hus var bleven indkjøbt, og ved at nedrive det og paa
dets Tomte at forlænge Anstaltens Bygning, saavel afhjælpe den nysnævnte væsentlige
Mangel for Institutet for Metalarbejdere, som opnaae flere i høj Grad ønskelige For-
bedringer for Læreanstalten selv.

Bestyrelsen bemærkede, at ved en saadan Bygningsudvidelse vilde for enhver af de
tre Etager hvorfra Huset, foruden Kjelderen, bestod vindes et Rum af 120 Kvadratalen,
hvilket Tilvæxt næsten helt vilde kunde anvendes som nyttigt Rum, da den ny Byg-
ning ingen egen Trappegang vilde behøve. Denne Fordeel kunde endnu betydeligen for-
øges ved at lade Anstaltens brede, men lave og uformelige, Port ud til St. Pedersstræde
bortfalde, og erstatte ved en smuk Dør i Bygningens Midte. Herved vilde vel tabes
en Indkjørsel, men som kunde erstattes ved Indkjørselen fra Læreanstaltens ud til Studii-
stræde liggende Gaard. Paa denne Maade fik Læreanstaltens Stue- og Kjelder-Etage
en meget betydelig Udvidelse, hvorved man vilde blive istand til at undvære den i Nabo-
huset hidtil lejede Stue- og Kjelder-Etage, give det ene Laboratorium en bedre og af

*) Sv. f. akad. Tdb. III. 514.

Fremmede uafhængig Plads og Værkstederne nogen Udvidelse og bekvemmere Indretning, da disse, som bleve at flytte over til den anden Side af Indgangen, vilde erholde en noget større Plads. Smedien og Støberiet, som vare anbragte i den ældre Bygnings Kjelder-Etage, maatte flyttes hen i Kjelderen under den ny Bygning, hvorved en Del af hin Kjelder kunde blive tilovers for en af Lærestaltens Tjenestefolk, som derfor maatte nøjes med ringere Løn, og endda vilde man i den udvidede Kjelder kunne anbringe et Bevaringssted for det nødvendige Forraad af Stenful. Institutet for Metalarbejdere, som hidtil havde haft en meget indskrænket Plads i Stueetagen af Gaarden til Studiestrædet, og desuden der optog et Rum som man maatte ønske anderledes anvendt, skulde efter Planen flyttes op i den øverste Etage i den udvidede Bygning. Den nytillbyggede Del af første Salsetage kunde fordelagtigst anvendes til et optisk Kammer — som hidtil havde været i Kvistetagen i den ældre Bygning —, hvilket da vilde komme i en mere umiddelbar Forbindelse med den fysiske Instrumentsamling. Ved en saadan Anordning erholdt Institutet for Metalarbejdere, i den øverste Del af den ny Bygning i Forbindelse med det hidtilværende optiske Kammer, et Rum af henved 200 Kvadratalen, istedetfor at det hidtil ikke havde haft mere end omtrent 77. Den fysiske Instrumentsamling vilde vinde noget i Plads og en bedre Forening af dens Dele, hvorefter tillige vilde følge den Fordel, at det ny optiske Værelse kunde erholde en hensigtsmæssigere Indretning; som Følge af dets lyse Beliggenhed og dets Naboskab med de to andre Instrumentsale, vilde det og kunne benyttes som en tredje Instrumentsal, hvortil der var stor Trang. Det ene af Lærestaltens Laboratorier, det af Prof. Zeise bestyrede, havde længe savnet det Rum som man havde været nødsaget til at indrømme til Gasapparatet. Uagtet dette ikke kunde flyttes over i den ny Bygning, havde Bestyrelsen dog troet, at der ved samme Lejlighed burde gøres Noget for at afhjælpe Savnet. Den havde derfor foreslaaet, at der mellem dette Laboratorium — som er anbragt i en egen Bygning mellem begge Lærestaltens Gaarde — og Bygningen til St. Pederstræde skulde anbringes et Skur hvori Luftbeholderne kunde være, hvorimod Dvæne, som indtage langt mindre Plads, kunde forblive i Laboratoriumsbygningen, og blot flyttes til et passende Sted deri.

Efter det optagne Dverslag vilde Beføstningen ved de omhandlede Forandringer udgjøre lidet over 5000 Rbd., hvilken Sum Lærestalten vel ikke kunde udrede strax, men naar den erholdtes tillaans, troede Bestyrelsen at kunde angive tilstrækkelige Midler til at betale Renter og aarligt Afdrag. Naar den i Nabohuset hidtil lejede Lejlighed blev op sagt, idet Laboratoriet fik sin Plads i Lærestaltens Bygning, vilde aarlig bespares 250 Rbd. Institutet for Metalarbejdere, som hidtil ingen Leje havde betalt af det samme indrømmede Lokale, kunde efter Udvidelsen med største Villighed ansættes til en Husleje af 100 Rbd., hvilken Institutet, der hidtil havde oplagt indtil 600 Rbd. aarlig, og desuden ved Elevernes forøgede Antal vilde faae nogen Forøgelse i Indtægt, meget vel kunde udrede, uden derfor mindre, ved den vundne Forøgelse af Plads, at udvide sin Værksomhed. Derhos kunde regnes paa en Besparelse af 40 Rbd. i den Arbejders Løn som blev anvist Bolig i en Del af den ny Kjelderetage. Paa denne Maade vilde erholdes en aarlig forøget Indtægt af 390 Rbd. Til at forrente 5000 Rbd. og til de aarlige Skatter af den udvidede Del af Bygningen vilde udfordres 240, og der vilde saaledes blive 150 Rbd. tilovers til Afdrag paa Kapitalen og til Reparationer, hvilke dog i den nærmeste Række af Aar kun vilde være ubetydelige. Og da der til Forrentning og Afbetaling af en Sum af 5000 Rbd. med 6 Procent i 28 Aar ikkun udfordres 300 Rbd. aarlig, vilde der saaledes have tilstrækkelig Sikkerhed for Opfyldelsen

af Læreanstaltens Forpligtelse, forsaavidt et Laan af den ovenanførte Størrelse maatte tilstaaes fra en af de under Direktionens Bestyrelse staaende Stiftelser.

Da Direktionen fandt Bestyrelsens Forslag i alle Henseender hensigtsmæssigt, troede Den at burde allerunderdanigst anbefale det ovenanførte Bygningsarbejde saavel som det dertil forlangte Laan. Og det blev derefter paa Direktionens derom nedlagte Forestilling under 24de Maj 1839 allernaadigst bifaldet:

1. at det den polytekniske Læreanstalt tilhørende Hus Nr. 107 i St. Pederstræde nedrives, og Anstaltens ud til bemeldte Gade liggende Bygning forlænges paa det nedrevne Huses Tomte;
2. at i samme Bygning foretages de (oven) angivne indvendige Forandringer med Hensyn til Laboratorierne, Værkstedernes Lokaler, m. v.;
3. at den til Brug for det ene af Læreanstaltens Laboratorier lejede Huslejlighed i Nabohuset Nr. 105 i St. Pederstræde opsiges;
4. at Institutet for Metalarbejdere erholder den angivne Plads i Bygningens anden Sals Etage, mod derfor at betale til Læreanstalten 100 Rbd. aarlig;
5. at Læreanstalten til Udførelsen af fornævnte Forandringer optager, af en af de under Direktionens Resfort staaende Fonds, et Laan af 5000 Rbd., mod at afdrage og forrente samme med 6 Procent aarlig i 28 Aar.

Laanet blev Anstalten udbetalt fra den almindelige Skolefond, og det hele Arbejde blev udført og fuldbendt i Løbet af Sommeren og Efteraaret.

I Henseende til forskjellige Legaters Størrelse, fundatsmæssige Anvendelse, m. m., ere ogsaa i 1839 ikke ubetydelige Forandringer og Bestemmelser at mærke.

1. De Moltkeske Legater. At disses Størrelse i dette Aar er bleven endeligen reguleret, hører, som ovenfor antydet, til det Mærkeligste som Aaret har medført for Universitetet. I tyve Aar havde dette, det betydeligste af alle Universitetslegaterne, og tillige det vigtigste, forsaavidt det er et af de saare faa, og det eneste der i saa betydelig en Grad, fremmer et af Universitetets direkte Formaal, ved udelukkende at betinge Virksomheden for en af de vigtigste Grene af Universitetsstudierne, været uden synderlig, idetmindste uden forholdsmæssig, Nytte for Universitetet, hvor de naturhistoriske Studier neppe engang i den indskrænkede Grad som Tilfældet har været, havde kunnet trives, hvis ikke andre Samlinger i Staden havde kommet Universitetet til Hjælp. Det var ej alene Mangelen af tilstrækkelige Lokaler der i saa lang en Tid havde medført, at Halvdelen af de naturhistoriske Samlinger i meget ringe, og den anden Halvdel i langt mindre Grad end det havde været at ønske, opfyldte sin Bestemmelse, det var ogsaa for en stor Del Uvissheden om, hvilke Pengemidler man havde til sin Raadighed og hvorledes de skulde anvendes, tildels endog Uffavnet af hvad der utvivlsomt tilkom Universitetet, der havde bevirket dette uheldige Resultat. Denne Legaternes og de naturhistoriske Samlingers halve Uvirksomheds Tilstand vil fra nu af ophøre, efterat et endeligt Arrangement mellem Grevskabet Bregentveds Besidder og Universitetet er kommet istand. Det er nu alene Uarbejdelsen af en Fundats for Legaterne der staaer tilbage, og hertil ere de fornødne Forhandlinger allerede indledede.

Den i Aaret 1818 afdøde Ordenskanzler, Ridder af Elefanten, Grev J. B. Moltke til Bregentved havde ved Gavebrev af 28de Jan. 1810 dels ſjænkſet Univerſitetet en ham tilhørende betydelig Naturalieſamling, under Betingeſe af at den ſtedſe ſkulde føre Navn af den grevelige Moltkeſke, Univerſitetet tilhørende, Naturalieſamling, dels tilbudt at afkjøbe Univerſitetet dets ældre Samlinger for Burderingsſummen til Indlemmeſe i hin Samling, dels endelig, ved Gavebrevets § 4 og 5, henlagt 200 Rdl. aarlig til Kabinettets Forøgelse og 200 Rdl. til Honorar for naturhiſtoriske Forelæſninger. Burderingsſummen for den Univerſitetet afkjøbte, og i ſamme Aar i det Moltkeſke Kabinet indlemmede Samling, 11000 Rdl. D. R., indbetalte han det ſølgende Aar, yttrende det Viſke, at den, ſom en urørt Kapital maatte udfættes til Gavn for det naturhiſtoriske Studium ved Univerſitetet. Efterat dette var bleven allernaadigſt approberet, blev det ſenere, ved allerhøjſte Reſolutioner af 8de Marts 1813 og 31te Oktbr. 1815, beſtemt, at denne Sum ſkulde opvære, fiſt til 15000 og ſenere til 20,000 Rbd. S. B. Denne Sum, til hvis Opnaaeſe Ordenskanzleren bidrog ved efterhaanden at fremsende flere kongelige Obligationer til Kapitalens Tilvæxt, var ej alene opnaaet, men Kapitalerne vare endog i 1837 vorede til 33000 Rbd., og er ved Udgangen af 1839 26000 Rbd. Ordenskanzleren havde derhos i levende Live endnu paa tvende andre Maader viſt ſin Belviſſie mod Univerſitetet, dels ved at forære, til Indlemmeſe i Kabinettet, tre mindre Naturalieſamlinger, ſom han i 1811 havde afkjøbt Profeſſorerne Schumacher og Vad og Bergmeſter Mynſter for ialt 9000 Rdl. D. R., ſaavelſom ſenere en Konſylie og Inſekſamling, ſom han i 1818 afkjøbte Profeſſor Schumacher for 5000 Rbd. Sedler, dels ved at henlægge til Univerſitetsbibliotheket Renten af 10,000 Rbd. til Indkjøb af naturhiſtoriske Bøger, af 5000 Rbd. til philologiſke Bøger og af 2500 Rbd. til hiſtoriſke Bøgers Indkjøb, alt i kongelige Obligationer. Sidſnævnte Sum var Kjøbeſummen for Bibliothekets Samling af naturhiſtoriske Bøger, hvilken derefter overdroges til det Moltkeſke Muſæum ſom Ejendom.

Efterat Ordenskanzleren i Efteraaret 1818 ved Døden var afgaaet, blev det af hans Søn, den nuværende Finanzminiſter, tilligemed daværende Højſtretsadvokat Juſtitsraad Klingberg, i en Skrivelse af 4de Jan. 1819 Univerſitetsdirektionen tilmeldt, at den Afdøde ved ſine testamentariſke Diſpoſitioner havde oprettet et Legat ſtort 60,000 Rbd. i kongelige Obligationer for Kjøbenhavnſ Univerſitet, hvoraf Renterne aartigen ſkulde anvendes til Gratifikationer for naturhiſtoriske Forelæſninger, til Anſkaffeſe af de ſejlende Sager i det af den Afdøde ſtiftede Moltkeſke Muſæum, til Præmier for naturhiſtoriske Afhandlinger m. v., og at derved tillige de Renter vare ſunderede hvilke ſalig Greven i flere Aar havde tilſtillet Univerſitetet, hvorhos tilføjedes, at den yderligere Fundation desangaaende vilde i ſin Tid vorde Direktionen tilſtillet.

Denne Fundats var ikke ſenere kommen iſtand, da man altid havde været i Tvivl om, hvormeget der ſkulde anſees for at tilkomme de Moltkeſke Legater, hvorved Hovedſpørgſmaalet var, hvorvidt de ovenanførte Summer og aarlige Renter ſkulde anſees for indbefattede i det hele Univerſitetet ved den afdøde Fundators testamentariſke Diſpoſition tiltænkte Legat paa 60,000 Rbd. Ligeledes vare de Univerſitetet ved Gavebrevet af 1810 § 4 og 5 tiltænkte 400 Rbd. aarlig efter Ordenskanzlerens Død ſlet ikke blevene udbetalte, hvilket tildels heller ikke var ſkeet i hans levende Live. Kvæſtor, Profeſſor Bang, hvem det, ſaaſnart der ved Kommunitetsbygningens Forandring var ſorget for et paſſende Lokale for Samlingerne, var bleven overdraget at forhandle med Grev Moltke om denne vigtige Sags endelige Berigtigheſe, havde allerede i Slutningen af

1837 tilſtillet Direktionen ſin Formening over Sagen, hvorved han yttrede, at han ikke diſtede ſig til at gjøre noget Forſlag til en endelig Afgjørelſe, ſaa længe de originale teſtamentariſke Diſpoſitioner af den afdøde Ordenskaſtler, hvilke efter Finansminiſterens Erklæring ikke havde været at finde, ej vare komne tilſtede, da efter hans Anſkuelse Afgjørelſen af flere af de i Sagen opſtaaede Spørgſmaale for en ſtor Del maatte beroe paa Indholdet og Beſkaffenheden af bemeldte Diſpoſitioner. Da Direktionen i Anledning heraf havde anmodet Finansminiſteren om nærmere at oplyſe Beſkaffenheden af de ommeldte originale Konceptdiſpoſitioner, erklærede denne, idet han gjentog, at diſſe Dokumenter ikke hidtil havde været at finde, at hans afdøde Fader ikke havde efterladt noget egentligt Teſtament, men at de Dokumenter der indeholdt Diſpoſitionerne ſom han ved ſin Død vilde gjøre over enkelte Dele af ſin Formue, beſtode dels i et Slags Koncept ſkrevet paa nogle ſammenheſtede Ark Papir, men forſynet med mange Bemærkninger og Notater, ſaa at den ingeniunde kunde anſees ſom en fuldført Koncept, dels i enkelte løſe Sedler, hvis Betydning alene var Finansminiſteren bekendt. Og da der ved Slutningen af Optegnelſerne endog fandtes en ſaadan Paategning: at herefter, og med de Forandringer han mundtliggen havde tilkjendegivet, ſkulde hans Teſtament udfærdiges af nu afdøde Juſtitsraad Klingberg, var det klart, at hine Optegnelſer ikke kunde betragtes ſom den Afdødes i lovbefaleet Form udtalte ſidſte Willie, iſølge hvilken Nogenſomhelſt havde erhvervet en Ret mod Finansminiſteren ſom Tiltræder af hans Efterladsſkaber, hvorimod det ſkulde være overladt til ham ſom enſte Søn og til Juſtitsraad Klingberg — efter dennes Død til Forſnævnte alene — at meddele Ordenskaſtlerens ſidſte Willie ſom det var dem bekendt at den havde været, og tillige, forſaavidt Diſpoſitioner vare ſete til offentlige Indretninger, at udfærdige det Formelle, de nærmere Foundationer. I alle vedkommende Kommunikationer, ogſaa i den om Legatet paa 60,000 Rbd. til Univerſitetet, bleve derfor ogſaa blot de Summer nævnte ſom Ordenskaſtleren havde ſkænket, men hvorledes diſſe Legater i det Hele bleve at fundere, havde Finansminiſteren og Juſtitsraad Klingberg udtrykkelig forbeholdt dem nærmere at beſtemme, og de havde i denne Henſeende mindre at rette dem efter den Afdødes ſkriftlige Optegnelſer, end efter hans mundtliggen tilkjendegivne Willie, der, ſom ej udtalt i noget lovformeligt Dokument, ikke var juridisk bindende for Finansminiſteren, og denne antog ſaaledes, at Spørgſmaalet om, hvorledes Legaterne til Univerſitetet vilde være at fundere, alene vilde være at afgjøre efter hans egen Forklaring angaaende den Afdødes Anſkuelſer, da han, efter det Ovenanførte maatte anſees ikke blot ſom Eſekutor af Ordenskaſtlerens ſidſte Willie, men tillige ſom dens Interpretator og paa en Maade ſom Medfundator.

Efterat Direktionen havde meddelt Konſistorium Indholdet af denne Finansminiſterens Erklæring og anmodet det om at tage under Overvejelse, hvad Forbring der efter de tilſtedevarende Dokumenter og hvad der iøvrigt var oplyſt, paſſende kunde gjøres til Finansminiſteren til Sagens endelige Berigtigelse, fremsendte Konſistorium under 13de Juli 1838 en af det juridiske Fakultet afgivet Betænkning i Sagen, til hvilken det albeſes henholdt ſig. Det juridiske Fakultet havde i denne Betænkning, næſt at bemærke, at det Spørgſmaal, om der paahvilede Finansminiſteren nogen Forpligtelse til at fuldbjæde det af hans Fader til Fordel for Univerſitetet ſtiftede Legat, uden mindſte Tvivl maatte beſvares bekræftende, efterſom han ej alene i Anmeldelſeſkrivelsen til Direktionen af 4de Jan. 1819, men og i flere ſenere Skrivelſer, paa det udtrykkeligſte havde erkjendt denne Forpligtelse, — for det Forſte antaget, at i de 60,000 Rbd. i kongelige Obligationer, ſom Legaterne efter nyſanførte Skrivelse ſkulde udgjøre, burde

indbefattes dels de 17500 Rbd. hvis Renter aarligen indbetales til 3 Afdelinger i Universitetsbibliotheket, dels den Kapital af 10,000 Rbd. som svarer til de ved Gavebrevet af 28de Jan. 1810 §§ 4 og 5 bestemte Renter ialt 400 Rbd. aarlig til Kabinettets Førgøſſe og til Honorar for naturhiſtoriske Førelæſninger, hvilket Fakultetet mente, ligefrem at kunne udledes af de Ord i Skrivelsen af 4de Jan. 1819, „at derved tillige de Renter ere funderede hvilke ſalig Greven i flere Aar har tilſtillet Universitetet“. I Henſeende til det Hovedſpørgſmaal, om de 20,000 Rbd. høvtil det var allernaadigſt beſtemt, at Grundkapitalen eller Kjøbeſummen for Universitetets ældre Mineralieſamling ſkulde opvære, kunde anſees ſom en Del af det ſamlede Legat paa 60,000 Rbd., og altsaa være at fradrage hvad Finansminiſteren havde at tilſvare, antog Fakultetet, at væſentlige og overvejende Grunde talede for at beſvare Spørgſmaalet benægtende; thi den her omhandlede Kapital var unægtelig Universitetets Ejendom længe før Ordens-kantslerens Død, og kunde altsaa ikke ved dennes testamentariſke Diſpoſition tillægges det ſom et Legat; den havde ſin Oprindelse fra et virkelig foregaaet Kjøb og Salg, i hvilken Henſeende den Omſtændighed, at Mineralieſamlingen ſom var givet i Valuta for Grundkapitalen atter blev Universitetet ſkjænket, intet kunde relevare, efterſom dette dog virkelig tabte den fri Diſpoſition over Samlingen, der blev indlemmet i den ſtorre Moltkeſte Samling. Ogsaa fandtes i Skrivelsen af 4de Jan. 1819, og i flere andre af de hidhørende Dokumenter, forſkjellige Data der i høj Grad beſtyrkede den Anſkuelse, at bemeldte Grundkapital maatte være uden for det ved Ordenskantslerens testamentariſke Diſpoſition ſtiftede Legat. Imidlertid nægtede Fakultetet ikke, at der ogsaa paa den anden Side fandtes flere Data ſom kunde gjøre Sagen tvivſom, ſaa at, hvor megen Feje der vilde være for Universitetet til i Tilfælde af Rettergang at paaſtaa, at bemeldte 20,000 Rbd. ikke burde komme til Uddrag i dets Fordring hos Finansminiſteren, kunde det dog paa den anden Side i Tilfælde af mindelig Afgjørelſe have megen Anledning til at indrømme, at de anſaaes indbefatte under det ſamlede Legat, ſaaſremt Finansminiſteren beſtemt erklærede at han anſaae dette for at have været hans afdøde Faders Willie. Forſaaavidt det Spørgſmaal under Sagen havde været bragt paa Bane, om de ovenanførte Summer, 9000 Rbd. D. R. og 5000 Rbd. Sedler, ſom Ordens-kantsleren i Aarene 1811 og 1818 havde anvendt til Indkjøb af mindre i Muſæet indlemmede Samlinger, kunde være at afforte i det ſamlede Legat, formenter Fakultetet, at en ſaadan Mening aldeles maatte forkaſtes, efterſom Legatet ſkulde beſtaa i 60,000 Rbd. i kongelige Obligationer, og de til Naturaliers Indkjøb anvendte Summer derfor paa ingen Maade kunde ſiges at være en Del deraf. Ligeledes antoges det, at den Omſtændighed, at den Afdøde ſkulde have beſtemt, at det ſom endnu manglede i Kompletteringen af de af ham ſtiftede Legater, ſkulde tages af de ham tilhørende hos Handelshuſet Meyer & Trier indeſtaaende Summer, hvilke ſenere ved Handelshuſets Falliſſement for en ſtor Del gik tabte, aldeles ikke, ſom under Sagen var bleven yttrret, vilde kunne have nogen Indflydelse til at formindſke hvad Finansminiſteren havde at tilſvare. Hvad endelig Fordring paa Renter angaaer, antog Fakultetet, at diſſe efter den ſtrænge Ret maatte tilkomme Universitetet af den hele Sum ſom det fik tilgode, fra Ordenskantslerens Død, men at der i Tilfælde af mindelig Førelæſning kunde være Grund til at frafalde noget af dets Ret i denne Henſeende. Fakultetet kom ſaaledes til det Reſultat, at Universitetet, ſaaſremt Sagen ſkulde afgjøres ved Lov og Ret, burde paaſtaa, at den nuværende Beſidder af Grevſkabet Bregentved bør til de 17500 Rbd. i kongelige Obligationer hvoraf Renterne tilfalde Universitetsbibliotheket, endvidere udlægge i kongelige Obligationer 42500 Rbd. og deraf ſvare Renter 4 Procent aarlig, af 10,000

Rbb. fra Aaret 1818 inkl., og iøvrigt fra 1819 inkl.; at Universitetet derimod i Tilfælde af en mindelig Afgjørelse kunde have Anledning til at indrømme, dels at der i bemeldte Beløb af 42500 Rbb. afgik 20,000 Rbb. i kongelige Obligationer, saafremt Finansministeren vilde afgive den ovenansførte Erklæring, dels at der for den forbigangne Tid ikkun erlagdes Renter af de 10,000 Rbb. i kongelige Obligationer hvis Renter skulde træde istedetfor de Universitetet ved Gavebrevet af 1810 §§ 4 og 5 tillagte aarlige 400 Rbb.

Efter at have modtaget denne Betænkning, opfordrede Direktionen Finansministeren til derover at erklære sig, da Den, i den Formening, at det vilde være i alle Henseender passende og ønskeligt, at en Sag af Natur som denne blev unddraget formelig Rettergang, vilde være villig til, naar han vilde indgaae paa de ovennævnte eller andre passende Vilkaar, at udbede sig allerhøjeste Bemyndigelse til paa Universitetets Vegne ved mindelig Overenskomst at afgjøre Sagen.

I sit under 13de Febr. 1839 afgivne Svar erklærede Finansministeren sig paa det bestemteste overbevist om at det havde været hans Faders Mening, at de 20,000 Rbb. hvortil Musæets Grundkapital var bestemt til at være, skulde medregnes under det samlede Legat som han havde ifinde at stifte for Universitetet, og fremførte ogsaa adskillige Data som virkelig gjorde denne hans Paastand sandsynlig, idet han navnlig henviste til den Fremgangsmaade som Ordenskantsleren ogsaa med Hensyn til andre Legater havde tagtaget, nemlig, saasnart han havde besluttet at stifte et saadant, da strax at begynde paa efterhaanden at iværksætte samme medens han levede. Grev Moltke formentede dernæst med Hensyn til Spørgsmaalet, hvorvidt de af den Afdøde i Aarene 1811 og 1818 til Naturaliers Indjob anvendte Summer burde komme til Afdrag i det samlede Legat — hvilket Punkt han ansaae som det egentlig tvivlsomme i Sagen — at der vel kunde være megen Grund til at besvare det bekræftende, idet han antog, at den Afdøde virkelig havde haft til Hensigt, at disse Summer skulde regnes med naar der blev Spørgsmaal om, hvormeget af Legatet der var præsteret. Han indrømmede imidlertid, at Direktionen vanskeligen fra sit Standpunkt vilde kunne gaae ind paa en saadan Anskuelse, men yttrede det Haab, at bemeldte Summer paa anden Maade maatte ved Sagens Afgjørelse komme ham tilgode, nemlig saaledes, at de kunde blive at likvidere mod hvad han maatte være skyldig i Renter for den forbigangne Tid, saavel efter Gavebrevet af 1810 §§ 4 og 5, som af den Kapital han endnu vilde have at tilsvare til Komplettering af det samlede Legat paa 60,000 Rbb. I Henhold hertil formentede Finansministeren, at der af det samlede Legat allerede var præsteret:

a.	ved det Moltkeſke Naturaliekabinetſ ifølge allerhøjeste Resolution af 31te Oktober 1815 bestemte i Kvæsturen indstaaende Grundfond	20,000 Rbb.
b.	Legatet til Universitetsbibliotheket, forfikkret i særſilte hos ham beroende kongelige Obligationer	17,500 —
c.	de aarlige Renter, 400 Rbb., efter Gavebrevet af 1810 §§ 4 og 5, eller en dertil svarende Kapital	10,000 —
	og han tilbød da at supplere det endnu manglende ved	
d.	at afgive et Beløb i kongelige 4 Procent rentebærende Obligationer af	12,500 —
		60,000 Rbb.

alt imod at saavel Universitetet som Finansministeren seefaldt ethvert videre Krav, være sig i Kapital eller Renter, som de gjensidigen kunde formene at have paa hinanden i Anledning af Ordenskontslerens Legat til Universitetet.

Da dette Forligstilbud, som ikkun deri var forskjelligt fra den af det juridiske Fakultet og Konsistorium foreslaaede Basis for et Forlig, at de for den forløbne Tid tilbagestaaende Renter ifølge Gavebrevet af 1810 §§ 4 og 5 vilde bortfalde, forekom Direktionen aldeles antageligt, ligesom ogsaa Konsistorium i en afgiven yderligere Betænkning havde forment at det efter de af Finansministeren givne Erklæringer og foreklarede Omstændigheder burde antages, og da det allerede i og for sig Anstødelige og Mislige i at bringe en saadan Sag for Domstolene efter Finansministerens Erklæring vilde blive endnu langt større, androg Direktionen allerunderdanigst paa en Bemyndiggelse til paa de tilbudne Vilkaar at afgjøre Sagen, og det behagede derpaa Hans Majestæt Kongen under 26de Marts allernaadigst at resolve saaledes:

Vi ville allernaadigst have Vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler bemyndiget til at træffe mindelig Overenskomst med Gehejme-Stats- og Finansminister Grev Moltke til Bregentved angaaende den endelige Afgjørelse af hans Forpligtelse med Hensyn til de Moltkeske Legater, paa den Maade at han, mod at udlægge kongelige 4 Procent rentebærende Obligationer til Beløb 12500 Rbd. Sølv, samt mod enten ligeledes at udlægge 10,000 Rbd. i samme Slags Obligationer, eller paa en fuldkommen betryggede Maade at forsikre Universitetet de ved Gavebrevet af 28de Januar 1810 §§ 4 og 5 skjænkede aarlige Renter 400 Rbd., skal ansees for at have fyldstgjort ethvert Krav fra Universitetets Side der kunde rejse sig fra bemeldte Legater, imod at ogsaa han renoncerer paa enhver Fordring til Universitetet af lignende Oprindelse.

Efterat Direktionen ved Skrivelse af 13de Juli havde for Grev Moltke yttret det Ønske, at saavel de Obligationer han nu vilde have at udlægge, som de tidligere i hans Børge værende der tilhørte Bibliothekslegaterne, maatte vorde indskrevne i Statsgjeldsdirektionens Protokoller for uopsigelig Statsgjeld, har han under 20de Novbr. tilmeldt Direktionen, at han til den kongelige Direktion for Statsgjelden og den synkende Fond har indleveret i kongelige Obligationer et Beløb af ialt 40,000 Rbd. Sølv, med Anmodning om at de maatte vorde optagne i fornævnte Indskrivningsprotokoller paa tvende Folia og mod tvende Indskrivningsbeviser, nemlig for 22500 Rbd. som tilhørende det Moltkeske Legat til Universitetet, og for 17500 Rbd. som Legatet til Universitetsbibliotheket, af hvilke Kapitaler Renterne halvaarligen blive at indbetale til Besidderen af Grevskabet Bregentved, for ved ham igjen at tilstilles Universitetet.

Da det ældre Legat ved Udgangen af 1839 udgjorde 26000 Rbd., hvoraf 25000 Rbd. ligeledes vare optagne i Statsgjeldsdirektionens Protokoller, beløbe saaledes nu de samlede Moltkeske Legater, forsaavidt de i disse ere indskrevne, 65000 Rbd.

Da Grev Moltke i ovennævnte Skrivelse tillige havde henstillet til Direktionen, om Den ikke vilde udnævne en eller flere Mænd der i Forening med ham, eller en af ham dertil udnævnt Mand, kunde forfatte et Udkast til de Fundationer som nu kunde udfærdiges for afdøde Grev Moltkes Legater, og hvorved der nøje vilde være at tage Hensyn til de fundamentelle Bestemmelser som derfor allerede vare givne af den Afdøde, ligesom Koncipisternes Opmærksomhed ønskedes henledet paa at en saadan Disposition kunde gøres for Anvendelsen af Legatsummernes Renter, at en Del af disse aarligen opsparedes til Kapitalernes Anvendelse i mødende ekstraordinære Tilfælde, blev dette

Hverv af Direktionen under 30te November overdraget Konſiſtoriets Reſerendarius Profeſſor Scheel.

2. Det Trellundſke Legat. Af Profeſſor Laſen var Konſiſtorium gjort opmærksom paa, at et temmelig betydeligt Bibliotheket tilhørende Legat, nemlig den i Aaret 1735 afdøde Biſkop J. Trellunds paa 6000 Rbd., var forſvundet af Uni-verſitetskontorets Bøger og heller ikke optaget paa den af Kongen under 20de April 1837 approberede Fortegnelse over Legaterne, uagtet det maatte antages at have været indbefattet under den Bibliotheket tilhørende Kapital, ſom iſølge den kongelige Reſolution af 25de Novb. 1836 var bleven inddraget i den akademiſke Fond, og at det derfor nu formentligen maatte være af Uni-verſitetet at reſtituere.

At dette Legat, der iſølge ſammes Fundats, ſom findes trykt hos Hofman I. 277, ſkulde tilhøre Bibliotheket og de aarlige Renter anvendes til gode theologiſke og philologiſke Bøgers Indkjøb, i ſin Tid var bleven indbetalt til Uni-verſitetet, kunde ikke omtvivles, og der var intet bekjendt om at Kapitalen ved nogen ſenere Begivenhed ſkulde have ophørt at eksistere. Den omtales ogſaa i flere trykte Skrifter ſom indbefattet i ovennævnte Fond, navnlig i Janſons „Beſkrivelse over Uni-verſitetets Midler“ S. 34, Badens Univ. Journ. I. S. 34, Engelſtofts Univ. Annaler 1812 S. 227, 1813 S. 301 og J. Møllers Mnemoſyne 2det B. S. 391. Imidlertid var det af Kvæſtorens Embedsmænd enſtemmigen erklæret, at der i Regnskabsbøgerne, ſom gik tilbage til 30te Juni 1807, og høiſt ſandſynligen ogſaa i den ældre der begyndte med 4de Decb. 1805, ikke fandtes nogenſomhelſt Dplyſning om dette Legat. Navnlig var det af Bogholderen bemærket, at Bibliothekets Kapital eller Fond ikke havde været anſeet ſom en Kapital der ſkulde vedligeholdes med en beſtemt Størrelſe, ſom dog havde været rimeligt hvis man havde antaget, at den beſtod af Legatkapitaler, men at deraf blev brugt efterſom Fornødenheden forbrede det, og kun af hvad der var tilbage naar Terminen kom, gav Uni-verſitetet Renter. Saaledes var der forbrugt Betydeligt af denne Kapital netop i Aarene før og efter 1813, hvor det i Annalerne er ſagt at Legatet var indbefattet derunder. I 1824 var Kapitalen endog ſunket ned til 4292 Rbd. 81 Sk., men blev i 1827 forøget med 1000 Rbd. fra Kommunitetet, og var, efterat nogle Fejl ved Bogføringen vare rettede, og med Tillæg af Godtgjørelſen formedelſt den ældre ſejlagtige Omſkrivning, ved den ſtedfundne Dpgjørelſe af Legater og Fonds ved Udgangen af 1834 ſtegen til 5966 Rbd. 52 Sk., ſom var det Beløb der ved ovennævnte kongelige Reſolution blev inddraget i den akademiſke Fond. Kvæſtor havde ogſaa bemærket, at ligesom man ikke havde kunnet være beſøjet til ved Dpgjørelſen at optage et Legat om hvis Andel i Uni-verſitetets Aktivmaſſe dettes Bøger, der vare førte gjennem en Række af 30 Aar, intet indeholdt, ſaaledes maatte det anſees ſom høiſt miſligt at ſtatuerer, at den akademiſke Fond ſkulde retablere alle Legater om hvilke det i trykte Efterretninger hedder, at de have haft Kapitaler under Uni-verſitetets Beſtyrelſe for 50 Aar ſiden og derover, uden Henſyn til, hvorvidt og hvorledes Kapitalerne ſenere ere forſvundne, ſaa at intet fandtes om dem ved Untæggelſen af Kvæſtorens ældſte Regnskabsbøger. Da det imidlertid her i Gjæningen var ligegyldigt for den akademiſke Fond, om den ſkulde retablere det Trellundſke Legat ved at afgive et ſæregent Aktivum for ſamme, idet denne Kapitals Renter, ſom ogſaa af Profeſſor Laſen var bemærket, igjen vilde indvindes derved at deres Beløb maatte komme til Uſgang i det normerede Bidrag til

Bibliotheket som den akademiske Fond skal afgive*), sandt Kvæstor ikke Grund til at erklære sig mod Restitutionen af Legatet.

Profesor Larsen bemærkede i en senere Skrivelse, at Legatets Tilkomtale i Kvæsturens Bøger ikke kunde bevise noget imod at det havde været indbefattet i den omtalte Kapital, og at den Omstændighed, at man fortærede af Kapitalen til de aarlige Fornødenheder, lader sig forklare deraf at dens øvrige Bestanddele rimeligvis ikke have hidrørt fra Legater, hvorved man blot tilsidst har begaaet den Fejl, ogsaa at angribe den Del af Kapitalen der tilhørte det Trellundske Legat. Han oplyste derhos af tvende i Konfistorii Arkiv værende Protokoller, indeholdende de aarlige Regnskaber over Universitetets almindelige Indtægter og Udgifter, med tilføjede særskilte Regnskaber for Bibliothekets Vedkommende, ligesaa 1732 til 1798, at det Trellundske Legat i 1736 var taget til Indtægt med 6000 Rdl. D. R., og at Legatet derefter bestandig havde været indbefattet under Bibliothekets betydelige Kapital som efterhaanden blev opsamlet. Navnlig var Resultatet af det sidste Aars Regnskab, at Beholdningen, som efter forrige Aars Regnskab havde udgjort 17,777 Rdl. 51 Sk., ved Aarets Udløb var 18537 Rdl. 10 Sk., „som bestaar udi Trellundiani udsatte Kapital 6000 Rdl., den siden udsatte Kapital 5500 Rdl., Beholdningen 7057 Rdl. 10 Sk., hvoraf Bygningskassen forrenter 4530 Rdl. 15 Sk.“ At nu Legatets Kapital skulde imellem Aarene 1798 og 1807 være udgaaet fra Bibliothekets samlede Fond, var i sig selv lidet rimeligt, og ialtsald noget som det udentviol, især da her handlede om saa sildig en Periode, maatte paaligge Universitetet at bevise. At Kapitalen skulde ved nogen indtruffen Begivenhed være aldeles tabt, var vel en egentlig Umulighed formedesst den daværende Massebestyrelse, og at den ellers skulde være bleven affondret fra Bibliothekets Fond var heller ikke rimeligt, da Legatet i saa Fald maatte have erholdt sin særskilte Konto blandt de øvrige Legater. Endelig syntes de senere Vidnesbyrd i Universitetsannalerne og i Mne-mosyne i høj Grad at bestyrke Formodningen om at Legatet paa den anførte Maade havde været indbefattet under den i den akademiske Fond inddragne Kapital.

Paa Grund af de saaledes tilvejebragte Oplysninger androg Konfistorium paa at det Trellundske Legat igjen maatte restitueres med dets oprindelige nominelle Beløb, bestemt i Rigsbankpenge Sølv, derved at den akademiske Fond udlagde til Legatet Panteobligationer for 6000 Rbd., dog at Renterne af Legatet, der blive at anvende i Overensstemmelse med Fundatsen for samme, formindskede med samme Beløb hvormed de komme Bibliotheket tilgode, det Tilskud af 2320 Rbd. som ifølge Normalreglementet aarlig skal af den akademiske Fond udbetales til Bibliotheket. Dette Konfistorii Forslag blev bifaldet ved Direktionens Skrivelse af 9de Marts 1839, og ifølge deraf har den akademiske Fond udlagt til Legatet det anførte Beløb i Panteobligationer.

3. Det Schouske Legat. Dette ligeledes Bibliotheket tilhørende Legat**) har i 1839 erholdt en betydelig Tilvært, hidrørende fra oplagte Renter, der i de forløbne Aar ikke vare beregnede Legatet tilgode. I Fundatsen bestemmes nemlig, at Renten af 2500 Rbd. skal, efter Fradrag af en Tiendedel til Bibliothekaren og af Indkostningerne

*) Jvfr. Aarb. f. 1838 S. 119.

**) Stiftet af Kammerer ved Dresunds Toldkammer Etatsraad J. H. Schou, som ved Fundats af 3die Jan. 1822, allernaadigst konfirmeret 7de Maj næstefter, skænkede Bibliotheket sin juridiske Bogsamling og en Kapital paa 3000 Rbd. til dens Forøgelse og Vedligeholdelse; se Engelstofts „Efterretninger“ S. 293.

paa visse Friexemplarers Indbinding, beles saaledes at Halvdelen tilfalder Bibliotheket til den af Fundator skjenkede Bogsamlings Forøgelse, og Halvdelen anvendes til Kapitales Tilvæxt. Denne Bestemmelse var ved Legatets Opgjørelse i 1836 bleven overseet, idet en for Legatet opsamlet Beholdning endog var bleven inddraget i den akademiske Fond, uden at dog, som Kvæstor bemærkede, hans og Sekretær Svendsens Indstilling herom i sin Tid havde mødt nogen Indsigelse af Konsistorium, navnlig hverken af nogen af Bibliothekskommissionens eller det juridiske Fakultets Medlemmer, og vilde derfor nu være derfra at restituere. Hvad dette Legat saaledes vilde have tilgode for samtlige siden 1822 forløbne Aar, blev efter en nøjagtig Beregning af Bogholderen opgjort til 786 Rbd. 59 Sk., og Direktionen bifaldt derfor under 6te Juli 1839, at dette Beløb refunderedes det Schouste Legat af den akademiske Fond, og at der til midlertidig Frugtbargjørelse indkjøbtes saamange 4 Procent rentebærende Obligationer som vilde kunde erholdes for Legatets hele kontante Beholdning.

4. Fru Bartholins Legat til det astronomiske Taarn, som af Etatsraabinde Bartholin ved Testament af 12te Okt. 1762 blev under Navn af Legatum Römerianum et Bartholinianum skjenket til det astronomiske Studiums Nytte, og hvis Kapital nu er 1940 Rbd. 21 Sk., skulde ifølge Testamentet anvendes saaledes, at Halvdelen af Renterne benyttedes til astronomiske Instrumenter at bekoste, og Halvdelen komme de Studerende tilgode som til Astronomiam et Observationes coelestes paa Taarnet flittigen anvende deres Tid, saalænge som de ikke nyde noget andet Stipendium (Kommunitetet undtaget) ved det kongelige Universitet. Da Konsistorium var blevet opmærksomt paa, at Renterne af dette Legat i en Række af Aar vare blevene brugte alene til at bestride de ved Observationerne foranledigede Udgifter, androg det for Direktionen paa at det maatte som Regel for Fremtiden blive bestemt, at Legatet skulde anvendes overensstemmende med dets Fundats, hvilket Direktionen ved Skrivelse af 9de Marts 1839 bifaldt.

5. Da Konsistorium ligeledes var blevet opmærksomt paa at der ikke hidtil havde været aflagt aarligt Regnskab for Anvendelsen af de Penge som Professor Astronomiæ oppebærer for det astronomiske Taarn, og at der heller ikke for det Kratzensteinske Legat til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af fysiske Instrumenter og mathematiske Bøger havde været aflagt et saadant Regnskab som ifølge Fundators Testament af 30te Januar 1789 skal ved hvert Aars Slutning forelægges Konsistorium til Eftersyn og Revision, bestemte Direktionen, efter Konsistorii Forslag, endvidere ved ovennævnte Skrivelse, at der for Fremtiden, fra 1839 Aars Begyndelse at regne, skal af Professor Astronomiæ aflægges Regnskab for det astronomiske Taarns Indtægter og Udgifter, paa samme Maade som Foriregnskaberne føres, og at der ligeledes skal aflægges Regnskab for det Kratzensteinske Legat.

6. Det Woldske Legat. Dette af den i Aaret 1683 afdøde Professor Theologiæ C. Wold stiftede Legat — oprindelig stort 637 Rbd. men ved den seneste Regulering af samtlige akademiske Legater fastsat til 578 Rbd. 93 Sk., hvilket Beløb med Hensyn til Legatets Bestemmelse i 1838 blev fra Universitetskassaturen indbetalt i Kommunitetets Kasse*) — var fra først af bestemt til at der for Renterne skulde kjøbes Brænde for Regensen. Disse Renter bleve i lang Tid anvendte i Overensstemmelse

*) Legatet er heller ikke ligesaa lidet som de nedenauførte, opført paa den af Kongen i 1837 approberede Fortegnelse over de i Kvæsturen indstaaende Legater, se Aarbogen for 1837 S. 121.

med Giverens Villie og uddelte til nogle Regensalunner i det anførte Njemed. Men efterat der var bleven tillagt ethvert Kammer paa Regensen et vist Quantum Brænde, vare de — allerede for meget længe siden — gaaede ind i Massen af Kommunitetets Midler. Da det imidlertid syntes rigtigere og mere overensstemmende med Giverens Hensigt at uddele dem til enkelte Alunner som et særskilt Stipendium udenfor det der ydes dem alle fra Kommunitetet, ligesom dette ogsaa haade vilde være gavnligt som Opmuntringsmiddel for flittige Studerende, og i Analogi med nogle andre Legater, navnlig den Bartholin'ske og den Binding'ske, som oprindelig have haft samme Bestemmelse, og hvis Renter vedblive særskilt at uddeles efterat Forholdet i hin Henseende er forandret, udbad det theologiske Fakultet sig Direktionens Sanction til for Fremtiden at maatte anvende det Nold'ske Legats Renter paa samme Maade, nemlig saaledes at de uddeles ved de tvende aarlige Terminer til to flittige Regensalunner til lige Dele. Tillige gjorde Fakultetet opmærksom paa, at der ved Uddelingen af nogle Legaters Renter havde i en lang Række af Aar fundet en Afvigelse fra de fundatsmæssige Bestemmelser Sted, forsaavidt nemlig adskillige Legater oprindeligen ere bestemte for visse Værelser paa Regensen, men som nu pleje at uddeles uden Hensyn hertil. Fakultetet troede, at en Tilbageførelse til den oprindelige Form her vilde være til Skade og henviste herved til en fra Regensprovsten indhentet Erklæring, hvori denne paa det bestemteste havde fraraadet en Forandring i den hidtil fulgte Fremgangsmaade, hvilken efter hans Yttringer vilde være til stor Skade ved at virke forstyrrende ind paa det gode og fredelige Samliv som isærdeleshed søges opnaaet derved at der gjøres alt muligt for, at de som ønske at boe sammen kunne faae dette Nuffe opfyldt. En streng Opfyldelse af den omtalte Betingelse vilde desuden, da de saaledes beneficerede Værelser langt fra ikke altid høre til de bedre, medføre at saadanne Legater ikke kunde komme de ældre og altsaa mest kvalificerede Alunner, der kunde gjøre Forbring paa de bedre Værelser, tilgode, for ikke at tale om at dens Opfyldelse undertiden blev umulig formedelst visse Boligers forandrede Bestemmelse, f. Ex. Læsestuen nuværende Lokale. Under disse Omstændigheder androg Fakultetet derfor paa, at det i denne Henseende fremdeles maatte forblive ved den i lang Tid fulgte Fremgangsmaade.

Ved Skrivelse af 9de Marts bifaldt Direktionen saavel det ovennævnte Forslag angaaende Uddelingen af det Nold'ske Legat, som Fakultetets Ansøgelse angaaende de sidstnævnte Legater, saaledes at disses Renter fremdeles, som hidtil, blive at uddele uden Hensyn til at de ere bestemte for Beboerne af visse af Regensens Værelser.

7. Det Holberg'ske Udstyrslegat. Det blev ved Revisionen bemærket, at den halvaarlige Rente af dette Legat, som ifølge Fundatsen ikkun skal uddeles hvert andet Aar, ikke i denne lange Tid burde henligge usrugtbringende, men at der for samme burde indkjøbes kongelige Obligationer, og den derved vundne Indtægt tillægges Kapitalen, som paa denne Maade muligen igjen kunde opnaae den fundatsmæssige Størrelse, der var 18000 Rdl. i Kroner*). Dette Forslag tiltraadte Kvæstor med den Yttring, at herimod alene kunde indvendes, at dersom de kongelige Obligationer paa den Tid de skulde realiseres for at Udstyrsportionerne kunde udbetales, vare faldne saa betydeligt under Indkjøbsprisen, at de imidlertid indvundne Renter ej dækkede Tabet, kunde Legatarierne derover beklage sig, hvilket Misforhold, som sikkert yderst sjældent vilde indtræffe, imidlertid kunde undgaaes derved at det bestemtes, at naar et saadant Tab nogensinde

*) Efter den af Kongen i 1837 approberede Liste udgjorde Legatet 19206 Rbd. 66 Sk., se Aarb. f. 1837.

maatte indtræde, samme blev at dække ved Hjælp af den af de opsamlende Renter og Obligationernes til en anden Tid stedfundne midlertidige Stigen akkumulerede Kapital. I Henshold hertil bestemte Direktionen ved Skrivelse af 6te Juli, at Renterne af det Holbergske Legat, forsaavidt de falde i Mellemtidene mellem deres fundatsmæssige Anvendelse som Udbyrdsportioner, blive at gøre frugtbringende paa den foreslaaede Maade og under de af Professor Bang angivne Betingelser.

8. Med Hensyn til Ehlers' Kollegium er, foruden den oven omtalte Bygningsforandring, foreløbigt at berette, at et ikke uvigtigt Spørgsmaal med Hensyn til Rettigheden at besætte Pladserne i 1839 har været Gjenstand for vidtløftige Forhandlinger mellem Konsistorium, Direktionen og det danske Kancelli, idet Konsistorium forsøgte at gøre den Mening gjeldende, at den Repræsentanterne af Stifterens Familie ved Fundatsen indrømmede Ret til at foreslaae Kandidater til de ledige Pladser paa Kollegiet skulde, saaledes som ogsaa tidligere havde været indført, lide den Indskrænkning, at bemeldte Repræsentanter istedetfor en Studerende skulde til hver ledig Plads foreslaae tre, hvoraf da Konsistorium skulde vælge den ene. Da Konsistoriums ved en Betænkning af det juridiske Fakultet understøttede Mening ikke fandt ubetinget Medhold i begge Kollegierne, hvor Meningerne angaaende Spørgsmaalet vare delte, har Konsistorium foreløbigt kommitteret Kollegiets Eforus og et andet af dets Medlemmer til at forsøge at træffe en mindelig Overenskomst med Familiens Repræsentanter, og da Sagen saaledes endnu ikke er endelig afgjort, forbeholde vi os at meddele de nærmere Efterretninger om denne Sag i Aarbogen for 1840.

9. I Henseende til de Lassonske Legater har Konsistorium, foranlediget ved en Forespørgsel fra Legaternes Eforus, antaget, at i Medfør af Universitetsfundatsen af 7de Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 10 bør de i Fundatsen indeholdte Regler for Udbelingen af Rejsestipendier ialmindelighed, ogsaa være anvendelige paa dette Legat, og at derfor Bestemmelsen i Legatets Fundats maa anvendes i Overensstemmelse med Universitetsfundatsen Kap. VI § 2 Nr. 9. Med Hensyn til den i den kongelige Resolution af 8de Septb. 1837 under Nr. 3 bestemte Bekjendtgørelse angaaende Vakance i Overdirektorposten, forment Konsistorium, at den bør foranstaltes af Legatets Eforus, at den ifølge Lovgivningens Analogi bør indføres i den Berlingske Tidende og Adresseravisen, og at Varselet bør være 12 Uger.

Konsistorium har under 21de August erkjendt Sognepræst til Vejbj og Tjibirke i Sjælland Dr. Phil. Jer. Müller berettiget til at udøve Denominationen til de omhandlede Legater, efterat den forrige Overdirektor Justitsraad Hammelef ved Døden var afgaaet.

Det er i forrige Aargang S. 169—73 berettet, at den Bønderne paa Universitetets og Kommunitetets Godser hidtil i en lang Række af Aar bevilgede Moderation i deres planmæssige Arvefæsteafgifter ved en kongelig Resolution af 18de Maj 1838 vel blev forlænget endnu for de 4 Aar 1838—41, dog saaledes at Arvefæsterne kun for de to første af disse Aar, 1838 og 1839, skulde nyde Eftergivelse, saaledes som hidtil, af Tjeredelen af den fulde Afgift, men i 1840 og 1841 ikkun af en Ottendedel, og saaledes at den fulde Afgift skulde indtræde med Aaret 1842 og de følgende Aar.

Der indkom imidlertid snart Ansøgninger fra Bønderne om yderligere Forlængelse af den hidtil nyde Moderation. Over en saadan fra flere Arvefæstere paa Universitets-

godset i Holbek Amt blev det Direktionen ved kongeligt Reskript paalagt at afgive allerunderdanigst Betænkning, og Direktionen modtog omtrent samtidigt dermed to lignende Andragender fra Universitetsgodsets Beboere i Præstø og i gamle Kjøbenhavns og forrige Roskilde Amter. I den af Kvæstor ved denne Lejlighed afgivne Betænkning var gjentaget hvad samme Embedsmand tidligere havde yttret, at det vel paa Grund af den Anstrængelse Bønderne i de foregaaende Aar havde maattet gjøre for at betale de ældre Restancer, og andre Omstændigheder, vilde være i højeste Grad billigt at forunde dem den fulde Moderation endnu i nogle Aar, men Kvæstor troede ingenlunde at burde tiltræde den Mening som nogle af vedkommende Præster, og endog tvende af Universitetsforvalterne, havde yttret, at den planmæssige Afgift bestandig vilde være for høj. Han mente, at dersom Bøndernes Agerbrug her i Landet blot gaaer nogenledes frem med Tiden og nærmer sig til hvad det er i Hertugdømmerne, hvor Bønderne, der svare langt højere Forpagningsafgifter af Jorder, staae sig vel, vil der visseelig komme en Tid da man endog vil finde den planmæssige Afgift lempelig. Det var ogsaa ved de af den tredie Universitetsforvalter gjorte Beregninger og Sammenligninger vist, at Bønderne paa de Universitetets Gods i Præstø Amt tilgrændsende Godser, navnlig paa saadanne hvor det er bekjendt at Bønderne behandles vel, allerede nu, naar Indfæstning og Høveriet eller Godtgjørelse for samme bringes med i Anslag, udrede ligesaa meget af Jorden som Universitetsbøndernes planmæssige Afgift, uagtet Bøndernes Jordbrug ogsaa i dette Amt vistnok er langt under hvad det burde være. Naar en af Forvalterne havde søgt at vise, at Universitetsbøndernes Afgifter staae i et kjendeligt Misforhold til hvad de oprindelig skulde have været ansatte til, bemærkede Kvæstor, at de i denne Henseende opstillede Beregninger maatte ansees som forfejlede, da der hverken var taget Hensyn til Kursforskjelligheden og den forandrede Myntfod, eller til Produktionens overordentlige Forøgelse i det sidste Aarhundrede; og den mørke Skilbring som en anden af Forvalterne havde udkastet af Bøndernes Forsatning paa hans Distrikt, ansaae Kvæstor dels for overdreven, dels for at hidrøre fra de store Restancer som fandtes især paa dette Distrikt. I det Profesfor Bang saaledes paa det bestemteste erklærede sig imod den Anskuelse, at Universitetets Bønder med Billighed skulde kunne vente den omhandlede Moderation uden noget Bederlag for Stiftelsen bevilget for bestandig, troede han dog, at et af en af Universitetsforvalterne fremsat Forslag, at nemlig den aarlige Afgift for bestandig kunde nedsættes til tre Fjerdedele af dens oprindelige Størrelse, mod at der til Bederlag svarede en betydeligere Rekognition ved Forandring af Ejere end hidtil, fortjente, om end med nogen Modifikation, at komme under nærmere Overvejelse. Det bemærkedes, at det idetmindste for Tiden er unægteligen vist, at Bonden finder sig trykket ved at svare en højere aarlig Afgift mod at fritages for at svare nogen Indfæstning eller betydelig Rekognition ved Forandring af Ejere; thi hvad den for Universitetsbønderne nu bestemte Rekognition af 1 Td. Byg pr. Td. Hartkorn angaaer, da kunde den naturligvis ej komme i Betragtning som Byrde for Besidderen eller Fordel for Stiftelsen, men alene som en Erkjendelse af Universitetets Hertilighedsret. Vel er det en almindelig statsøkonomisk Anskuelse, at det er bedre for Bonden og enhver Bruger af Andres Jord, at beholde sin Kapital for at kunne sætte i Driften, istedetfor at afgive en Del deraf som Indfæstning eller Rekognition og da erholde Jorden i Brug for en ringere Afgift; men Prof. Bang bemærkede, at denne Sætning, som fra Theoriens Side har saameget for sig, neppe har bekræftet sig i Praxis hos os; thi den Bønder, som sædvanligt, qua Arving overtager en Arvesæstegaard, maa sædvanligvis til sine Medarvinger udbetale saameget som han paa nogen Maade kan bringe tilveje, og dersom

han skulde kontant betale 2 til 300 Rbd. i Rekognition ved Arvefæstejendommens Overtagelse, vilde Resultatet som oftest kun blive, at han kom til at udrede saameget mindre til Medarvingerne. Naar Gaarden erhverves ved Kjøb, vil Rekognitionen naturligvis blive taget i Beregning ved den Kjøbesum som erlægges for Gaarden. Hertil kom endvidere det vigtige Moment, at Bøndernes Arvefæsteafgift beregnes efter Kapitelstarten, men da de høje Kapitelstarter med saa Undtagelser hidrøre fra at Høsten i Landet har været uheldig, saa trykker denne Ulempe dobbelt naar hele Bønderlaget for Gaarden ligger i den høje aarlige Afgift. For Afgiftsejeren er det naturligvis ogsaa onskeligst, at ikke hele Indtægten beroer paa en Maalestok (Kapitelstarten) hvorefter han ofte det ene Aar erholder dobbelt saa meget eller dobbelt saa lidt som i det foregaaende. I alle Lande hvor Agerbruget staaer højt, som i England, i Posen, og flere nærliggende tyske Lande, erlægges og Lejeafgiften af Jord, saavidt vides, hovedsageligen i Penge, der under Forudsætning af et velordnet Pengevæsen, som det vi nu have, er og bliver den rigtigste Maalestok for Bønderne. Efter det saaledes Anførte syntes ikke lidt at tale for at det idetmindste for et langt Tidsrum, s. Ex. 50 Aar, kunde overlades til Arvefæsternes eget Valg, om de, for at erholde en bestandig Moderation af Arvefæsteafgiften, vilde vedtage den Forandring i deres Skjoder, at der for Fremtiden erlagdes en forhøjet Rekognition ved enhver Omflistning af Ejer. Denne forhøjede Rekognition var af den ovennævnte Forvalter foreslaaet til 20 Rbd. Sølv pr. Td. Hartkorn istedetfor den Tonde Byg som efter de hidtil gjældende Regler har været erlagt. Men Prof. Bang bemærkede, at naar Universitetet skulde være skadesløs for den ene Fjerdedel af den planmæssige Afgift, kunde den forhøjede Rekognition, selv efter den Gjennemsnitspris hvorpaa Normalreglementets Beregninger vare baserede, ej ansættes til ringere end til 45 Rbd. istedetfor den hidtil erlagte Tonde Byg, altsaa en Forhøjelse af 42 Rbd. 64 Sk. pr. Td. Hartkorn. Efter en fremlagt Beregning udgjorde nemlig en Fjerdedel af den planmæssige Afgift af alle Universitetets matrikulerede Jordejendomme ikke mindre end 7576 Rbd. 32 Sk. naar Sæden beregnes efter ovennævnte Gjennemsnitspris; men efter en Gjennemsnitsberegning for 10 Aar kunde det antages at en Tyvendedel af det hele Gods eller 160 Tdr. Hartkorn aarlig vilde skifte Ejer, og en forøget Indtægt af 42 Rbd. 64 Sk. for hver Td. Hartkorn vilde give en aarlig Forøgelse af 6825 Rbd. 64 Sk., saa at Universitetet endog vilde eftergive Noget ved at ansætte Rekognitionen til 45 Rbd. pr. Td. Hartkorn. Prof. Bang bemærkede, at en saadan Rekognition efter Bøndergaardernes nuværende Pris heller ikke udgjør Fjerdedelen af den Kjøbesum der nu gives for Universitetets Arvefæstegaarde efter Middelal. Professorens bemærkede imidlertid, at en saa indgribende Forandring ikke vilde kunne udføres uden efter foregaaende nærmere Undersøgelse, ligesom Konsistoriets Betænkning vilde blive at indhente, og vel ogsaa det kongelige Rentekammers Formening at erhverve med Hensyn til en saadan Forandring af Principet i det Hele for Universitetets Afgiftsvæsen.

Efterat Direktionen i sin allerunderdanigste Betænkning havde i Henhold til det Ovenanførte og til hvad i Dens tidligere allerunderdanigste Foreskilling af 17de Maj 1838 var yttret, anbefalet baade Universitetets og Kommunitetets Arvefæstere til endnu for Aarene 1840 og 41 at forundes den fulde Moderation af en Fjerdedel, og ligeledes allerunderdanigst anbefalet det af Kvæstor fremsatte ny Forslag til at tages under Overvejelse, blev under 9de Novbr. allernaadigst resolveret saaledes:

Vi ville, i Betragtning af de heri allerunderdanigst oplyste Omstændigheder, have den ved Vor allerhøjeste Resolution af 18de Mai 1838 tilstaaede Moderation af en Fjerdedel af den planmæssige Arvefæsteafgift for Universitetets og

Kommunitetets Arvesæstere, forundt dem af bemeldte Arvesæstere der have vedtaget de ny Skjødeformularer, endnu for Aarene 1840 og 41. Derhos ville Vi allernaadigst, at det tages under nærmere Overvejelse og at den fornødne Undersøgelse foranstattes, om og hvorvidt der efter Aaret 1841 kunde være at give Universitetets og Kommunitetets Arvesæstere, som have vedtaget de ny Skjødeformularer, Valget imellem at svare den fulde planmæssige Afgift, eller at erholde denne for bestandig, eller i et vist Tidsrum, f. Ex. 50 Aar, modereret med en Fjerdedel, imod at der ved hver Dmskiftning af Ejer paaengang erlægges en saadan Rekognition, at Universitetet kunde være nogenledes skadesløs ved Eftergivelsen af bemeldte Fjerdedel i Afgiften.

De fornødne nærmere Betænkninger ere derefter affordrede saavel Konsistorium og Kvæstor, som det theologiske Fakultet.

Ikke mindre vigtigt i økonomisk Henseende er det i dette Aar foregaaende heldige Salg af Universitetets Gods i Jylland.

Fra de ældre Tider havde Universitetet ejt et lidet Jordegods i Jylland, der kaldtes Præbenda Tved, og bestod af Stregods paa forskellige Steder i Aarhus Stift, af Hartkorn ialt 111 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Jordskjyld, samt Skov- og Møllekjyld 3 Tdr. 5 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb., foruden tvende Skovstrækninger og Anpart i en Hede. Da dette Gods laae adspredt og langtfraiggende, og der derfor ikke med dets Bestyrelse kunde have det ønskelige Tilsyn, hvilket i Forbindelse med Godsets Ubetydelighed medførte, at Administrationsomkostningerne medtog en usforholdsmæssig Andel af Godsets aarlige Indtægter, der alene bleve anslaaede, efter et Middeltal af 20 Aars Indtægt og Udgift, til henimod 500 Rdl. aarlig, havde man allerede for rum Tid siden været betænkt paa at afhænde dette Gods. Paa Foranledning af den daværende Kommission for Universitetets og Kommunitetets Jordegodsfers bedre Indretning nedlagde derfor det kongelige Rentekammer i Aaret 1807 allerunderdanigst Forestilling om dette Gods Salg, og udvirkede derved en allerhøjeste Resolution af Gte Marts s. A.*) ved hvilken ovennævnte Kommission blev allernaadigst bemyndiget til, paa den for Universitetet fordelagtigste Maade, imod Erklæggelse af en Kjøbesum engang for alle, med fuldkommen Ejendomsret efterhaanden at afhænde oftnævnte Gods, saaledes at Kjøbesummerne, forsaavidt ikke Renten af samme blev at anvende til Erstatning for Vedkommende for Tabet af den hidtil hafte Jordegodsindtægt, skulde indbetales til Afdrag paa Universitetets Gjæld til Kreditkassen. Det var i Rentekammerets nysnævnte Forestilling anført, at Godsets Forvalter havde antaget, at det ved Salg til Beboerne kunde udbringes til en Kapital af idetmindste 38333 Rdl. D. K., men at Kommissionen gjorde sig Haab om at opnaae en endnu større. Ifølge den givne Bemyndigelse blev Godset forstørstedelen afhændet i Aarene 1810—13 for Kjøbesummer der ialt opløb til 43520 Rdl. D. K. og 1995 Rbd. Sølv og Repræsentativer. Ufsolgte forbleve tvende Gaarde i Følle By, Bregnet Sogn, Randers Amt, og nogle Gaarde og Huse i Linåa By, Skanderborg Amt, udgjørende ialt omtrent 27 Tdr. Hartkorn, samt de anførte ved sidstnævnte By beliggende Skov og Hede-strækninger, hvis Areal var omtrent 250 Tdr. Land Skov og 4 à 500 Tdr. Land Hede.

Angaaende Salget af bemeldte endnu tilbageværende Jordegods bleve allerede i 1836 indledede Underhandlinger med selve Fæstjerne, der ikke vare utilbojelige til at indgaae paa et Kjøb af deres respektive Fæstesteder; men der opstod dengang en Vanskelighed

*) Se Univ. Ann. 1807 I., 121.

derved, at Jærterne i Linaa havde et Krav paa Erstatning for den dem ved Skovenes Udskiftning og Fredning fratagne Græsningsret i den ene af Universitetets Skove, hvilket Kravs Størrelse ikke kunde nøjagtigen beregnes, saalænge det ikke var udsundet, hvor meget Hartkorn der vilde blive at paalægge Skoven formedelst Græsningsrettens Afgang, angaaende hvilken Gjenstand i længere Tid var brevvexlet med Rentekammeret. Efterat de fornødne Undersøgelser i denne Henseende vare anstillede, blev endelig bemeldte Hartkorn i Begyndelsen af 1839 bestemt, og det omhandlede Erstatningskrav kunde nu beregnes til ialt, for samtlige Gaarde og Husfæstere, henimod 800 Rbd. Kvæstor foretog derefter i Foraaret en Rejse til Jylland for paany at handle med Bønderne, og det lykkedes ham da at erholde Bud af samtlige Jærtere, der endog vare ialt 400 Rbd. højere end hvad de i 1836 havde budet, og i det Hele saa fordelagtige, at der ikke syntes at være Tvivl om at Universitetet burde benytte Lejligheden til at afhænde det oftnævnte Bøndergods. Prof. Bang afsluttede med samtlige Jærtere Kjøbekontrakter paa nærmere Approbation, hvorefter Kjøbesummerne, der blive at erlægge i 11te Juni 1840, beløbe, for de tvende Gaarde i Følle 1600 Rbd. for hver, altsaa 3200 Rbd., og for Gaardene og Huse i Linaa tilsammen 3875 Rbd., i det Hele altsaa 7075 Rbd., hvortil endvidere maatte lægges det ovenanførte Erstatningskrav, som Jærterne ved Kontrakten havde skafaldet, saa at den hele Kjøbesum kunde beregnes til henimod 8000 Rbd. Prof. Bang bemærkede, at Kjøbesummen for de tvende Gaarde i Følle afgiver en aarlig Rente af omtrent 10 Rbd. pr. Td. Hartkorn, hvilket er fuld saa stor en Indtægt som den planmæssige Arveskærafgift af Universitetsgaardene i Sjælland almindeligvis afgiver, ligesom at Kjøbesummerne for Stederne i Linaa endog udgjøre 320 Rbd. pr. Td. Hartkorn, der altsaa afgiver en endnu større Rente. Det hele Bøndergods havde hidtil, paa Grund af de uforholdsmæssige Administrationsomkostninger, ikke indbragt mere end omtrent 50 Rbd. i aarligt Nettooverskud, hvorimod Renten af de stipulerede Kjøbesummer vilde beløbe henimod 300 Rbd., altsaa næsten det Sexdobbelte. Endelig bemærkede Prof. Bang, at der vel ikke var stillet Sikkerhed for Kjøbesummernes rigtige Erlæggelse til den stipulerede Tid, men da Udeblivelse af Betaling efter Kontrakterne vilde have til Følge, at Stederne kunde bortfælges uden at Jærtebaandet, der saa betydeligen nedsætter Værdien, paahviler dem, kunde der ikke være Tvivl om at andre Visthavende vilde give den for Ejendommene med paahvilende Jærtebaand budne Kjøbesum for den for dette Baand frigjorte Ejendom. Prof. Bang androg saaledes paa at Salget maatte approberes. — Hvad de tvende Skovstrækninger med Hebe angaaer, havde Direktionen tidligere indledet Underhandlinger med Rentekammeret om at købe samme for den kongelige Kasses Regning, da de stødte tæt op til de kongelige Skove ved Silkeborg, men dette Kollegium havde ikke herpaa villet indlade sig. Disse Skoves Værdi var vel tidligere anslaaet til 5000 Rbd., men efter en af en særdeles kyndig Forstmand anstillet Taxation, kunde deres virkelige Værdi ikke antages at overstige 3000 Rbd., hvorved naturligtvis Skovenes Fratilggenhed og den derved foranledigede Administrationsbyrde burde tages med i Beregning. Da tidligere Underhandlinger om deres Salg til Private heller ikke havde ledet til noget Resultat, foreslog Prof. Bang, at de nu maatte bortfælges ved Auction, hvorved han antog, at de kunde udbringes endog til et højere Beløb end den sidstnævnte Sum, og han indstillede da, at begge Skovstrækninger skulde opbydes hver for sig, og en paalidelig Mand bemyndiges til at approbere Auktionsbudet naar de naaede 2400 Rbd. for den større og 1200 Rbd. for den mindre Skov.

Efterat Direktionen, i Henhold til samtlige foranførte Omstændigheder, havde ved allerunderdanigst Foreskilling andraget paa at det skete Salg af Fæstestederne maatte approberes og Skovene opbydes ved Auktion paa den af Kvæstor foreslaaede Maade, behagede det H. Maj. Kongen under 7de Juni at resolvere saaledes:

Vi tillade allernaadigst, at de Kjøbenhavns Universitet tilhørende Fæstegaarde og Huse i Jølle og Linaa Byer i Aarhus Stift maaske afhændes til Beboerne paa de Vilkaar som ere stipulerede i de af Universitetets Kvæstor med disse oprettede Kjøbekontrakter. I Henseende til de omhandlede Skov- og Hede-strækninger ville Vi allernaadigst have Vor Direktion paalagt at brevverle med Vort Rentekammer angaaende hvorvidt disse kunne overtages for Vort Kasses Regning til Forening med de os tilhørende Silkeborgske Skove, imod Betaling til Universitetets Kasse af 2400 Rbd. for den større Skov og 1200 Rbd. for den mindste, hvorom Vi derefter ville modtage allerunderdanigst Foreskilling fra Vort Rentekammer.

Direktionen har senere fra Rentekammeret modtaget Kommunikation af en kongelig Resolution af 11te Septb., hvorefter bemeldte Skove ikke ville blive overtagne for den kongelige Kasses Regning, og den har derefter bemyndiget Kvæstor til at lade dem opbyde ved Auktion, og denne, der er bleven afholdt i Januar 1840, har haft et saa heldigt Udfald, at begge Skovene ere tilslaaede tvende solide Kjøbere for ialt 7010 Rbd., saa at det hele jydste Gods, der neppe indbragte et rent Overskud af 100 Rbd. aarlig, saaledes nu er forvandlet til en Kapital af over 14000 Rbd.

I Henseende til Universitetets økonomiske Væsen ere følgende Bestemmelser at mærke, tildels foranledigede ved det Gjennemsyn af Universitetets Regnskaber for 1837 som, efterat det reviderede Regnskab i Henhold til Kvæstors Instrux § 8 var bleven Konsistorium tilstillet for af dette at indsendes til Direktionens Decision, blev foretaget af tvende af Konsistorium dertil kommitterede Professore, Hohlenberg og Scheel, hvilke iøvrigt erklærede, at de havde fundet en Orden og Nøjagtighed i Regnskaberne som vistnok fortjente Paaskjønneelse, og som de antog at Konsistorium havde Anledning til at udtale sin Erkjendelse af i sin Betænkning til Direktionen, hvilket ogsaa skete.

Da Kvæstor, ved at tilstille Konsistorium de nævnte Regnskaber ikke tillige havde fremsendt Forvalternes Regnskaber, hvilke derimod vare blevene af ham umiddelbart indsendte til Direktionen og af denne deciderede, yttrede Konsistorium den Formening, at denne Fremgangsmaade havde været stridende mod Kvæstors Instrux § 8 og den kongelige Resolution af 22de Decbr. 1837 § 1 sammenholdt med Resolutionen af 2den Decbr. 1836 § 6, hvorimod Kvæstor antog at han hertil havde haft tilstrækkelig Hjemmel i den 4de § af den for Revisor allernaadigst approberede Instrux, der synes at forudsætte, at disse Regnskaber skulle indsendes af Kvæstor umiddelbart til Direktionen, hvilken ss Udtryk han saameget mindre havde kunnet misforstaae, som den omhandlede Forandring i de ovenfor citerede tidligere Bestemmelser just af ham selv var foreslaaet og tilraadet som velgrundet i Forholdets Natur. Han erindrede, at disse Regnskaber, hvis Udgifter alle høre under de til Fordebogsudgifter og Udgifter ved Kirkerne nomerede Summer, hvorpaa Kvæstor efter sin Stilling kan give Anvisninger, saaledes ere af en underordnet Betydning, og at det ikke skjønnes, at Konsistorium kunde have synderlig Interesse af at kjende samme, forsaavidt Forvalternes Embedsførelse angaaer; at alle Resultaterne af Forvalter-Regnskaberne optages i Universitetets Hovedregnskab, hvis Fordebogs- og Kirkeudgifters Konti navnlig udvise, hvorledes Kvæstor har disponeret

over de vedkommende Normalsummer, og idet disse Regnskaber fremlægges i Konsistorium, erholder dette Kundskab om, hvorledes Kvæstor administrerer Universitetets Økonomi; endnu vigtigere var den Betragtning, at det vilde blive en ikke ubetydelig Hindring for den nu indførte gode Regnskabsorden, naar Forvalterregnskaberne ej kunde blive reviderede og deciderede inden Universitetets Hovedregnskab skal afluttes, hvilket i den allernaadigst approberede Instrux for Bogholderen, § 7, just med Hensyn hertil var bleven udsat fra den 1ste Marts, som i Resolutionen af 2den Decbr. 1836 var foreskrevet, til den 15de April; i Aarets Løb kan Bogholderen nemlig ikke i Hovedbogen optage andet end de forstørstedelen runde Summer som fra Kvæsturen forstrækkes Forvalterne til Beskrivelse af de forskellige Jordebogudgifter, først Forvalterregnskaberne udvise hvad der er medgaaet til de enkelte Arter af Udgifter, og først ved disses Optagelse bliver Hovedbogen fuldstændig; end ikke den kontante Beholdning ved Regnskabsaarets Slutning kan nøjagtigen opgives uden ved Hjælp af dem, da den maa forøges med de Summer Forvalterne have i Behold og formindskes med hvad de staae i Forskud for; da nu Forvalterregnskaberne ikke kunne indkomme før i Begyndelsen af Februar Maaned, naar Kapitelstarten er sat, vilde det blive umuligt at faae dem reviderede, Antegnelserne besvarede og Decisionen udfærdiget inden den 15de April, hvis de tillige i Konsistorium skulde undergives et Gjennemsyn; men en Udsættelse af Hovedbogens Aflutning i en eller to Maaneder vilde atter bevirke, at man ikke kunde vente det foregaaende Aars Hovedregnskab decideret inden det næste Aars Regnskab afluttes, hvilket dog er et stort Gode, der ved enhver Regnskabsautoritet bør søges opnaaet. Professor Wang havde saaledes indstændigen fraraadet, at give den 4de § i Revisors Instrux den omhandlede Forandring; men da han ej kunde andet end ønske at Konsistorium blev sat istand til at kjende og bedømme Kvæstors Administration indtil den mindste Detail, ansaar han det hensigtsmæssigt, i dette Øjemed at bestemme, at de deciderede Forvalterregnskaber skulde medfølge Hovedregnskabet som Bilage, og saaledes at Kvittancerne ikke tilføjles Forvalterne forinden Hovedregnskabet er decideret, for at Konsistorium ialtsald, hvis det ved Forvalterregnskabernes Gjennemsyn skulde findes, at Revisor havde foresømt at gjøre nogen Udsættelse, da kunde paalægge ham at gjøre en Kontinuationsudsættelse. — Efterat saavel ovennævnte tvende Professore, som Universitetets daværende Rektor i en særskilt Erklæring, havde yttret dem i Sagen, og derved antaget, at Bestemmelsen i de kongelige Resolutioner af 2den Decbr. 1836 og 22de Decbr. 1837 og i Kvæstors Instrux ingenlunde kunde ansees hævede ved de ikke afgjørende Udtryk i den for en anden Embedsmand udfærdigede Instrux, udbad Konsistorium sig Direktionens Oplysning om, hvorledes det omhandlede Sted i sidstnævnte Instrux i denne Henseende var at forstaae.

Hertil svarede Direktionen i Skrivelse af 6te Juli, at Bestemmelsen i den anførte § i Revisors Instrux maatte ansees for at være i denne Henseende tilstrækkelig afgjørende, saa at de oftnævnte Forvalterregnskaber, som ere ubetydelige og i Resultatet optages i Hovedregnskaberne, men hvis hurtigst mulige Afgjørelse paa den anden Side er af Vigtighed med Hensyn til den betimelige Aflutning af selve Hovedregnskabet, blive at decidere umiddelbart af Direktionen, dog uden at Kvittancerne strax meddeles Regnskabsførerne, hvorimod de deciderede Forvalterregnskaber blive at tilføjle Konsistorium som Bilage til det reviderede Hovedregnskab, for at de kunne vorde underkastede Konsistoriums Gjennemsyn.

Konsistorium havde fremdeles yttret det Ønske, at i Fremtiden ligeledes de afslagne Regnskaber for Frue Kirkes Bygningsfond samt Rente- og Afdragsfond maatte,

naar de ere reviderede, vorde indsendte til Konsistorium for af dette at fremlægges til Direktionens Decision. Kvæstor bemærkede i denne Anledning, at det vel ej turde være saa utvivlsomt som Konsistorium havde forudsat, at disse Fonds, som have en ganske særegen Karakter, og som ere og skulde være aldeles afføndrede fra Frue Kirkes til Børgernes Bestyrelse overdragne Midler, høre med ind under Konsistorii Patronat for Kirken, hvorved idetmindste Rente- og Afdragsfonden vilde faae tvende Patroner, efter som Kvæsturen skal i Henseende til sammes Administration gjøre speciel Rigtighed for den kongelige Statsgjeldsdirektion. Ligesom imidlertid disse Regnskaber, medens Kvæsturens Forretninger besørge af Inspectores quæsturæ, bleve efter Kvæsturens Forslag deciderede af Konsistorium, saaledes havde Kvæstor for sit Vedkommende Intet imod at disse iøvrigt særdeles ubetydelige Regnskaber fremlægges i Konsistorium for derfra at indsendes til Direktionens Decision. I Henhold til denne Erklæring tilskrev Direktionen i sin ovennævnte Skrivelse Kvæstor om at foranledige, at dette saaledes i Fremtiden iagttages.

I Henseende til Arvesæsteskjoder paa Frue Kirkes Gods har Direktionen, da der af Konsistorium var opkastet Spørgsmaal om hvorledes med deres Udstedelse skulde forholdes, i Skrivelse af 20de April 1839 antaget, at saadanne Skjoder ikke, saaledes som paa Universitetsgodset (jfr. forr. Aarg. S. 168), bør udsærdiges af Direktionen, men af Konsistorium.

Det var ved det ovennævnte Gjennemsyn bemærket, at det hidtil havde været brugeligt, at der af de i Universitetets Overformynderi indkommende Penge som indbetales efter den 18de i de tvende Terminmaaneder, ikke godtgjordes de Umyndige Renter førend fra den næstkommende Rentetermin, og Spørgsmaal opkastet, hvorvidt dette kunde antages at være fuldkommen lovmæssigt og passende. Kvæstor havde i denne Henseende antaget, at det ikke kunde paalægges Universitetet at svare Rente af de Penge som indkomme i Mellemrummet mellem Terminerne, førend fra den næste Termin, hvilket vilde udsætte den akademiske Fond for selv at lide Tab, og bemærket, at der heller ikke fra Revisionens Side under det danske Kancelli, eller fra vedkommende Overøvrighed ved Gjennemsynet af Skifteprotokollerne, var fremkommet nogen Erindring med Hensyn til den Termin hvorfra Renten af de omhandlede Arvemidler var beregnet. Forsaavidt en Forandring af den hidtil fulgte Regel desuagtet skulde anses nødvendig, antog han, at denne ej burde modificeres videre, end at der af Umyndiges Midler som indbetales respektive inden 11te Marts, 11te Juni, 11te Sept. og 11te Decb., beregnes Renter fra enhver af disse Terminer. At denne Regel blev vedtaget, hifaldt Direktionen, efter paany at have hørt Konsistorium, ved Skrivelse af 28de Septb.

I samme Skrivelse har Direktionen, foranlediget ved en anden af de ovenanførte Professore ved Gjennemsynet fremsat Bemærkning, og efter desangaaende at have hørt Kvæstor, bestemt, at den hidtil i den akademiske Fonds Hovedbog optagne Konto for Professorernes Distributs*), da dens Indtægter og Udgifter ere akademisk Fond uvedkommende, skal overføres fra bemeldte Hovedbog til Hovedbogen for Legaterne og de særskilte Fonds.

Endelig bleve i samme tvende Bestemmelser givne angaaende Regnskabsføringen for Legaterne eller enkelte af disse. Kvæstor havde nemlig gjort opmærksom paa, at det ikke kunde andet end fremkalde Forvirring, og i Tidens Længde bevirke, at Kvæsturen

*) Herved forstaaes Samlingen af de for Professorens Konsistoriales som Gforti for visse Legater bestemte Andele af disses Renter, der aarlig distribueres til de Vedkommende. Distributens aarlige Indtægt udgjør omtrent 360 Rbd.

ikke kunde overholde Normalreglementets Bestemmelser om Anvendelsen af Legaternes Renter til enkelte videnskabelige Afdelinger, dersom det ej blev bestemt, at Legatets Eforus bør indbetale den en videnskabelig Afdeling under Universitetet tilfaldende Del af Legatets Rente, ikke til Afdelingens Bestyrer, men til Kvæsturen, for at opføres som en Indtægt paa Afdelingens Konto, og derefter med det øvrige for Afdelingen normerede Beløb at udbetales til Afdelingens Bestyrelse, og han havde indstændigen andraget paa, at en saadan Bestemmelse maatte tages og meddeles samtlige Efori. Ligeledes havde Kvæstor bemærket, at det turde være rigtigst, at der saavel for Anatomikammerets, som for astronomisk Taarns Vedkommende blev forholdt saaledes, at de vedkommende Bestyrere ikke, som hidtil havde været brugeligt og iagttaget af Kvæsturen, hævde det hele normerede Beløb og aflægge Regnskab for dette, hvorved de kom til at have Beholdninger fra det ene Aar til det andet, men at de derimod anviste de i Aarets Løb forekommende Udgifter paa hele Normalsummen under Kvæsturen, saaledes som allerede hidtil var sket for Bibliothekets og botanisk Haves Vedkommende, og at da Overskudet ved Aarets Udgang tilfaldt den akademiske Fond, da kun paa denne Maade Normalreglementets Bestemmelse kunde opretholdes.

Da begge Forslag forekom Direktionen hensigtsmæssige og ligeledes tiltraadtes af Konsistorium, af hvilket dog nogle Medlemmer havde yttret Betænkelighed mod det sidstnævnte, ligesom Konsistorium bemærkede, at dog udentviol de nødvendige Penge til mindre betydelige Udgifter vilde kunne udbetales af Bestyreren selv, bestemte Direktionen ved ovennævnte Skrivelse:

1. at i Fremtiden samtlige Legaters Efori have at indbetale den en videnskabelig Afdeling under Universitetet tilfaldende Del af vedkommende Legats Renter, ikke til Afdelingens Bestyrelse, men til Kvæsturen, for at den kan opføres som en Indtægt paa Afdelingens Konto, og derefter med det øvrige for Afdelingen normerede Beløb udbetales til Afdelingens Bestyrelse;
2. at Anatomikammerets og det astronomiske Taarns Bestyrere have, istedetfor at hæve det hele for disse Afdelinger normerede Beløb og aflægge Regnskab for dette, at anvise de i Aarets Løb foresaldende Udgifter paa hele Normalsummen under Kvæsturen, saaledes at Overskudet ved Aarets Udgang overensstemmende med Normalreglementet tilfalder den akademiske Fond; dog at Direktionen Intet havde at erindre mod at en vis Sum stilledes til Bestyrerens Disposition til Bestribelse af mindre løbende Udgifter, saaledes at Størrelsen af dette Beløb overlades til nærmere Overenskomst mellem ham og Kvæstor.

Endelig tilføjes følgende Regler for Konstitutioner i Betjeningerne i Universitetskontoret, som Direktionen, ved under 9de Marts at udnævne Assistent Carlsen til Bogholder, efter Konsistoriums Forslag har bifaldet, nemlig, at saafremt et pludseligt Forsald maatte indtræffe for nogen af Kontorets Betjente, eller nogen af disse maatte attraae en kortvarig Permission, da skal Kvæstor i saadanne Tilfælde være bemyndiget til at konstituere en duelig Person til midlertidigen at udføre Vedkommendes Embedsforretninger, dog i sidstnævnte Tilfælde paa den paagjældende Betjents eget Ansvar, om hvilken Konstitution Kvæstor da efter Omstændighederne har strax at indberette saavel til Konsistorium som til Direktionen, hvorimod Kvæstor i andre Tilfælde har at gjøre Indstilling om Konstitution til Konsistorium, der da enten har selv at tage Beslutning denne Sag angaaende, og derom at indberette til Direktionen, eller efter Omstændighedernes særlige Beskaffenhed at indstille Sagen til Direktionens nærmere Resolution.

Ved at meddele efterstaaende Oversigt over Universitetets Indtægter og Udgifter i 1838, som det sidste Aar for hvilket Regnskabet er afsluttet, ligesom i forrige Aar sammenholdte med de ved Normalreglementet for enhver Post bestemte Summer, tilføje vi følgende Bemærkninger til nærmere Oplysning og for at fremhæve de mærkeligste Resultater som fremgaae af Regnskabet.

Hvad Jordebogsindtægterne angaaer, hvilke ere oppebaarne efter Kapitelstarten der er sat for 1837 Aars Afgrøde, da have de givet et virkeligt Overskud over det ved Normalreglementet kalkulerede Beløb af 17704 Rbd. 90 Sk., foruden 2207 Rbd. 15 Sk. som dels ere indbundne paa ældre Restancer mere end hvad der udestaaer af Regnskabsaarets Indtægt (1789 Rbd. 30 Sk.), dels forudbetalt paa hvad Vedkommende først vare pligtige at erlægge i 1839 (417 Rbd. 81 Sk.). Dette Overskud hidrører især fra tre Aarsager: først den højere Kapitelstart, der har bevirket en Forhøjelse af det Kalkulerede af henved 8000 Rbd.; dernæst at de Arvesætere som have de ny Arvesæteskjøder, i dette Aar første Gang efter disses Indhold have kunnet forudbetale en Trediedel af Aarets Landgilde i det løbende Aar og forinden Kapitelstarten sættes ved Slutningen af næste Januar Maaned, hvorved er bevirket en extraordinær Forøgelse af ikke mindre end 6400 Rbd.; endelig er i Rekognitioner og Kjøbesummer for Ejendomme i 1838 indkommet et større Beløb end sædvanligt, nemlig over 4000 Rbd., hvilken Indtægt iøvrigt efterhaanden endog for den største Del vil bortfalde ved alle Fæstegaardenes Salg, og derfor ingenlunde ved Normalreglementet kunde kalkuleres til en saadan Sum. Samtlige Restancer af Jordebogsindtægterne udgjorde ved Aarets Udgang 268 Rbd. 36 Sk., hvoraf 156 Rbd. 10 Sk. hidrørte fra de ældre Aar. — Forøgelsen af Renteindtægten (2311 Rbd. 69 Sk. over det ved Normalreglementet Kalkulerede) hidrører for en Del fra den brugte Operation, at de disponible Penge ere udlaaente strax som de indkom, medens de betydeligste Udgifter som finde Sted i Slutningen af Aaret, tildels dækkedes ved et i Banken ved Slutningen af Aaret optaget Laan af 10,000 Rbd., som allerede blev tilbagebetalt i Februar 1839, paa hvilken Aarstid de største Indtægter indkomme efterat Kapitelstarten er sat. Herved er vundet en ikke ganske ubetydelig Renteforøgelse. — Huslejeindtægterne have i 1838 givet et Overskud over det i Normalreglementet Beregnede, men heri vil i de følgende Aar nogen Afgang finde Sted, thi den Leje som i dette Aar er kommen til Indtægt og som hidrørte fra Bortlejelsen af Grunden paa Hjørnet af lille Fiolstræde og Kannikestræde og af nogle Lokaler i Gaarden Nr. 44 i store Kannikestræde, vil bortfalde med 1839, da disse Ejendomme nu ere solgte, dog vil Afgangen kun udgjøre noget over 300 Rbd., hvilket Beløb iøvrigt er flerdobbelst gjenvundet ved Renten af de solgte Ejendommers Kjøbesummer i Forbindelse med Fritagelsen for at svare Skatter af dem og bekoste de fornødne Reparationer. — Dekanatsindtægterne og Examinens-Udgifter afhænge af de Studerendes Antal og andre tilfældige Omstændigheder. Den nyere Anordning af det akademiske Sportelsvæsen, og den Bestemmelse, at den akademiske Fond i det Hele skal bære de Examinensudgifter som hidtil afholdtes af Kommunitetet, vil uden tvivl for Fremtiden medføre at Fonden her vil faae en forøget Byrde af idetmindste 200 Rbd. aarlig. — Den formindskede Indtægt af Embedsavgifter hidrører fra den en Embedsmand bevilgede Estergivelse. Disse Afgifter høre af flere Grunde til Universitetets mistligste Indtægter. Ved Aarets Udgang resterede af denne Indtægt 1280 Rbd. — At Kommunitetets ældre Bidrag, ligesom det foregaaende Aar, har oversteg det Normerede, hidrører fra at Erstatningen for de tabte norske Tiender beregnes i Byg og saaledes er afhængig af Kapitelstarten.

Universitetets Indtægt i 1838.

	Virkelig Indtægt.		Normal- summen.		Mere end Normalsummen.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Indtægter af Jordegods og Tiender	64092	9	44180	=	19912	9		
2. Renter af Kapitaler	4751	69	2440	=	2311	69		
3. Studiefkat og Kathedraticum	4653	82	4700	=	=	=	46	14
4. Almanakforpaaatningsafgiften	3700	=	3700	=				
5. Renterne af Juliane Mariæ, Rostgaards, Hoppners og Bartholins Legater	1389	20	1197	48	191	68		
6. Refusion for Universitetets Skifteret	201	24	200	=	1	24		
7. Husleje-Indtægter	1030	=	935	=	95	=		
8. Jordskyld	272	87	270	=	2	87		
9. Afgift af Drefundstolden	239	6	240	=	=	=	=	90
10. Dekanats-Indtægter og Exa- mens-Afgifter	448	=	360	=	88	=		
11. Embedsafgifter	890	=	990	=	=	=	100	=
12. Tilfældige Indtægter (Testi- monia publ., Lektionskata- loger, Arvesæstestjoder, Kalds- breve m. m.)	194	61	240	=	=	=	45	35
13. 1 Procenten af Legaterne, og den polytekniske Læreanstalts Bidrag	1696	66	1700	=	=	=	3	30
14. Vidre Bidrag fra Kommuni- tetet	7991	30	7707	48	283	78		
15. Sammes ny Bidrag	10000	=	10000	=	=	=		
Summa Indtægt	101550	=	78860	=	22886	47	195	73
Indtægtens Overskud over Normalsummen . .					22690	70		
Naar til dette Beløb lægges det paa modstaaende Side anførte som de ordinære Udgifter have været under Normalsummerne					93	74		
bliver Overskudet af de ordinære Indtægter over de ordinære Udgifter					22784	48		

I Henseende til Udgiftsposterne bemærkes, hvad for det første angaaer Gagerne, at, uagtet det som hidtil paa denne saavel som andre Poster har været udbetalt mere end det Reglementerede formedelst Kursens Afvigelse herefter vil ophøre, til denne Post dog, formedelst de ovennævnte Gagetillæg, saalænge ingen Vakance indtræder, i 1839 og de følgende Aar faae en Forøgelse. Den indtraadte Besparelse paa Profektors Gage hidrører fra at en Del af denne ifølge den ældre Bestemmelse udbetales fra Kommunitet, under hvis ældre Bidrag denne Udbetaling er indbefattet, hvilket ogsaa er Tilfælde med de 200 Rbd. der indtil videre udredes som extraordinær Huslejegodtgørelse ifødet for Profesorgaarden Nr. 33 i Rannikestræde (hv. s. Akad. Tid. II., 108). — At intet er udgivet for den physisk-kemiske Instrumentsamling, vil, ifølge en senere Bestemmelse af Direktionen, ikke, som i Regnskabet er antaget, medføre nogen Besparelse for den akademiske Fond. — At der af Jordebogsudgifterne

Universitetets Udgift i 1838.

	Virkelig Udgift.		Normalsummen.	Mere end Normalsummen.		Mindre end Normalsummen.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Gager af den ordinære Gageringssum	42011	30	40600	1411	30		
2. Gager af Pensioner og Extraordinarium	5174	62	5600	=	=	425	34
3. Gage til Kvæstor	603	72	600	3	72		
4. Gage til Konsistoriums Referendarius, Sekretær og Fuldmægtig	603	72	600	3	72		
5. Honorar for Programmers Forfattelse	100	60	100	=	60		
6. Gage til Professor	201	24	300	=	=	98	72
7. Dito til Revisor	402	48	400	2	48		
8. Dito til Pedellerne	80	50	80	=	50		
9. Rectoris magnifici Løn, Stipendium rectoris scholarum, og til famulus bibliothecæ	108	=	110	=	=	2	=
10. Husleje til Professorene	2600	=	2400	200	=		
11. Universitetsbibliotheket	2320	=	2320				
12. Botanisk Have	2980	=	2980				
13. Anatomikammeret	260	=	260				
14. Astronomisk Taarn	910	=	910				
15. Den physisk-kemiske Instrummentsamling	=	=	150	=	=	150	=
16. Universitetskontoret	3299	82	3300	=	=	=	14
17. Jordebogsudgifter:							
a. ved Godset	8833	59	9200	=	=	366	37
b. ved Kirkerne	2800	=	2800				
18. Bygningsudgifter	2427	84	3000	=	=	572	12
19. Udskillige Udgifter, saasom ved Konsistorium, for trykte Sager, nogle reglementerede Pensioner for Professorensker osv.	1072	85	1150	=	=	77	11
20. Extraordinære Udgifter	1975	62	2000	=	=	24	34
Summa Udgift	78766	22	78860	1622	44	1716	22
						1622	44
							93 74

Udgiften har været mindre end Normalsummen

er besparet saa betydelig en Sum, er saameget heldigere, som der i Aarets Løb blev anvendt omtrent 600 Rbd. til Indkjøb af Jord m. v. til Lids Kirkegaards Udvidelse. — Den betydelige Besparelse paa Bygningsudgifterne hidrører næsten alene fra de Konsistoriums Raadighed underlagte 600 Rbd., hvoraf kun blev forbrugt 32 Rbd. 80 Sk., men denne Besparelse er uden tvivl mere tilsyneladende end virkelig, da Konsistorium tidligere har indgivet Forslag om at denne Normalsum maatte opsamles i flere Aar for paa engang at anvendes til kunstneriske Dekorationer af Universitetsbygningen, i hvilken Henseende et mere detaljeret Forslag imødeses fra Konsistorium.

Uf Oversigten sees, at der, foruden de paa Udgiftssiden besparede 93 Rbd. 74 Sk., har været et Overflud af den virkelige Indtægt mod den kalkulerede af 22690 Rbd. 70 Sk.; men herfra bør drages først 1242 Rbd. 41 Sk. som hidrører fra indvundne ældre Restancer (817—41) og et eftergivet Gageforflud 425 Rbd.), da hine ej ved-

komme Aarets Indtægt og det sidste er en Formindskelse af den akademiske Fonds Formue; dernæst afskillige ekstraordinære Udgifter som have været at udrede, — deriblandt 200 Rbd. for botaniske Forelæsninger, 800 Rbd. til det botaniske Værkhusets Opførelse, Resten hidrørende fra den ældre Tid før Opgjørelsen, herunder indbefattet 1600 Rbd. som Honorar til Prof. Wang — til Beløb ialt 3546 Rbd. 72 Sk. Efter Fradrag af disse Summer fremkommer et rent Overskud for Universitetet af omtrent 18000 Rbd., hvilke ere anvendte dels til Indfrielse af Bankheftelser til et Beløb af over 4800 Rbd. hvorved for Fremtiden paa Jordebogsudgifterne spares over 300 Rbd., dels til Restitutionen af det Trellundske Legat til Bibliotheket (hv. s. ovenfor), hvorved paa dette Konto spares 240 Rbd. aarlig; dels endelig til Forøgelse af de rentebærende Aktiver. I Anledning af hvad nylig er bemærket angaaende nogle Udgifter hidrørende fra det ældre Tidsrum før 1ste Januar 1837, maa tilføjes, at der i Aaret 1839, eller senest i 1840 paa den anden Side vil fremkomme i Bøgerne en Forøgelse af Kapitalformuen hidrørende fra den ældre Status og som vil mere end dække de den nysnævnte Status vedkommende Udgifter som først ere fremkomne i 1837 og 38 og maaske endnu ville fremkomme i 1839. Efterat nemlig Universitetet har indfriet Bankheftelsen i Gods og Tiender, vil det, saasnart Bankheftelsesobligationen er bleven tinglæst ved de mangfoldige Jurisdiktioner hvorunder Tienderne ligge, kunne erholde Aktier i Banken for 5 à 6000 Rbd., hvilke Aktiver, da hine Heftelser ved Opgjørelsen af Status til den 1ste Januar 1837 ej vare indfrieede, ikke kunde bringes i Berægning ved Opgjørelsen.

Den akademiske Fonds hele fra Legatmassen affondrede rentebærende Formue med Fradrag af de Umyndiges Midler udgjorde den 1ste Januar 1839, i rede Sølv og Sedler 120469 Rbd. 28½ Sk., hvilket er 8343 Rbd. 87 Sk. mere end den 1ste Januar 1838. Men hertil kom i ikkerentebærende Formue (hvoriblandt Landgildeestanceobligationer med 8704 Rbd. 32 Sk.) 15630 Rbd. 77 Sk. naar herfra drages hvad Fonden skyldte bort, derunder de ovennævnte 10000 Rbd. til Banken 11045 — 30 —

bliver tilbage ikkerentebærende Formue 4585 — 39 —

isørigt blev, som alt bemærket, Laanet til Banken afbetalt af de løbende Indtægter i Februar 1839.

Universitetets Kapitalmasse bestod den 1ste Januar 1839 i følgende Effekter:

Panteobligationer til Beløb rede Sølv og Sedler

48401 Rbd. 10 Sk.

men heraf tilhørte Overformynderriet 38192 — 77½ —

igjen ————— 10208 Rbd. 28½ Sk.

kongelige Obligationer og andre offentlige Effekter (hvoraf en

Sum af 57421 Rbd. var indfrevet i Statsgjældsdirektionens

Protokoller) 110261 — —

som udgjør ovennævnte rentebærende Formue 120469 — 28½ —

Endvidere indestod i Kvæsturen til bemeldte Tid:

de Overformynderriet tilhørende Aktiver:

a. ovennævnte 38192 Rbd. 77½ Sk.

b. kongelige Obligationer og andre

offentlige Effekter 6483 — 32 —

————— 44676 Rbd. 13½ Sk.

165145 Rbd. 42 Sk.

	Fra forr. S.	165145 Rbd. 42 Sk.
ovenanførte Landgilderestanceobligationer	8704 — 32 —	
andre ikkerentebærende Obligationer	626 — 48 —	

(begge sidstnævnte Summer, ere indbefattede under den ovenanførte ikkerentebærende Formue af 15630 Rbd. 77 Sk., hvis øvrige Bestanddele ere Restancer og andet Tilgodehavende, Gageforfud og Kassebeholdninger).

Frue Kirkes Bygnings- samt Rente- og Afdragsfonds kongelige og offentlige Obligationer	32000 — 2 —	
Deponerede kongelige Obligationer og andre offentlige Effekter	22424 — 6 —	

Endelig Legatmassens Formue:

a. Panteobligationer r. S. Sølv og Sedler	459305 Rbd. 14½ Sk.	
b. kongelige og andre offentlige Effekter	385273 — 54 —	
	844578 — 68½ —	

Den hele ved Aarets Udgang i Kvæsturen indestaaende Masse udgjorde saaledes	1073479 — 4½ —	
---	----------------	--

Legatmassens samlede Kapitalmasse udgjorde i r. S. 33167 Rbd. 47 Sk. Sølv eller Sedler 810911 — 22½ —		
	tilsammen	844078 Rbd. 68½ Sk. *)

Da Legatmassen ved Udgangen af 1837 havde udgjort . . .	834262 — 21 —	
var den altsaa i Aarets Løb forøget med . . .	9816 — 47½ —	

hvilken Forøgelse hidrører isærdeleshed fra det Trellundske Legat, der allerede er indbefattet i den anførte Masse, det Øvrige fra Dplæg for forskellige andre Legater.

Desuden havde Legaterne ved Aarets Udgang kontante Beholdninger til Beløb 811 Rbd. 86 Sk. r. S. og 7438 Rbd. 35½ Sk. Sølv eller Sedler.

Kommunitetets Obligationsmasse, som ved Udgangen af 1837 havde udgjort Sølv 372000 Rbd. 33 Sk. Repr. 26074 Rbd. 83 Sk.		
--	--	--

beløb ved Aarets Udgang 1838 eller den 1ste Januar 1839 —	374347 — 15 —	25245 — 2 —
var altsaa forøget med —	2346 — 78 —	
formindsket med —		829 — 81 —

eller, naar Sølv og Sedler regnes lige, en Forøgelse af 1516 Rbd. 81 Sk. Derimod har Stiftelsen, foruden at præstere de ovenanførte betydelige Tilfud til Universitetet af omtrent 18000 Rbd., indfriet det i 1837 optagne Laan i Banken, 5000 Rbd., og derhos afbetalt 2000 Rbd. paa det Laan af 10000 Rbd. som Universitetet ifølge kongelig Resolution af 29 Maj 1835 havde optaget paa Kommunitetets Aktiver, og som

*) At denne Sum er 500 Rbd. mindre end den ovenanførte hidrører fra at en kongelig Obligation af dette Beløb, tilhørende den Estrupske Gave til Valkendorfs Kollegium, var medindbefattet i Fortegnelsen over Aktiverne, uagtet den efter Gavens Bestemmelse maatte ansees som kontant Beholdning og derfor ogsaa er indbefattet under det anførte Beløb af Legaternes kontante Beholdninger.

ifølgende Stiftelse ifølge Kongelig Resolution af 25 November 1836 har at indfri. Kapitalmassen indeholdt i følgende Effekter:

Kongelige Obligationer og andre offentlige Effekter (hvoraf 152700 Rbd. indskrevne i Statsgjeldsdirektionens Protokoller) Sølvs 185933 Rbd. 32 Sk.

Panteobligationer — 187848 — 74 — Repr. 23445 Rbd. 2 Sk.
Laan efter Forskrivninger — 565 — 5 — — 1800 — —

er ovenanførte — 374347 — 15 — — 25245 — 2 —

eller ialt i begge Myntsorter 399592 Rbd. 17 Sk., hvorunder dog var indbefattet Overformynderiets Midler til Beløb 1709 Rbd. 64½ Sk. Sølvs og 7569 Rbd. 23½ Sk. Repr. Ligeledes var under de ovenanførte Panteobligationer indbefattet Beløbet af Landgilde-
resistanceobligationer, der i Løbet af 1838 vare gaaede ned fra 4224 Rbd. 76 Sk. Sølvs og 170 Rbd. Repr. til 3954 Rbd. 2 Sk. Sølvs og 170 Rbd. Repr.

Stiftelsens Indtægter i 1838 udgjorde (Sølv og Sedler regnede lige):

Beholdning den 31 December 1837	2383 Rbd. 4 Sk.
Renter	15319 — 3 —
Indfrielse eller Afbetaling paa Obligationer	9304 — 10 —
dito paa Landgilderesistanceobligationer	270 — 75 —
Jordebogsindtægter *)	9178 — 85 —
Tiendeindtægter *)	36771 — 27 —
Umyndiges Midler	322 — 95 —
Ligpenge	4866 — 80 —
Refusion for Konsumtionsfrihed og Bryggerrettighed	433 — 32 —
Extraordinære Indtægter	64 — 94 —
Af Stip. dom. reg. til Kommunitetsbibliotheket	20 — 48 —
Forskjellige Tilbagebetalinger, saasom rentefri Forstrækninger	464 — 95 —
	79400 — 72 —

Udgifterne have beløbet:

Udlaante Kapitaler	10990 Rbd. 2 Sk.
Legatrenter	80 — 1 —
Arvemidler	1136 — 78 —
Udgifter til og for Universitetet **)	22809 — 51 —
Kommunitetsstipendiet og Alumnernes Kostpenge	10155 — 75 —
Ligpenge eller Regensstipendiet	1986 — 50 —
For Ligbæringskassen	1334 — 73 —
Lønninger (herunder for Ligbæringspersonalet 2308 Rbd. 92 Sk.)	6218 — 73 —
Extraordinære Gratifikationer og Understøttelser	155 — —
Brændsels-Udgifter (til Regensen og Kontoret 48 Rbd. 32 Sk.)	1773 — 16 —
Reparationer og Inventariums Anskaffelse (Regensen 729, Kommunitetsbygningen 1924, Professoreboliger 129, Inventarier 179 Rbd.	2961 — 6 —
	59601 — 39 —

*) Tiende og Landgilderesistanceerne udgjorde ved Aarets udgang 2603 Rbd. 40½ Sk. hvoraf 1167 Rbd. 74 Sk. for Aaret 1837.

**) Herunder hører, foruden de ovennævnte faste Udgifter af omtrent 18000 Rbd., til Dækning af den ældre Underbalance, til den ny Universitetsbygning, til Udgifter for Prismedallier, for Examina, m. m., ialt omtrent 4800 Rbd.

Fra forr. S. 59601 Rbd. 39 Sf.

Renovationsudgifter	111	—	81	—
For Enges Kur	242	—	33	—
Forskiellige Udgifter ved Regensen (hvorunder for Opvartning, Rengjoring og Lampetran)	219	—	95	—
Kontor-Rekvizita m. m.	286	—	92	—
Brevporto	73	—	63	—
Skatter af Jordegods og Tiender samt Refusioner og Udgifter	8082	—	13	—
Skatter og Assurancepræmie af Kommunitetets Bygninger	545	—	12	—
Extraordinære Udgifter	402	—	26	—
Til Banken, Laan og Afdrag samt Renter	7240	—	83	—
	76806	—	57	—
naar hermed sammenholdes Indtægtssummen	79400	—	72	—
udkommer Beholdningen ved Aarets Udgang	2594	—	15	—